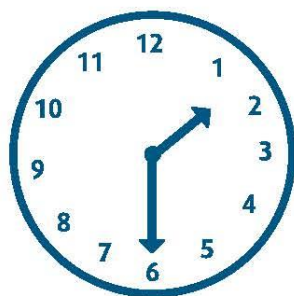

Alle inwoners van Uithoorn krijgen gelijke kansen om mee te doen

DE KRACHT VAN SAMEN AANPAKKEN

De touwtjes
aan elkaar
knopen!
2019-2022

VOORKOMEN VAN ARMOEDE EN SCHULDEN

ARMOEDE KAN IEDEREEN OVERKOMEN

éénoudergezin

inwoner met beperking

(hoog)opgeleiden

niet-westerse migratieachtergrond

werkende armen

..en we weten nog niet alles!

HOE PAKKEN WE DIT AAN?

naar inwoners toe

educatie

signalen oppikken

communicatie

samenwerking gemeente, scholen Uithoorn voor Elkaar, werkgevers e.a.

uitbreiden kindpakket

inkomensondersteunende maatregelen

RESULTATEN

minder probleemgedrag

betere gezondheid

minder stress

minder isolement

betere schoolprestaties

meer economische zelfstandigheid

minder (jeugd)zorg/Wmo

minder schuldhulpverlening

ONDERZOEK

Alle kinderen kansrijk,
Kinderombudsman

Weten is nog geen doen,
WRR

Schaarste theorie,
Amerikaans onderzoek

schuldhelpverlening@uithoorn.nl

sociaal.loket@uithoorn.nl

uithoornhelpt.nl

uithoornvoorelkaar.nu

uithoorn.nl / (0297) 513 111

IEDEREEN DOET MEE!

Gemeente Uithoorn

De touwtjes aan elkaar knopen!

Beleid op armoede en schuldhulpverlening 2019 – 2022
gemeente Uithoorn

Zaaknummer: 2018-022250

Januari 2019

Voorwoord.....	7
Samenvatting	9
1. Inleiding.....	11
1.1 De route naar nieuw beleid.....	11
1.2 Leeswijzer	13
2. Kaders: Landelijk en lokaal perspectief.....	15
2.1 Rijksbeleid.....	15
2.2 Ontwikkelingen.....	16
2.3 Lokaal perspectief	18
3. Armoede in Uithoorn.....	21
3.1 Armoedemonitor.....	21
3.2 Gebruik minimaregelingen.....	25
3.3 Inkomenseffectrapportage.....	26
3.4 Enquête.....	27
4. Terugblik op armoedebeleid en schuldhulpverlening in Uithoorn	29
4.1 Bestaand armoede en schuldhulpverleningsbeleid.....	29
4.2 Terugblik op beleid	29
4.3 Klanttevredenheidsonderzoek	31
4.4 Terugblik in cijfers	31
4.4.2 Schuldhulpverlening in Uithoorn	34
5. Missie, visie en doelen	37
5.1 Missie.....	37
5.2 Visie	37
5.3 Doelen.....	39
6. Uitvoeringsprogramma: aanpak armoede en schulden in Uithoorn.....	43
Doel 1. Intensiever samenwerken	43
6.1 Wat doen we al?	43
6.2 Wat gaan we nog meer doen?	43
6.3 Meten van de effecten.....	45
Doel 2. Meer inwoners vroegtijdig in beeld, minder Uithoornaars raken in	46
schulden	46
6.4 Wat doen we nu al?.....	46
6.5 Wat gaan we nog meer doen?	47
6.6 Meten van de effecten.....	51
Doel 3. Alle kinderen doen mee	52
6.7 Wat doen we al?	52
6.8 Wat gaan we nog meer doen?	52

6.9	Metten van de effecten.....	53
	Doel 4. De Uithoornse inwoner staat centraal door ondersteuning op maat.....	54
6.10	Wat doen we nu al?.....	54
6.11	Wat gaan we nog meer doen?	55
6.12	Metten van de effecten.....	57
	Doel 5. Effectiever schuldhulpverleners	58
6.13	Wat doen we nu?	58
6.14	Wat gaan we doen?	58
6.15	Metten van de effecten.....	60
7.	Begroting.....	61
7.1	Begroting.....	61
7.2	Aandachtspunten	61
8.	Monitoring en verantwoording	63
8.1	Borging kwaliteit schuldhulpverlening	63
8.2	Monitoring en verantwoording	63
	BIJLAGEN.....	65
	BIJLAGE 1. Inspiratiekaart seminar armoede en schulden, 31 mei 2018.....	65
	BIJLAGE 3. Schuldeiserscoalitie.....	73
	BIJLAGE 4. Bronheffing.....	75
	BIJLAGE 5. Overzicht wijzigingen inkomensondersteunende maatregelen.....	76
	BIJLAGE 6. Bijstandsnormen en afgeleide inkomensgrenzen (bedragen per 1-1-2019). ..	77
	BIJLAGE 7. (werk)Proces schuldhulpverlening.....	78
	BIJLAGE 8. Extra middelen Rijk.....	79
	BIJLAGE 9. Begroting 2018 en 2019	80
	BIJLAGE 10. Kosten bestaand beleid	81
	BIJLAGE 11. Kosten nieuw beleid	83
	BIJLAGE 12. Overzicht activiteiten en planning	84
	BIJLAGE 13. Profielen van (minima)huishoudens.....	86
	BIJLAGE 14. Afkortingen en verklarende woordenlijst	89

Voorwoord

Kan ik nieuwe voetbalschoenen kopen voor mijn dochter? Heb ik vandaag geld voor een gezonde warme maaltijd? Mijn zoon is jarig, hoe kan ik met weinig geld een feestje organiseren? De koelkast is stuk, wat nu? Hoe moet het in de toekomst verder als ik niet meer inkomsten krijg? Hoe moet ik alle touwtjes aan elkaar knopen?

Dagelijkse geldzorgen kunnen het leven ontwrichten en stress veroorzaken bij volwassenen en kinderen. Armoede kan iedereen overkomen.

Armoede leidt niet automatisch tot problemen. Maar als het langer duurt, kunnen geldzorgen je leven en functioneren zo beïnvloeden dat er steeds meer problemen ontstaan. Schaamte, niet mee kunnen doen met anderen, je machteloos voelen maken mensen onzeker, waardoor het steeds moeilijker wordt hun leven op de rails te houden.

Als gemeente willen we onze inwoners, die in zo'n situatie verkeren, helpen om uit de vicieuze cirkel te komen, om weer vertrouwen te krijgen in de toekomst, om weer in staat te zijn om goed voor zichzelf en hun kinderen te kunnen zorgen. Maar liever nog voorkomen we dat mensen in financiële en ander soort problemen komen.

We willen graag dat inwoners zich vrij voelen om snel aan de bel te trekken als er iets mis dreigt te gaan, zodat we ondersteuning kunnen bieden voordat de problemen mensen boven het hoofd groeien. Dat vraagt iets van ons allemaal: inwoners, organisaties en gemeente. Dat we rekening houden met elkaar, dat we begrip hebben voor elkaars situatie, dat we tijdig hulp kunnen vragen en kunnen bieden, dat we er zijn voor elkaar. Dat we samen de touwtjes aan elkaar knopen.

Met velen hebben we nagedacht hoe we armoede en schulden kunnen vermijden en bestrijden. De ideeën leest u in deze nota. We hopen dat ze u inspireren om samen aan de slag te gaan!

Burgemeester en wethouders van de gemeente Uithoorn,
namens dezen,
de portefeuillehouder,

Ria Zijlstra

Samenvatting

We gaan het anders doen! Dat doen we door het armoede- en schuldenbeleid duurzaam te maken. We versterken het bestaande pakket aan inkomensondersteunende maatregelen en verleggen de focus van de aanpak op het voorkomen van armoede en (problematische) schulden. Daarmee investeren we in preventie en dat levert een besparing op voor alle leefgebieden, zoals Wmo, Jeugdhulp, W & I en zorg.

Participatief proces

Voor het maken van dit beleidsplan is een participatief proces doorlopen. Met verschillende in- en externe partners is gesproken over het thema armoede en schulden en er is een seminar Armoede en Schulden georganiseerd voor alle betrokken professionals. Ook is de Uithoornse situatie geanalyseerd door een onderzoeksbureau. Daarnaast zijn inwoners geraadpleegd via een enquête, een klantbelevingsonderzoek en vond in september 2018 een huiskamergesprek plaats met minimahuishoudens.

Feiten en cijfers

Begin 2018 is de armoedemonitor en de inkomenseffectrapportage voor Uithoorn uitgebracht. Uit dit onderzoek blijkt dat er in Uithoorn 705 huishoudens zijn met een inkomen tot 110 procent van het Wettelijk sociaal minimum. In deze minimahuishoudens groeien 524 kinderen (9 procent van alle kinderen) op in de leeftijd tot 18 jaar. Het feitelijke aantal minima ligt hoger omdat de armoedemonitor geen gegevens over inwoners met een minimum-inkomen, die geen gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen, in beeld kan brengen. Kinderen in een eenoudergezin hebben ruim vier keer zoveel kans op armoede dan kinderen die opgroeien in een gezin met twee ouders. Ouderen vormen de kleinste groep binnen de minimahuishoudens. Bijna de helft van deze minimahuishoudens heeft een ander inkomen dan de bijstand. Zij hebben een inkomen uit werk, WIA of WW en leven daarmee op een bestaansminimum. Verder volgt uit de monitor dat minimahuishoudens significant vaker een beroep op voorzieningen zoals Wmo, jeugdhulp en schuldhelpverlening. In de wijken Thamerdal, Zijdelwaard en het Dorpscentrum wonen relatief meer minimahuishoudens en minimakinderen dan in andere wijken. Op basis van de inkomenseffectrapportage en de armoedemonitor kan geconcludeerd worden dat het pakket aan inkomensondersteunende regelingen in Uithoorn de minimum voorziening biedt. Wel kan het bereik en de bekendheid van de regelingen beter. Ook ontbreekt een regeling voor inwoners vanaf 18 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd.

Terugblik

Als gekeken wordt hoe de armoedemiddelen de afgelopen jaren zijn ingezet, dan is dat vooral gericht op inkomensondersteunende maatregelen. Hiermee zijn de betrokken inwoners goed ondersteund, maar is beperkt vooruitgang geboekt op het voorkomen van armoede en schulden. In het preventieplan schuldhelpverlening 2017-2018 is ingezet op preventieactiviteiten. Ook zijn in de afgelopen jaren de kosten voor de bijzondere bijstand verdrievoudigd. Voor een groot deel hangt dit samen met de stijging van bewindvoeringskosten.

Nieuw beleid: Duurzame aanpak

Naar de effecten van armoede en schulden en welke invloed dit heeft op het gedrag, is de afgelopen jaren veel (wetenschappelijk) onderzoek gedaan. Dit levert nieuwe inzichten op voor onze aanpak en dienstverlening.

Ook leven we in een steeds complexer wordende samenleving met vele regelingen en stijgende kosten van levensonderhoud waardoor mensen afhaken. Juist mensen in kwetsbare posities hebben met veel verschillende instanties en regelingen te maken. In Nederland heeft 1 op de 5 huishoudens risicovolle schulden.

Met een traditionele benadering van cliënten wordt nog onvoldoende resultaat bereikt; armoede en schulden worden niet (structureel) voorkomen of teruggedrongen. Daarom wordt een andere, vernieuwende aanpak voorgesteld dat uitgaat van een realistisch beleidsperspectief en waarbij wordt ingezet op het economisch zelfstandig maken van inwoners. Een perspectief waarbij de inwoner zelf centraal staat. Wij zetten daarom in op een vorm van dienstverlening waarbij de klantmanager naast de cliënt gaat staan (mentoring/coaching), de cliënt zelf centraal stelt en stress-factoren wegneemt. De persoonlijke situatie en de mate van zelfredzaamheid zijn daarbij van cruciaal belang. Dit betekent dat we investeren in het contact en de relatie met onze inwoners om hen economisch zelfstandig te maken.

Effecten voor onze samenleving

Armoede is niet alleen een financieel probleem maar een complex aan problemen die elkaar versterken. Er ontstaan achterstanden bij gezondheid, werk, wonen, deelname aan de samenleving en schoolprestaties van kinderen. Het belemmert mensen om mee te doen aan de samenleving. Mensen met schuldenstress lopen de kans op sociale uitsluiting omdat zij geestelijk en lichamelijk gegijzeld worden door die stress. Het kost de gehele samenleving veel geld. Daarom koersen we de komende jaren op het voorkomen van armoede en (problematische) schulden. Dit betekent dat we investeren in preventie en vroegsignalering waarmee we onze aanpak kunnen verduurzamen. Duurzaam omdat we breed kijken naar de persoonlijke situatie van onze inwoners en de oorzaak van de (financiële) problemen aanpakken.

De effecten van onze aanpak hebben niet alleen betrekking op schuldhulpverlening maar beslaan ook andere levenssterreinen. Het is van invloed op het beroep dat wordt gedaan op andere ondersteunende voorzieningen zoals het Jeugdhulp, W&I, Wmo en zorg. Maar ook de maatschappij als geheel heeft er baat bij. Volgens NVVK (koepelorganisatie schuldhulpverlening) levert elke geïnvesteerde euro in vroegsignalering de samenleving tussen de € 2,46 en € 4,22 op aan bespaarde maatschappelijke kosten.

Onze missie

Het is onze missie om alle inwoners van Uithoorn gelijke kansen te bieden om mee te doen. Dit geldt voor alle levensdomeinen.

De uitgangspunten voor onze visie zijn

- Armoede is meer dan een financieel probleem
- Preventie en vroegsignalering
- Integrale uitvoering en beleid
- Dienstverlening afstemmen op zelfredzaamheid cliënt (maatwerk)

Wat willen we bereiken?

1. Intensiveren samenwerking
2. Meer inwoners krijgen we vroegtijdig in beeld (waaronder werkende armen)
3. Alle kinderen doen mee
4. De Uithoornse inwoner staat centraal door ondersteuning op maat
5. Effectiever schuldhulpverlening met veel aandacht voor kantelen werkwijze en dienstverlening.

1. Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan voor de aanpak van armoede en schulden in de gemeente Uithoorn. Dit plan vervangt het beleidsplan 'Eigen kracht samen aanpakken 2015-2019'. Het beschrijft een andere aanpak van armoede en schulden zoals we dat kennen. We zetten in op het duurzaam maken van ons armoede- en schuldenbeleid door het tegengaan van armoede en het voorkomen van financiële problemen. Onze inwoners staan centraal met een persoonlijke benadering; we houden rekening met de persoonlijke situatie, de mate van zelfredzaamheid en we nemen de tijd voor de cliënt.

Voor de totstandkoming van dit plan is met veel betrokken partijen gesproken. We hebben onze partners meegenomen in de nieuwe ontwikkelingen die spelen bij de aanpak van armoede en schulden, zoals Mobility Mentoring en hersenonderzoek. De Uithoornse situatie is besproken, oplossingsrichtingen zijn verkend en er is onderzocht hoe we verregaand kunnen samenwerken. Tijdens het seminar over Armoeden en Schulden in mei 2018 zijn veel partijen samen gekomen en bleek het draagvlak groot voor een gezamenlijke aanpak. De gemeente Uithoorn neemt daarin graag het initiatief door in 2019 een vervolg op het seminar te organiseren.

In het vorige beleidsplan stond werken voorop en hierop is de afgelopen jaren ingezet. Er is een goede basis gelegd voor het pakket inkomensondersteunende maatregelen. Ondersteunend aan dit beleid is de re-integratienota waarin wordt beschreven hoe inwoners naar werk begeleid kunnen worden die dat alleen niet redden. De focus lag bij de aanpak van schulden en armoede op curatie en minder op preventie. Preventieactiviteiten zijn daarom in het 'preventieplan 2017-2018' uitgewerkt. In deze nota staat preventie en vroegsignalering voorop.

Armoede en schulden grijpen diep in op het dagelijks leven van mensen. Het heeft effect op verschillende levensgebieden zoals op de gezondheid, schoolprestaties van kinderen, het inkomen en op relaties. Het belemmert mensen om mee te doen aan de samenleving. De afgelopen jaren zijn nieuwe inzichten ontstaan over de effecten die armoede en schulden hebben en wat dit betekent voor de aanpak ervan. Met deze inzichten moeten wij aan de slag! De armoedemonitor en de inkomenseffectrapportage geven ons beter inzicht in de Uithoornse situatie waardoor wij ons beleid kunnen aanscherpen.

Er is in het bijzonder aandacht voor preventie en vroegsignalering, ondersteuning van kinderen in armoede en de integraliteit van het armoedevraagstuk, waarbij de gemeente ook meer naar buiten treedt. Er is inkomensondersteuning met als oogmerk financiële zelfredzaamheid en een waarborg voor hen die geen of nauwelijks mogelijkheden (meer) hebben.

1.1 De route naar nieuw beleid

Participatief proces

Voor het maken van dit beleidsplan is met in- en externe partners gesproken over de thema's armoede en schulden waarbij informatie is gedeeld en opgehaald. Ook is nader onderzoek gedaan.

Tijdens de gevoerde gesprekken is het armoedevraagstuk integraal besproken, is informatie uitgewisseld en ontstond draagvlak voor een gezamenlijke aanpak.

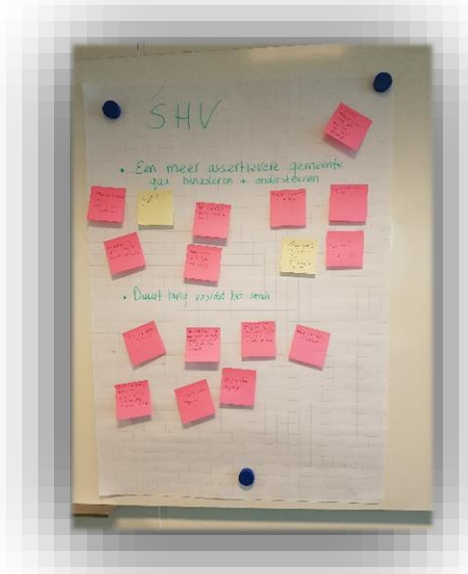
Gaandeweg bleek dat het thema armoede en de impact dat dit heeft op de levens van onze inwoners, meer en meer op het netvlies is gekomen van alle betrokkenen. Nog voordat deze notitie kon worden vastgesteld, zijn in de praktijk initiatieven ontstaan om armoede aan te pakken.

Hieronder een globale dwarsdoorsnede van het participatieproces dat is doorlopen.

In gesprek met partners

In verschillende themasessies is met beleidsadviseurs van de gemeente Uithoorn en medewerkers van uitvoeringsorganisatie DUO+ gesproken over de onderwerpen armoede en schulden en is verbinding met andere beleidsterreinen gemaakt.

Verder is gesproken met onze samenwerkingspartners. Zo is met scholen gesproken via de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) en het Uithoorns Directeuren Overleg (UDO), intermediairsbijeenkomsten en met Uithoorn voor Elkaar en het Participatieplatform Sociaal Domein. Ook zijn netwerkbijeenkomsten bijgewoond om informatie en kennis op te halen.

In gesprek met inwoners

Op 19 september 2018 heeft een huiskamergesprek plaatsgevonden met een aantal inwoners die rond moeten komen van een minimuminkomen. In het gesprek werd duidelijk dat er behoefte is aan een gemeente die naast hen gaat staan om in de persoonlijke situatie vooruit te komen. Allen ervaren veel stress in hun situatie en vertellen dat zij mede daarom hun eigen situatie niet (meer) kunnen overzien. Ook werd aandacht gevraagd voor het verbeteren van de communicatie; in het gesprek, schriftelijk en de website.

Onderzoek

De Uithoornse situatie voor armoede en schulden is met een armoedemonitor, een inkomenseffectrapportage en een enquête in beeld gebracht. Het bereik en het gebruik van de minimaregelingen zijn daarbij in kaart gebracht en de omvang van minimahuishoudens. Verder zijn in het najaar van 2017 klanttevredenheidsonderzoeken gehouden onder de cliënten werk & inkomen en schuldhulpverlening.

Seminar

Op 31 mei 2018 heeft de gemeente Uithoorn een seminar georganiseerd over de aanpak van armoede en schulden. Tijdens het seminar zijn de opgedane inzichten en cijfers (o.a. de hiervoor aangehaalde armoedemonitor en klantbelevingsonderzoek) besproken met in- en externe partners. Het doel van het seminar was om zoveel mogelijk partners bij elkaar te brengen om hen te informeren over de ontwikkelingen die er spelen én om hen te inspireren voor een gezamenlijke aanpak. Van het seminar is een verslag en inspiratiekaart gemaakt die u in [bijlage 1](#) aantreft.

Raadscommissie

Op 12 juni 2018 heeft de commissievergadering Leven in het teken gestaan van armoede. Naast een inhoudelijke presentatie van cijfers is ook ingegaan op de nieuwe inzichten rondom armoede, waaronder de psychische en lichamelijke gevolgen van armoede.

Zienswijzen

Het concept beleidsplan en de bijbehorende verordeningen zijn op 17 oktober 2018 voor consultatie naar het Participatieplatform Sociaal Domein (PPSD) gezonden. Op 12 november heeft het PPSD advies aan het college uitgebracht. In het advies spreekt het platform de waardering uit voor het gevolgde participatieve proces en de wijze waarop daarmee breed draagvlak voor het plan is gecreëerd. Ten aanzien van de notitie in het algemeen schrijft het platform; *'het conceptbeleid is lijk, maar wel compleet en duidelijk leesbaar.'* Het PPSD vraagt aandacht voor het bewaken van de privacy van inwoners en de communicatie met inwoners uit kwetsbare groepen. Daarnaast moeten volgens het platform diverse acties en projecten nader worden uitgewerkt. Het advies van het PPSD en het antwoord van het college is terug te lezen in [bijlage 2](#).

Ook is het conceptbeleidsplan naar welzijnsorganisatie Uithoorn voor Elkaar gezonden voor informele inspraak. Vanuit dit samenwerkingsverband is aandacht gevraagd voor kwetsbare doelgroepen zoals inwoners met een licht verstandelijke beperkingen en laaggeletterden. Verder worden de ambitie en doelen uit de nota onderschreven.

Het conceptbeleidsplan (inclusief de verordeningen) is eveneens ter inzage gelegd voor formele inspraak. Via deze inspraak zijn geen reacties ontvangen.

1.2 Leeswijzer

Het beleidsplan armoede en schulden wat voor u ligt, beschrijft het beleid voor de periode 2019 – 2022. In het eerste hoofdstuk treft u een overzicht van de stappen die zijn doorlopen om tot dit plan te komen. In het hoofdstuk wat daarna volgt, wordt het landelijke en het lokale kader voor de aanpak van armoede en schulden geschetst. Een beschrijving van de situatie in de gemeente Uithoorn treft u in het derde hoofdstuk aan. De situatie wordt beschreven aan de hand van onderzoek; een armoedemonitor, een inkomenseffectrapportage en een enquête. In het vierde hoofdstuk wordt teruggeblikt op het voorgaande beleid. Dit wordt uiteengezet aan de hand van de vorige beleidsuitgangspunten en er wordt een cijfermatig inzicht gegeven.

Vanaf hoofdstuk vijf wordt het nieuwe beleid beschreven. De missie, visie en doelen staan in hoofdstuk vijf en in hoofdstuk zes volgt het uitvoeringsprogramma waarin de doelen in acties en een experiment worden uitgewerkt. Een overzicht van de kosten voor de uitvoering van het programma treft u aan in hoofdstuk zeven. In het laatste hoofdstuk wordt beschreven hoe de uitvoering van het programma wordt gemonitord.

2. Kaders: Landelijk en lokaal perspectief

Armoede en schulden grijpen diep in op het leven van mensen¹. Het is niet alleen een financieel probleem maar een complex van problemen die elkaar versterken. Er ontstaan achterstanden bij gezondheid, werk, wonen, deelname aan de samenleving en schoolprestaties van kinderen. Mensen met schuldenstress lopen de kans op sociale uitsluiting omdat zij geestelijk en lichamelijk gegijzeld worden door die stress. Daarnaast kost het de gehele samenleving veel geld.

Ook in Nederland is er sprake van armoede²:

- 1 op de 5 huishoudens heeft risicovolle schulden;
- 1,2 miljoen huishoudens met schulden krijgt geen formele schuldhulpverlening;
- 224.000 huishoudens moeten langer dan 4 jaar rondkomen van een laag inkomen;
- 378.000 kinderen groeien op in een gezin met een laag inkomen;
- 850.000 mensen hebben te weinig geld om in hun basisbehoeften te voorzien
- 5 miljoen mensen hebben geen spaargeld. Zij kunnen geen tegenslag opvangen of investeren in belangrijke zaken voor de toekomst.

Met name het aantal huishoudens dat langdurig moet rondkomen van een laag inkomen, blijft stijgen. Zij lopen het risico op schrijnende armoede. Door het ontbreken van buffers zijn zij extra kwetsbaar. Ook laaggeletterden hebben een grotere kans om arm te zijn en armen hebben een grotere kans om laaggeletterd te zijn. Laaggeletterden leven ruim twee keer zo vaak onder de armoedegrens, zijn twee tot drie keer vaker langdurig arm, hebben een lager inkomen en banen met een lagere beroepsstatus dan niet laaggeletterden³. Laaggeletterdheid is vaak een belemmering om zelfredzaam te zijn en andersom vergroot armoede de kans op laaggeletterdheid.

Naar de effecten van armoede en schulden en van welke invloed dit is op het gedrag, is de afgelopen jaren veel onderzoek gedaan. Dit levert nieuwe inzichten op voor onze aanpak en dienstverlening. In dit hoofdstuk passeert een aantal relevante ontwikkelingen de revue die ons hebben geïnspireerd voor een vernieuwende en duurzame aanpak van armoede en schulden.

2.1 Rijksbeleid

In het regeerakkoord 2017 wordt aandacht besteed aan de aanpak van armoede en schulden en worden diverse maatregelen voorgesteld. Het Rijk vindt dat de aanpak van de schuldhulpverlening een verantwoordelijkheid van gemeenten moet blijven en vindt tegelijkertijd dat de aanpak kan verbeteren.

Brede aanpak schulden (2018)

In mei 2018 heeft staatssecretaris Van Ark het actieplan voor een 'Brede aanpak schulden' naar de kamer gezonden. De brede schuldenaanpak bestaat uit tientallen maatregelen en verschillende wetstrajecten.

---

¹ CBS, Divosa, SCP gebruiken verschillende definities van armoede. Zie voor armoede ook pagina 17.

² Divosa, Armoede en schulden in Nederland, feiten & cijfers 2013-2017.

³ Stichting Lezen & Schrijven, Over de relatie tussen laaggeletterdheid en armoede door ecbo en ROA 2016, pagina 35.

De prioriteit van het kabinet is het voorkomen van problematische schulden, onder andere door in te zetten op preventie en het op tijd signaleren als mensen forse schulden dreigen te krijgen. Als mensen toch schulden hebben, moeten zij beter worden ondersteund, bijvoorbeeld door het makkelijker te maken om aan te kloppen bij schuldhulpverlening.

Ook wil het kabinet het bestaansminimum van schuldenaren beter beschermen door ervoor te zorgen dat schuldeisers schulden op een zorgvuldigere manier incasseren.

Ook start dit jaar nog een experiment met een schuldenrechter waarbij de schulden van een persoon bij een en dezelfde rechter worden afgehandeld. Het kabinet stelt extra middelen beschikbaar voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Deze middelen worden via het Gemeentefonds uitgekeerd. Het gaat om 30 miljoen euro (2018), 25 miljoen euro (2019) en 25 miljoen euro (2020). Het zijn geen structurele middelen maar met deze tijdelijke middelen kunnen wij wel een impuls aan onze aanpak geven.

Kansen voor alle kinderen

In het plan Kansen voor alle kinderen stelde het Kabinet in 2017 structureel 100 miljoen extra beschikbaar – bedoeld voor voorzieningen in natura - zoals een abonnement voor een sportclub, een fiets, schoolbenodigdheden of een verjaardagsfeestje zodat het geld direct ten goede komt aan kinderen. Gemeenten ontvangen daarvan jaarlijks 85 miljoen euro, verdeeld naar rato van het aantal kinderen dat in die gemeenten in een gezin met een laag inkomen opgroeit. Uithoorn zet deze zogenoemde Klijsma-middelen in voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur⁴.

2.2 Ontwikkelingen

Weten is nog geen doen

De Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (WRR) heeft onderzoek gedaan naar de zelfredzaamheid van mensen⁵. De overheid, maar ook de samenleving als geheel verwacht veel van mensen. De WRR concludeert dat er te hoge verwachtingen zijn over de mate van zelfredzaamheid van mensen. Dat geldt niet alleen voor kwetsbare mensen. Maar ook mensen die het maatschappelijk gezien goed doen, kunnen in de problemen komen. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren na ingrijpende gebeurtenissen, zoals een scheiding of baan-verlies. Het zogenaamde 'doen vermogen' werkt in die situatie niet (meer) optimaal.

Cognitieve kenmerken, zoals intelligentie hangen samen met niet-cognitieve kenmerken, zoals temperament, zelfcontrole en overtuiging. Mensen verschillen in de mate waarin ze over beide aspecten beschikken welke deels is aangeleerd en deels erfelijk is bepaald. Weten (cognitief) betekent niet altijd doen (niet-cognitief). Dit betekent dat niet iedereen gelijke kansen heeft op redzaamheid. De WRR adviseert daarom om bij het maken van beleid meer uit te gaan van een realistisch perspectief in plaats van een rationeel perspectief. Uitgaan van een rationeel perspectief loopt, aldus de WRR, bij voorbaat uit op een teleurstelling (cliënten zullen er niet allemaal aan kunnen voldoen).

---

⁴ 2017, 2018

⁵ WRR, 2016, Eigen schuld? Een gedragswetenschappelijk perspectief op problematische schulden, WRR 2017, Nationale ombudsman).

De theorie of psychologie van de schaarste

Armoede wordt vaak gezien als een persoonlijk falen, maar twee Amerikaanse onderzoekers hebben aangetoond dat het mogelijk eerder andersom werkt⁶. Schaarste is van invloed op het menselijk gedrag en in het meest verregaande geval kaapt het je gedachten. Mensen die te weinig geld hebben om van te leven zijn daar continu mee bezig; uitzoeken waar men het beste levensmiddelen kan inkopen, bonnen sparen en acties nalopen. Zij leven van dag tot dag. Het gevolg is dat zij niet meer in staat zijn om doelgericht en probleemoplossend te handelen. Te weinig geld leidt onontkoombaar tot verkeerde beslissingen die op de lange termijn gevolgen met zich meebrengen.

(Geld)gebrek gaat gepaard met een focus op de korte termijn. Er ontstaat tunnelvisie; de aandacht voor andere zaken, die wellicht voor de lange termijn van belang zijn, worden verwaarloosd, onderschat of verdrongen. Langdurige schaarste haalt de rek eruit bij mensen om in actie te komen. Mensen lijken daardoor ook ongemotiveerd over te komen, maar dat is vaak niet het geval. Ook ontstaan door de schaarste vaak knelpunten op andere levensterreinen zoals de gezondheid en raakt men steeds meer in een isolement.

Mobility Mentoring⁷

Mobility Mentoring combineert het onderwerp armoede met de inzichten vanuit de hersenwetenschap over de effecten van schaarste en armoede en de ontwikkelbaarheid van hersenfuncties. Deze nieuwe aanpak helpt mensen bij de aanpak van hun financiële en sociale problemen. De aanpak is gebaseerd op een veel bredere theoretische basis over schaarste dan alleen de schaarste-theorie⁸. Lector Nadja Jungmann van de Hogeschool van Utrecht heeft deze aanpak meegenomen uit de Verenigde Staten⁹ en vertaald naar de Nederlandse situatie en in het bijzonder naar de Nederlandse schuldhulpverlening. De aanpak heeft als doel om mensen te begeleiden naar economische zelfredzaamheid.

De aanpak is uitgewerkt in instrumenten en de wijze waarop deze worden ingezet, de begeleiding (mentoring) en de stress-reducerende dienstverleningsprincipes. De belangrijkste instrumenten die worden ingezet zijn de Brug naar zelfredzaamheid, doelactieplannen met beloning.

Kenmerkend voor mentoring is dat de professional nadrukkelijk een positie naast de cliënt kiest (een gelijkwaardige positie). De professional duidt improductief gedrag van een cliënt als gevolgen van (chronische) stress en niet van onwil. De mentoring is er in alle gevallen op gericht om mensen (cliënten) na te laten denken welke doelen zij op lange termijn willen bereiken en welke stappen daarvoor gezet moeten worden. De dienstverleningsprincipes bieden handvatten om de dienstverlening zo te organiseren dat de cliënt zo min mogelijk stress ervaart.

Alle kinderen kansrijk

De impact van armoede op het leven en de ontwikkeling van kinderen is groot. Thuis is er vaker sprake van een materiële en emotionele achterstand en buitenshuis is vaker sprake van onveiligheid, uitsluiting en problemen op school. Het leven in armoede levert al op jonge leeftijd stress op en het zet de ouder kind-relatie onder druk.

---

⁶ Sendhil Mullainathan Eldar Shafir (2013) De theorie van de schaarste, Schaarste. Oorspronkelijk, 'Scarcity, why having too little means so much'.

⁷ Nadja Jungmann en Peter Wesdorp. In samenwerking met de Hogeschool van Utrecht en Platform 31 (2017), *Mobility Mentoring, 'Hoe inzichten uit de hersenwetenschap leiden tot een betere aanpak van armoede en schulden.*

⁸ Van onder meer Sandhil Mullainathan en Eldar Shafir (2013), 'Scarcity, why having too little means so much' – schaarste.

⁹ E.D. Babcock (2014), Using brain science to design new pathways out of poverty, EMPATH.

De Kinderombudsman¹⁰ stelt dat kinderen en jongeren die in armoede opgroeien op alle levensgebieden worden belemmerd in hun ontwikkeling, ze lopen schade op en hebben dus geen gelijke kansen. Voorzieningen van gemeenten sluiten onvoldoende aan, zijn niet integraal en zijn ook te weinig gericht op de thuissituatie. De Kinderombudsman adviseert daarom meer in te zetten op een stabiele en veilige thuissituatie. Inkomensondersteunende maatregelen zijn welkom maar het biedt aan deze kinderen geen duurzame oplossing.

2.3 Lokaal perspectief

Gemeenten hebben van oudsher een taak in armoedebestrijding en hebben met de Participatiewet (Pw), de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) en de transitie in het Sociale Domein nieuwe instrumenten in handen gekregen.

De Wgs geeft gemeenten een wettelijke zorgplicht en regierol voor hulpverlening aan mensen met problematische schulden. De dienstverlening van gemeenten is niet alleen gericht op het oplossen van financiële problemen, maar ook wordt aandacht besteed aan het oplossen van de oorzaken van de financiële problemen en de omstandigheden die verhinderen dat deze kunnen worden opgelost. Preventie en vroegsignalering is daarom een belangrijke taak voor gemeenten. Gemeenten moeten daarbij zorgen voor een brede toegang tot schuldhulpverlening voor haar inwoners. Volgens de Wgs moeten gemeenten eens in de vier jaar een beleidsplan opstellen.

De Participatiewet geldt als kader voor inkomensondersteuning. Binnen dit kader kunnen gemeenten draagkrachtregels maken en armoedebeleid intensiveren door bijvoorbeeld de mogelijkheden voor individuele bijzondere bijstand te verruimen (maatwerk). Het doel is de financiële zelfstandigheid te vergroten. Ook de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet en bijvoorbeeld gemeentelijk gezondheids- en sportbeleid zijn van belang. De aanpak van armoede en schulden kan succesvol zijn wanneer al deze terreinen ontkokeren en er integraal wordt gewerkt.

Uitvoeringsorganisatie DUO+

Sinds 2016 voert uitvoeringsorganisatie DUO+ voor de gemeente Uithoorn en Ouder-Amstel armoedebeleid, waaronder schuldhulpverlening, aan inwoners uit. Daarvoor was dit voor Uithoorn onder gebracht bij samenwerkingsverband G2. DUO+ werkt volgens een integrale intake waar inwoners met allerlei financiële vragen terecht kunnen. Deze aanpak reikt verder dan alleen schuldhulpverlening. Er vinden ook adviesgesprekken over de financiële situatie plaats en worden laagdrempelige instrumenten ingezet zoals budgetbegeleiding of een financieel maatje¹¹.

Schuldhulpverlening aan ondernemers en ex-ondernemers (minder dan een jaar de onderneming beëindigd) is ondergebracht bij Zuidweg & Partners.

Armoede

De definitie van armoede roept discussie op. Armoede in Nederland is geen kwestie van fysiek overleven¹². Iedereen heeft in beginsel een dak boven zijn hoofd, hoeft geen honger te lijden, kan zich deugdelijk kleden en heeft toegang tot medische zorg en onderwijs.

¹⁰ Kinderombudsman, december 2017. Alle kinderen kansrijk.

¹¹ In 2017 is Maatje voor Elkaar gestart, waaronder financiële- en belastingmaatjes.

¹² CBS 2015. Armoede en sociale uitsluiting.

Armoede, of beter gezegd inkomensarmoede is gedefinieerd als het hebben van onvoldoende inkomen om een bepaald consumptieniveau te realiseren dat in Nederland als minimaal noodzakelijk wordt geacht. Hierbij kunnen verschillende inkomensafbakening worden gehanteerd¹³.

Voor de uitvoering van ons gemeentelijke armoedebeleid wordt sinds een aantal jaren uitgegaan van 110 procent van het Wsm voor individuele bijzondere bijstand en de meeste andere regelingen (declaratiefonds jongeren, ouderen, individuele inkomenstoeslag etc.). Voor mensen zonder arbeidsperspectief geldt een grens van 125 procent van het Wsm voor individuele bijzondere bijstand. Dit percentage geldt ook voor de samenwerking met het Jeugdfonds Sport & Cultuur.

Coalitieakkoord 2018-2022

Na de gemeenteraadsverkiezingen 2018 is een nieuw coalitieakkoord gemaakt. Voor armoede- en schuldhulpverleningsbeleid wordt in dit akkoord een aantal kaders gegeven:

- Professionals moeten meer de ruimte krijgen om inwoners adequaat te woord te staan en persoonlijke aandacht te bieden om waar nodig meer maatwerk te bieden;
- De inwoner staat daarbij centraal;
- Beleidsterreinen moeten worden gecombineerd om de uitvoering efficiënter te laten verlopen. Het uitgangspunt is preventie om kosten van curatieve en repressieve middelen te beperken;
- Werken in de geest van de wet en minder de letter van de wet wordt uitgangspunt.

Deze kaders zijn integraal betrokken bij de totstandkoming van deze nota.

Raadsc commissie Leven

Op 12 juni 2018 is in raadscommissie Leven gesproken over armoede en schulden waarbij een aantal uitwerkrichtingen zijn verkend voor armoede- en schuldenbeleid. Tijdens de commissievergadering werd duidelijk dat er brede consensus is om met de nieuwe inzichten over gedrag en de effecten, die armoede/schulden daarop hebben, aan de slag te gaan. De aanbeveling is gegeven om dit bij de uitwerking van het nieuwe armoedebeleid te betrekken. Daarnaast vraagt de commissie bijzondere aandacht voor preventie; dit moet een belangrijke pijler worden in de aanpak. Armoede moet vanuit een breed perspectief worden benaderd, waarbij de aanpak van armoede niet enkel door financiële argumenten wordt ingegeven.

---

¹³ Vergelijk verschil in definiëring van armoede tussen Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

3. Armoede in Uithoorn

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van armoede in Uithoorn aan de hand van de armoedemonitor, de inkomenseffectrapportage en een enquête onder cliënten schuldhulpverlening. Voor het actualiseren van het beleid was behoefte aan meer inzicht in de Uithoornse situatie en daarom is eind 2017 onderzoek gedaan. De inzichten uit het onderzoek vormen de basis voor het nieuwe beleid op armoede en schulden.

3.1 Armoedemonitor

De armoedemonitor is een onderzoek naar de grootte en samenstelling van de minimapopulatie en geeft de stand van zaken per 1 juli 2017. De armoedemonitor is een nulmeting en laat (nog) geen ontwikkeling over jaren zien, dat gebeurt bij een herhaling van het onderzoek. De armoedemonitor is een instrument om armoede in beeld te brengen en te gebruiken bij de beleidsvorming, maar het kent ook een beperking. Er wordt alleen gekeken naar inkomen en niet naar deelname in de samenleving. Hierbij komt ook dat armoedeproblematiek in kaart wordt gebracht van huishoudens die op dat moment gebruik maken van één of meer armoederegelingen van de gemeente. Een armoedemonitor geeft daarbij dus per definitie een onderschatting van de armoedeproblematiek.

De minimascan van Stimulansz laat een stijging zien van het aantal huishoudens met een inkomen tot 125 procent Wsm over de jaren 2012 tot en met 2017¹⁴.

Aangenomen wordt dat de daadwerkelijke armoedeproblematiek in Uithoorn groter is dan wat de armoedemonitor in beeld brengt. Desalniettemin kan de armoedemonitor wel als goede basis worden gebruikt voor verdere beleidsvorming en daarmee samenhangende keuzes.

Minimahuishoudens naar inkomenspercentage

Op 1 juli 2017 kent Uithoorn 12.830 huishoudens met daarin 29.439 inwoners. In totaal hebben 705 huishoudens een inkomen tot 110 procent van het wettelijk sociaal minimum (hierna: Wsm), dat is 5,5 procent van het totaal aantal huishoudens. Daarmee ligt dit aandeel onder het landelijk gemiddelde van 10 procent maar in vergelijking met gemeenten van dezelfde grootte komt het percentage overeen. Tevens moet hierbij in aanmerking worden genomen dat de armoedemonitor geen volledig beeld biedt (zie inleiding armoedemonitor).

Minimahuishoudens met inkomenspercentage Wsm %

Figuur 1. Minimahuishoudens Uithoorn naar inkomen (Armoedemonitor 2017)

¹⁴ De minimascan en de armoedemonitor zijn niet vergelijkbaar doordat een andere selectie van gegevens wordt gebruikt. De minimascan geeft een prognose weer en is gebaseerd op cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek (gemeentelijke bronnen worden niet geraadpleegd). De armoedemonitor is in opdracht van de gemeente Uithoorn uitgevoerd en geeft het daadwerkelijke gebruik weer. Hiervoor zijn de diverse bronnen geraadpleegd waaronder de bestanden van de gemeente Uithoorn. De armoedemonitor bevat de meest recente informatie en wordt daarom in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

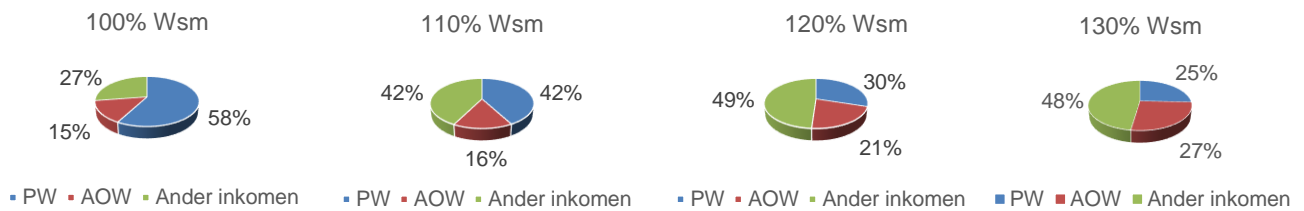
Inkomstenbronnen

De hoogte van het inkomen is in beeld gebracht aan de hand van drie inkomenscomponenten; de Participatiewet (Pw), AOW en ander inkomen. Bij Pw gaat het in hoofdzaak om een bijstandsuitkering, terwijl het bij ander inkomen, naast inkomsten uit arbeid (al dan niet als zzp'er), ook kan gaan om een WW of WIA-uitkering, of een combinatie hiervan. In Uithoorn maken in totaal 296 huishoudens gebruik van een sociale voorziening van de Pw.

Het aantal huishoudens met een 'ander inkomen' is vanaf 110 procent Wsm opvallend hoog. Het aandeel huishoudens met een ander inkomen tot 110 procent Wsm is gelijk aan het aandeel bijstand, namelijk 42 procent (299 huishoudens).

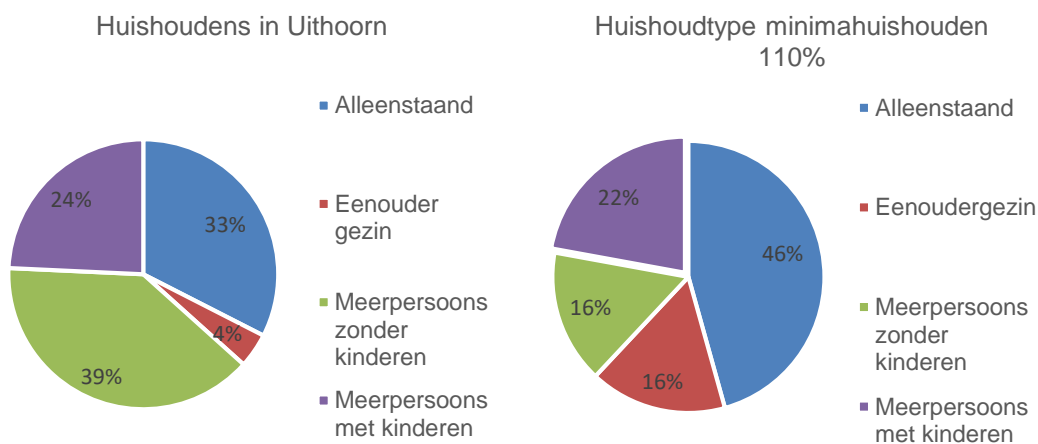
Voor de inkomens tot 130 procent Wsm ligt het percentage op 47 procent in totaal 550 huishoudens. Het is belangrijk om deze groep met een ander inkomen te bereiken omdat zij minder in aanraking komt met de gemeente dan bijstandsgerechtigden. Mogelijk zijn ze daarom ook onvoldoende op de hoogte van ondersteunende regelingen. Verder maken ze minder gebruik van miniregelingen omdat ze daar minder snel voor in aanmerking komen. Mede daarom komen zij ook niet in beeld bij de armoedemonitor.

Ten opzichte van andere gemeenten is het aandeel minimahuishoudens met een ander inkomen in Uithoorn een stuk hoger. Landelijk ligt dit percentage ongeveer op 30 procent. Voor een deel is dit te verklaren door het relatief lage aandeel minimahuishoudens met AOW in Uithoorn.

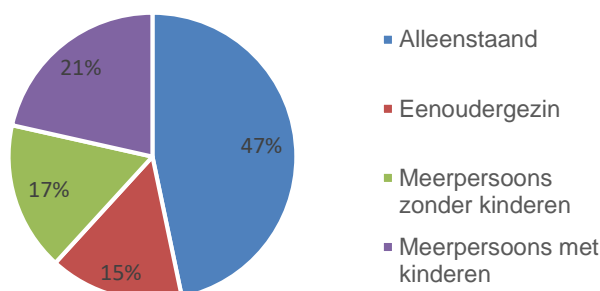
Figuur 2. Aandeel huishoudens 100-130% Wsm in Uithoorn naar inkomstenbron (Armoedemonitor 2017)

Samenstelling en herkomst minimahuishoudens

Figuur 3. Samenstelling naar huishoudtype Uithoorn vs. samenstelling huishoudtype minimahuishoudens (Armoedemonitor 2017).

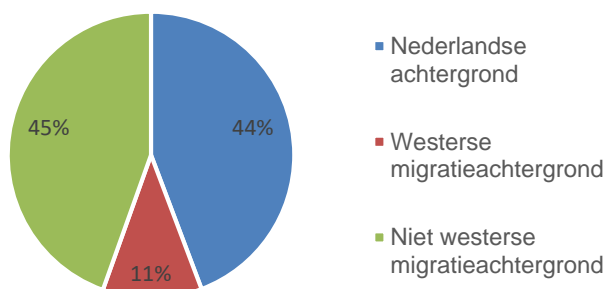
Huishoudtype minimahuishouden 130%

Figuur 4. Huishoudtype minimahuishouden 130% Wsm (Armoedemonitor)

Vergeleken met de gehele Uithoornse bevolking zijn alleenstaanden oververtegenwoordigd onder de minima. Meerpersoonshuishoudens zonder kinderen hebben gemiddeld genomen het minst vaak een inkomen tot 130 procent.

Herkomst minimahuishoudens, inkomen tot 110%

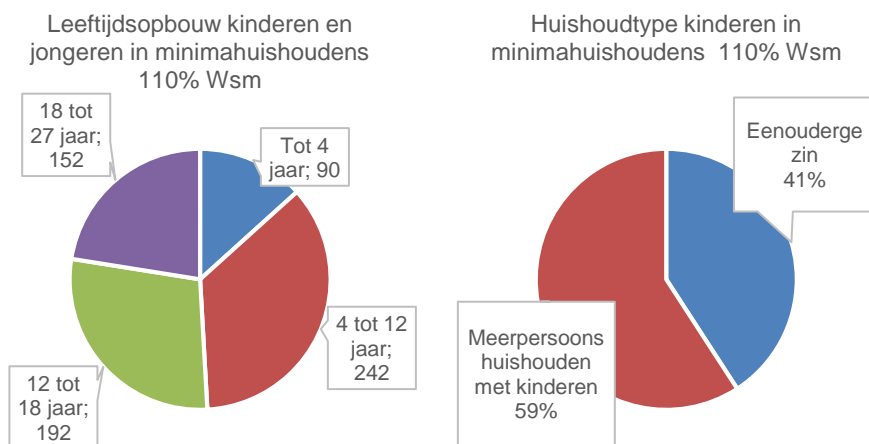
Figuur 5. Herkomst minimahuishoudens tot 110% Wsm (Armoedemonitor 2017)

Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond hebben vaker een minimuminkomen dan gemiddeld; 21 procent van alle niet-westerse huishoudens heeft een inkomen tot 110 procent Wsm. In heel Uithoorn ligt dit op 5,5 procent. Vanaf 110 procent tot 130 procent Wsm is het aandeel met Nederlandse herkomst hoger dan die huishoudens met een niet-westerse achtergrond. Dus: hoe hoger de inkomenscategorie, hoe vaker van Nederlandse achtergrond.

Kinderen en jongeren

In Uithoorn wonen 6.085 kinderen waarvan 524 kinderen in de leeftijd tot 18 jaar opgroeien in een minimahuishouden met een inkomen tot 110 procent Wsm. Dat is 9 procent van alle kinderen in Uithoorn en dat is vergelijkbaar met het landelijke cijfer. Het aandeel van 9 procent is hoger dan het totaal aantal minimahuishoudens van 5,5 procent. Voor Uithoorn betekent dit dat er relatief veel minimahuishoudens met kinderen zijn. In de inkomensgroep tot 130 procent Wsm gaat het om 760 kinderen en dat is 12,5 procent van alle kinderen tot 18 jaar in Uithoorn.

Het soort inkomen van het huishouden waarin kinderen groeien, ontloopt elkaar niet veel. 49 procent van de kinderen leeft in een gezin met bijstandsuitkering en bij 48 procent is sprake van een ander inkomen.

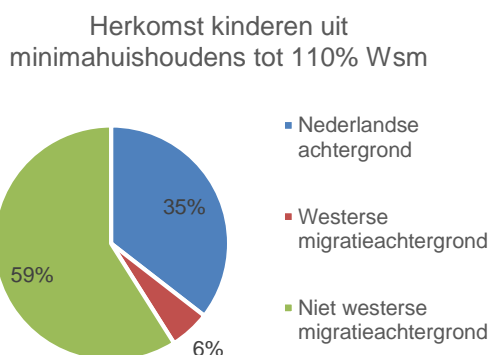

Figuur 6. Leeftijdsoopbouw kinderen en huishoudtype kinderen in minimaal huishoudens tot 110% Wsm (Armoedemonitor 2017)

In de basisschoolleeftijd (4 – 12 jaar) groeien 242 kinderen op in een minimaal huishouden. In de leeftijd voor het voortgezet onderwijs zijn dat 192 kinderen.

Van de jongeren in de leeftijdscategorie van 18-27 leeft 3 procent in een minimaal huishouden, dat zijn 152 jongeren. Ten opzichte van alle jongeren tot 27 jaar, bevindt zich 5,3 procent van die jongeren in een minimumhuishouden.

Kinderen in een eenoudergezin hebben ruim vier keer zoveel kans op armoede dan kinderen die opgroeien in een gezin met twee ouders; 26 procent tegenover 6 procent. Ook in gezinnen met een niet-westerse migratieachtergrond is het aandeel kinderen hoger dan gemiddeld; een kwart van de kinderen uit een dergelijk gezin groeit op in een minimaal huishouden. Ook in andere gemeenten is het aandeel minimaal kinderen in eenoudergezinnen veel hoger dan in meerpersoonshuishoudens.

Kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond groeien veel vaker op in een minimaal huishouden dan kinderen met een andere achtergrond. Een kwart van de kinderen met een dergelijke herkomst groeit op in een minimaal huishouden.

Figuur 7. Herkomst kinderen uit minimaal huishoudens tot 110% Wsm (Armoedemonitor 2017)

Ouderen

Ongeveer 1 op de 6 minimaal huishoudens heeft een AOW-inkomen. Daarmee vormen de ouderen de kleinste groep binnen de minimaal huishoudens. In totaal gaat het om 110 huishoudens. In vergelijking met andere gemeenten is de groep AOW'ers met een minimuminkomen kleiner. Naarmate het inkomen stijgt tot 130 procent Wsm verdubbelen de huishoudens; 210 (120 procent Wsm) en 308 (130 procent Wsm).

Langdurige armoede

We spreken van langdurige minima wanneer iemand langer dan drie jaar leeft van een bijstandsinkomen. In Uithoorn behoren 325 huishoudens (46 procent van alle minimahuishoudens) tot de langdurige minima. Deze groep langdurige minima bestaat voor de helft uit alleenstaanden. Bij 30 procent van de minima is sprake van een AOW-inkomen en 19 procent heeft een ander inkomen.

Geografische spreiding

In de wijken Thamerdal en Zijdelwaard en in het Dorpscentrum wonen relatief meer minimahuishoudens en minimakinderen dan in de andere wijken. Het aandeel minima met een inkomen tot 110 procent Wsm is het hoogst in Thamerdal (10 procent) en Zijdelwaard (9 procent). In Zijdelwaard en Thamerdal is tevens sprake van een concentratie van kinderen uit minimahuishoudens. In Thamerdal groeit één op de vijf kinderen op in een minimahuishouden. In Zijdelwaard is het aandeel 17 procent en daarmee ook een stuk hoger dan gemiddelde in Uithoorn, 9 procent. Jongeren uit minimahuishoudens wonen vooral in Thamerdal (25 procent).

Gebruik Wmo, Jeugdwet en schuldhulpverlening

Minimahuishoudens maken vaker gebruik van Wmo, schuldhulpverlening en jeugdhulp dan niet-minima.

Jeugdhulp

Kinderen in een minimahuishouden tot 110 procent Wsm ontvangen vaker jeugdhulp dan kinderen die niet in een minimahuishouden opgroeien. In niet-minimagezinnen ligt dat op 10 procent en in minimagezinnen is dat 19 procent. In 32 procent van de minimahuishoudens met kinderen kregen een of meerdere kinderen jeugdhulp. Bij niet-minimagezinnen ligt dit percentage op 16 procent.

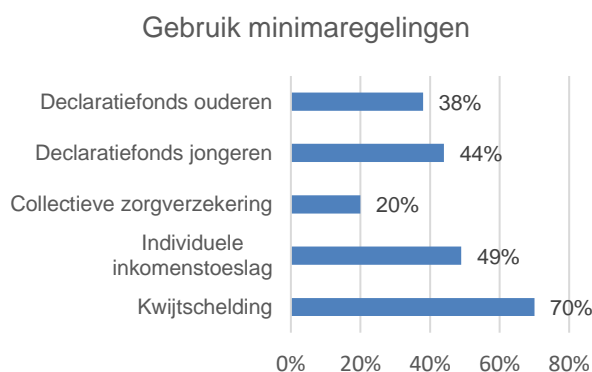
Wmo

Minimahuishoudens doen ook vaker een beroep om Wmo-voorzieningen. In totaal doet 7 procent van alle huishoudens hierop een beroep en in een Wmo-huishouden tot 110 procent Wsm is dat 13 procent. Bij de meeste andere gemeenten ligt dat aandeel rond 10 procent. Van alle minimahuishoudens heeft 18 procent een Wmo-voorziening.

Schuldhulpverlening

Onder minimahuishoudens (110 procent Wsm) is het aandeel dat een beroep doet op schuldhulpverlening 22 procent en onder huishoudens met een hoger inkomen 0,5 procent.

3.2 Gebruik minimaregelingen

Tabel 1. Gebruik minimaregelingen in Uithoorn (Armoedemonitor 2017)

Inwoners maken redelijk goed gebruik van minimaregelingen. Uithoorn scoort net iets onder het landelijke gemiddelde. Het percentage kwijtschelding gemeentelijke belastingen is hoog met 70 procent.

Het gebruik van de collectieve zorgverzekering is met 20 procent laag¹⁵. Het bereik kan vergroot worden.

54 minimahuishoudens (8 procent) maken van geen enkele regeling gebruik. Onder huishoudens met een bijstandsuitkering is dit 14 procent en dat is opmerkelijk omdat deze groep minima al bij de gemeente in beeld is en dus goed op de hoogte zou moeten zijn van de mogelijkheden.

Huishoudens die gebruik maken van de verschillende regelingen:

- Huishoudens met kinderen maken gemiddeld van meer regelingen gebruik dan huishoudens zonder kinderen.
- Huishoudens met een bijstandsuitkering maken gemiddeld van meer regelingen gebruik dan huishoudens met een ander inkomen.
- Huishoudens tot 27 jaar en AOW-gerechtigden blijven achter in hun gebruik bij de overige huishoudens
- Minimaregelingen met een niet-westerse migratieachtergrond maken gemiddeld van meer regelingen gebruik dan huishoudens met een andere achtergrond.
- Van de huishoudens met AOW maakt meer dan de helft gebruik van de collectieve ziektekostenverzekering.
- Sommige huishoudens kunnen van meer regelingen gebruik maken dan anderen omdat ze op meer regelingen recht hebben. Dit is van invloed op het gemiddelde gebruik¹⁶.

3.3 Inkomenseffectrapportage

De inkomenseffectrapportage is een onderzoek naar de effecten van het armoedebeleid op de inkomenspositie van minimahuishoudens in Uithoorn.

Maandelijks inkomenspositie en effecten minimaregelingen

Tabel 2 laat de effecten van het landelijk en lokale beleid zien op de inkomens van minima¹⁷. Voor vier huishoudtypes is in beeld gebracht hoe de inkomenspositie zich ontwikkelt wanneer vanuit bijstand (of een inkomen op bijstandsniveau) een hoger inkomen wordt verworven (tot 130 procent).

---

¹⁵ De individuele bijzondere bijstand is niet betrokken bij het bereik omdat verschillende uitgangspunten gelden (110% bij arbeidsperspectief en 125% bij geen arbeidsperspectief) waardoor het bereik van de doelgroep niet kan worden bepaald.

¹⁶ Opgemerkt wordt dat het Jeugdfonds Sport en Cultuur nog niet bij de inventarisatie van de regelingen is betrokken omdat de samenwerking met de gemeente Uithoorn pas in 2017 is gestart.

¹⁷ Hierbij wordt uitgegaan van maximaal gebruik van alle regelingen. In de praktijk is dit niet altijd het geval.

Huishoudtype	Netto inkomen	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeente	Totaal inkomen	Vershil t.o.v. 100% Wsm (€)	Vershil t.o.v. 100% Wsm (%)
<i>Alleenstaande</i>						
100% Wsm	987	341	92	1.420		
110% Wsm	1.085	341	34	1.461	+ 41	+ 3%
120% Wsm	1.184	341	34	1.559	+ 140	+ 10%
130% Wsm	1.282	309	34	1.626	+ 206	+ 15%
<i>Alleenstaande ouder, 2 kinderen</i>						
100% Wsm						
110% Wsm	987	825	213	2.024		
120% Wsm	1.085	875	146	2.106	+ 82	+ 4%
130% Wsm	1.184	877	91	2.151	+ 127	+ 6%
	1.282	879	34	2.196	+ 172	+ 8%
<i>Meerpersoons zonder kinderen</i>						
100% Wsm	1.409	462	135	2.006		
110% Wsm	1.550	455	69	2.074	+ 67	+ 3%
120% Wsm	1.691	387	69	2.147	+ 140	+ 7%
130% Wsm	1.832	286	69	2.187	+ 180	+ 9%
<i>Meerpersoons, 2 kinderen</i>						
100% Wsm	1.409	651	247	2.307		
110% Wsm	1.550	674	181	2.404	+ 97	+ 4%
120% Wsm	1.691	594	125	2.410	+ 102	+ 4%
130% Wsm	1.832	475	69	2.375	+ 68	+ 3%

Tabel 2. Vergelijking maandelijkse inkomenspositie in Euro's (Inkomenseffectrapportage 2018)

Uit de vergelijking blijkt dat alle huishoudens er op vooruit gaan wanneer er meer inkomen wordt verworven. Werken loont in Uithoorn en er is geen armoedeval. Dat wil niet zeggen dat alle huishoudens er evenredig op vooruit gaan. Bij meerpersoonshuishoudens daalt het bedrag aan landelijke toeslagen snel.

Meerpersoonshuishouden met kinderen die gaan werken tegen 130 procent houden minder over dan als zij gaan werken tegen 110 of 120 procent.

3.4 Enquête

Naast de armoedemonitor en inkomenseffectrapportage is ook een enquête onder minima afgenomen. Onder bijna 700 minimahuishoudens in Uithoorn is een schriftelijke vragenlijst verspreid¹⁸.

De onderwerpen in de vragenlijst waren; minimaregelingen, kinderen, financiële situatie en zorgkosten. Met een respons van 21 procent (149 huishoudens) wordt een betrouwbare indruk van de beleving gegeven.

¹⁸ De doelgroep voor het onderzoek bestond uit inwoners die in 2017 een bijstandsuitkering ontvingen en/of gebruik hebben gemaakt van een minimaregeling.

Uit de enquête blijkt dat de meeste respondenten de minimaregelingen wel kennen, maar dat de informatievoorziening over de regelingen en de aanvraagprocedure beter kan. Ook maken nog niet alle minima gebruik van de regelingen en kan het bereik van de regelingen hoger. Het vereenvoudigen van procedures en verhogen van zichtbaarheid van informatie komen als aanbeveling uit de enquête.

De regelingen hebben over het algemeen een positief effect op het kunnen meedoen. Hier staat tegenover dat 60 procent van de respondenten aangeeft dat kinderen niet altijd kunnen meedoen omdat de kosten daarvoor te hoog zijn.

Bijna twee-derde van de respondenten gaf aan zich zorgen te maken over zijn financiële situatie. In totaal geeft 45 procent van de respondenten aan niet goed te kunnen rondkomen, waarvan 30 procent zegt erg slecht te kunnen rondkomen. Naast 'weinig inkomsten' en 'alles is duurder geworden' is het hebben van hoge vaste lasten een veelgenoemde reden waarom respondenten niet goed kunnen rondkomen.

Ruim 40 procent van de respondenten heeft aangegeven soms of vaak zorg te mijden omdat de kosten daarvoor te hoog zijn. Respondenten beoordelen hun gezondheid gemiddeld met een 5,4 en zorgmijders beoordelen hun gezondheid lager.

4. Terugblik op armoedebeleid en schuldhulpverlening in Uithoorn

4.1 Bestaand armoede en schuldhulpverleningsbeleid

Het vorige beleid 'Armoedebestrijding en schuldhulpverlening 2015-2019' had de focus op betaald werk en deed een beroep op de eigen verantwoordelijkheid. Het was gericht op het (re)activeren van mensen met als doel hen uit het sociale en financiële isolement te halen. De gedachte daarbij was, dat wanneer mensen deelnemen aan de samenleving en naar vermogen participeren op de arbeidsmarkt, men uit het isolement kan komen. Armoede werd niet alleen gezien als een geldprobleem, maar als een complex van achterstanden die elkaar versterken, net als in deze nota. Centraal stonden de (integrale) klantbenadering, de eigen verantwoordelijkheid, preventie en samenwerking met particuliere instanties.

Als gekeken wordt hoe de armoedemiddelen de afgelopen jaren zijn ingezet, dan is dat vooral gericht op inkomensondersteunende maatregelen. Hiermee zijn de betrokken inwoners goed ondersteund, maar is beperkt vooruitgang geboekt op het voorkomen van armoede en schulden. In het preventieplan schuldhulpverlening 2017-2018 is al wel meer ingezet op preventieactiviteiten.

Van G2 naar DUO+

De uitvoering van de gemeentelijke dienstverlening is de afgelopen jaren gewisseld. Een periode lag dit in handen van samenwerkingsverband G2 en daarna is dit in 2016 overgegaan naar DUO+. Deze wisselingen hebben impact gehad op de uitvoering. In de afgelopen periode was veel aandacht gericht op de interne organisatie. Ook moest een nieuwe balans worden gevonden tussen uitvoering en beleid; de rol van de gemeente en DUO+. Nu, drie jaar na de start van DUO+, werkt DUO+ steeds meer aan het verbeteren van de dienstverlening en wordt een kwaliteitsslag gemaakt. Aandachtspunten uit klantbelevingsonderzoeken worden opgepakt.

4.2 Terugblik op beleid

In het vorige beleidsplan zijn zes aandachtspunten voor beleid genoemd. Aan de hand van deze aandachtspunten wordt teruggeblikt.

Aandachtspunten

- Bestrijden van armoede bij kinderen
- Actualiseer en vereenvoudig de regels voor bijzondere bijstand
- Preventieactiviteiten ter voorkoming van armoede en schulden
- Sturen op gedragsverandering bij klanten
- Digitaal aanvragen van voorzieningen
- Terugdringen van kosten voor bijzondere bijstand

Ad.1 Bestrijding van armoede bij kinderen

In 2016 is onderzoek gedaan naar het aanbod van voorzieningen om kinderarmoede tegen te gaan. In vervolg hierop is de samenwerking aangegaan met Jeugdfonds Sport & Cultuur (voorheen Jeugdportfonds Noord - Holland en Jeugdcultuurfonds Noord -Holland).

Oorspronkelijk was de gedachte om een Uithoornpas te introduceren maar na het onderzoek in 2016 is daar vooralsnog niet voor gekozen. De aansluiting bij landelijke fondsen lag voor de hand.

De samenwerking met het fonds is succesvol gebleken want in 2017 zijn 293 kinderen bereikt en zijn 60 intermediairs betrokken geraakt. Met dit aantal deelnemers wordt ongeveer 50 procent van alle kinderen tot 125 procent Wsm bereikt. Ook is medio 2017 een start gemaakt met het samenstellen van een kindpakket. Op de gemeentelijke website worden de kindregelingen onder het kopje 'kindpakket' bij elkaar gebracht.

Naast het Jeugdfonds Sport en Cultuur (hierna JFSC) bestaat het declaratiefonds jongeren. Deze is ook toegevoegd aan het kindpakket.

Ook is het thema kinderarmoede betrokken bij andere beleidsterreinen en projecten zoals jeugdbeleid, gesprekken met het voorveld (kinderopvang e.d.), Jongeren op gezond gewicht (JOGG) en Vreedzame School en Wijk. Verder is veelvuldig gesproken met het onderwijs in Uithoorn om het onderwerp ook binnen scholen op de agenda te zetten. Ook zijn scholen zelf en/of via de ouder & kindadviseur en schoolmaatschappelijk werkers intermediair voor JFSC geworden.

Ad. 2 Actualiseer en vereenvoudig de regels voor de bijzondere bijstand

Een van de acties was om de beleidsregels voor de bijzondere bijstand (deels) te actualiseren. Een belangrijke reden hiervoor was dat de aanvraag van voorzieningen tijdrovend is voor cliënt en medewerker. Maar ook om een armoedeval te voorkomen. Met name voor de aanpak van dit laatste punt was meer inzicht nodig in de doelgroep, het aantal en de hoogte van de verstrekkingen etc. Dit is een reden waarom de regels voor de bijzondere bijstand (nog) niet geactualiseerd en ook procedures niet vereenvoudigd zijn. In 2017 is besloten om een Armoedemonitor en een Inkomenseffectrapportage te laten maken en een enquête te laten uitvoeren. Het onderzoek is begin 2018 opgeleverd en is betrokken bij de totstandkoming van deze nota.

Ad. 3 Preventieactiviteiten ter voorkoming van armoedebestrijding en schulden

Het preventieplan schuldhulpverlening 2017-2018 beschrijft de preventieactiviteiten. Met een samenspel van preventieactiviteiten is onder meer ingezet op het beperken van de stijging van de kosten voor bijzondere bijstand. Zo is in 2017 de driejarige pilot 'Maatje voor elkaar' gestart en wordt voorlichting gegeven zoals het verspreiden van het informatieboekje onder 18-jarigen 'Boven de 18' en is Uithoorn aangesloten op Startpunt Geldzaken van het Nibud. Ook andere laagdrempelige instrumenten worden beter onder de aandacht gebracht. Uithoorn voor Elkaar is hierbij een belangrijke partner met activiteiten als de cursus Grip op je Knip of een budgetcursus.

Ad. 4 Het sturen op gedragsverandering bij cliënten

Voor dit aandachtspunt is een verkenning gedaan naar ervaringen in de praktijk en is onderzoek bestudeerd. De uit Amerika overgewaaid aanpak Mobility Mentoring¹⁹ viel daarbij op. De gemeente Alphen aan de Rijn is een proeftuin voor deze aanpak onder supervisie van de Hogeschool van Utrecht.

Maar ook andere gemeenten experimenteren met vormen van Mobility Mentoring (de brug naar Zelfredzaamheid) en/of andere klantbenadering/dienstverlening. In deze nota worden pilots voorgesteld om de opgedane inzicht uit te werken (zie hoofdstuk 6).

---

¹⁹ Mobility Mentoring combineert het onderwerp armoede met de laatste inzichten vanuit de hersenwetenschap over de effecten van schaarste en armoede en de ontwikkelbaarheid van hersenfuncties. Deze nieuw aanpak helpt mensen bij de aanpak van hun financiële en sociale problemen. Zie toelichting op pagina Ontwikkelingen, hoofdstuk 2.

Ad. 5 Het digitaal aanvragen van voorzieningen

Het is nog niet mogelijk om digitale aanvragen te doen voor voorzieningen. De afgelopen jaren stonden in het teken van de organisatie van DUO+.

Wel is er ondersteuning gekomen voor het invullen van formulieren omdat daaraan behoefte was; de formulierenbrigade. De formulierenbrigade wordt door Uithoorn voor Elkaar uitgevoerd²⁰.

Ad. 6 Terugdringen van de kosten van bijzondere bijstand

De kosten bijzondere bijstand zijn in de jaren vanaf 2013 tot en met 2017 meer dan verdubbeld en volgen daarmee de landelijke trend. Opvallend is de stijging van de bewindvoeringskosten. De bijzondere bijstand is een vangnet, een open einde regeling, en het blijkt in de praktijk dat het lastig is om hierop te sturen. In 2017 is het project 'Maatje voor Elkaar' gestart wat moet bijdragen aan het terugdringen van de bewindvoeringskosten en middels een pilot bewindvoering willen we deze kosten verder terug gaan brengen (zie hoofdstuk 6).

4.3 Klanttevredenheidsonderzoek

Eind 2017 is onder cliënten schuldhulpverlening een telefonisch interview afgenomen om hun ervaring met schuldhulpverlening te horen. Het was een steekproef met een gering aantal deelnemers en daarom kunnen aan de uitkomsten geen harde conclusies verbonden worden, maar het geeft wel een indruk²¹.

Het blijkt dat de ervaringen wisselend zijn; een derde was tevreden, een derde neutraal en een derde ontevreden. Sommige cliënten hebben in de interviews aangegeven, dat het voor hun onduidelijk is in welke fase van de ondersteuning zij zich bevinden. Deels past dit ook bij de situatie waarin zij verkeren met financiële stress, waardoor zij geen overzicht meer hebben over hun financiële situatie. Het werken aan zelfredzaamheid en het verbeteren van de informatievoorziening kwamen ook als aandachtspunten naar voren.

4.4 Terugblik in cijfers

In deze paragraaf wordt een beeld van de situatie geschetst aan de hand verschillende kostenposten voor minimabeleid.

4.4.1 Bijzondere bijstand en minimaregelingen

Inkomensgrenzen

De meeste Uithoornse regelingen hebben een inkomensgrens van 110 procent. Voor cliënten zonder arbeidsperspectief wordt de inkomensgrens van 125 procent toegepast. Veruit de meeste cliënten vallen in de inkomenscategorie tot 110 procent.

Voor de periode 2013 -2017 gaat het om ongeveer 87 procent van alle cliënten en dit aantal is over deze jaren stabiel gebleven. Verstrekkingen in de categorie 110-125 procent zijn vooral kosten voor bewindvoering.

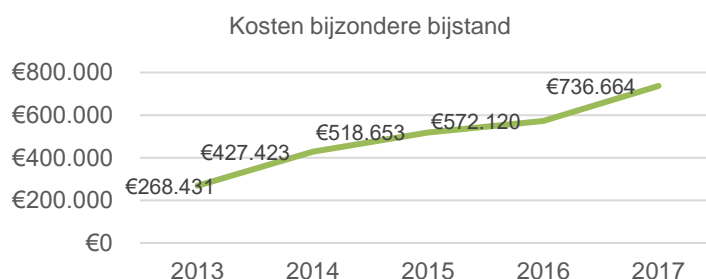
---

²⁰ De verwachting is dat de formulierenbrigade in 2019 verder wordt doorontwikkeld.

²¹ De raad is over het klanttevredenheidsonderzoek geïnformeerd via een raadsbericht (maart 2018, zaaknummer 2017-043968).

Bijzondere bijstand en minimaregelingen

Het aantal cliënten, verstrekkingen als ook de kosten voor de bijzondere bijstand en minimaregelingen²² zijn flink gestegen de afgelopen jaren.

Tabel 3. Kostenontwikkeling bijzondere bijstand 2013-2017
(Suite4SociaalDomein/Key2financiën)

Bewindvoering en inrichtingskosten

Vooraf de kosten voor bewindvoering en inrichtingskosten zijn gestegen. In 2017 waren de kosten van bewindvoering ruim 34 procent van de totale kosten en meer dan 54 procent van alle verstrekkingen²³. Sinds 2014 kunnen mensen met problematische schulden en verkwisting ook onder bewind worden gesteld. Mogelijk houdt de stijging van de aantallen bewindvoering hiermee verband.

De kosten van inrichting van de woning (ruim 21 procent van het totaal) hangen samen met de verhoogde instroom van asielzoekers naar Nederland. Als gevolg van de taakstelling voor de opname van statushouders in Uithoorn zijn deze kosten aanzienlijk gestegen. Ook andere kosten zoals een overbruggingsuitkering en waarborgsommen houden verband met de opname van statushouders. Deze uitgaven zullen naar verwachting weer dalen wanneer de instroom statushouders daalt.

Budgetbeheer

Vanaf 2016 wordt budgetbeheer apart geregistreerd. Het aantal cliënten blijft gelijk maar de kosten dalen omdat er minder verstrekkingen zijn geweest (zie tabel 7).

Inkomensondersteunende maatregelen

De inkomensondersteunende maatregelen zijn:

- Individuele inkomensvoetstuk
- Individuele studietoelage
- Declaratieregelingen (jong en oud)

²² Hierin inbegrepen zitten naast de bijzondere bijstand, ook de inkomensondersteunende maatregelen zoals het declaratiefonds jongeren, ouderen, individuele inkomens- en studietoelage die formeel niet tot de bijzondere bijstand behoren. Het Jeugdfonds Sport & Cultuur is hierin nog niet inbegrepen aangezien hiermee in 2017 is gestart. De uitgaven hiervoor bedroegen € 129.000 voor 293 kinderen. Ook kwijtschelding gemeentelijke belastingen ad € 124.821 (2017) en collectieve zorgverzekering ad € 77.000 (2017) zijn niet meegenomen.

²³ Overigens ontving in 2017 het grootste deel (61%) van de inwoners met bewindvoering geen schuldhulpverlening, 27% heeft wel schuldhulpverlening. De rest (12%) heeft zich wel gemeld voor schuldhulpverlening, maar heeft uiteindelijk geen schuldhulpverlening gekregen.

Onderstaand schema laat de ontwikkeling van het aantal cliënten, verstrekkingen en de kosten zien.

Individuele inkomenstoeslag ²⁴	Cliënten	Verstrekkingen	Kosten
2013	82	87	€ 37.450
2014	90	94	€ 42.047
2015	100	100	€ 47.298
2016	101	102	€ 48.265
2017	135	142	€ 67.833

Tabel 4. Kostenontwikkeling individuele inkomenstoeslag 2013-2017 (Suite4SociaalDomein/Key2financiën)

De individuele inkomenstoeslag wordt pas verstrekt wanneer iemand minimaal 3 jaar op een minimumniveau leeft en er geen (direct) perspectief op arbeid is. De toename in 2017 kan worden verklaard door de toename in het uitkeringsbestand en een vast deel met een ontheffing van de arbeidsverplichting²⁵.

De individuele studietoelage is bedoeld voor personen met een arbeidsbeperking die zelf niet in staat zijn tot het verdienen van het wettelijk minimumloon. De achterliggende gedachte is dat deze personen minder snel in staat zijn om tijdens hun studie nog iets bij te verdienen als gevolg van hun beperking. Deze regeling is in 2015 geïntroduceerd.

- 2015 nul deelnemers
- 2016, 2 cliënten
- 2017, 6 cliënten voor totaal € 3.227

Het gebruik van deze regeling is beperkt, maar stijgt. Dit is ook een landelijk beeld.

Declaratiefonds jongeren	Cliënten	Verstrekkingen	Bedrag
2013	84	297	€ 36.531
2014	90	510	€ 44.322
2015	88	508	€ 46.931
2016	110	588	€ 59.695
2017	97	496	€ 48.631

Tabel 5. Kostenontwikkeling Declaratiefonds jongeren 2013-2017 (Suite4SociaalDomein/Key2financiën)

Uit de armoedemonitor blijkt dat het bereik van de regeling 'declaratiefonds jongeren' gemiddeld scoort. Er is sprake van een stijgende trend ten opzichte van 2013. Het betreft hier vooral tegemoetkomingen in het kader van school, zoals ouderbijdrage, schoolreisjes en dergelijke. In 2017 was sprake van een overlap in de tegemoetkoming met het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Het kindpakket wordt verbeterd waardoor kinderen op een breder palet aan voorzieningen aanspraak kunnen maken (zie hoofdstuk en 6).

Declaratiefonds ouderen	Cliënten	Verstrekkingen	Bedrag
2013	55	66	€ 8.405
2014	53	72	€ 8.299
2015	54	86	€ 9.580
2016	48	77	€ 7.814
2017	49	73	€ 7.522

Tabel 6. Kostenontwikkeling Declaratiefonds ouderen 2013-2017 (Suite4SociaalDomein/Key2financiën).

Het declaratiefonds ouderen laat door de jaren heen ook een stabiel beeld zien. Uit de armoedemonitor blijkt dat het gebruik van deze regeling achter blijft bij de andere regelingen (zie tabel 1).

²⁴ Voor 2015 heette de individuele inkomenstoeslag de langdurigheidstoeslag.

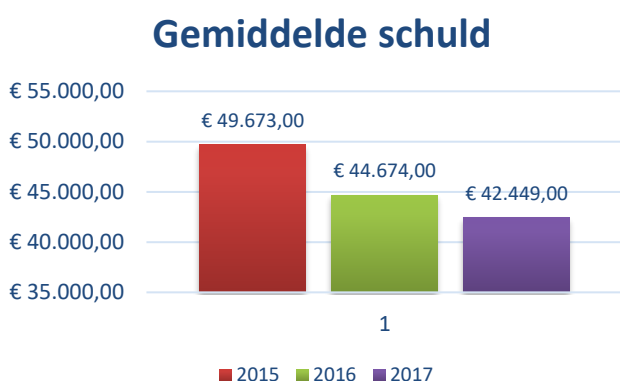
²⁵ Zie ook Langdurige bijstand Uithoorn, raadscommissievergadering Leven 16 november 2017.

4.4.2 Schuldhulpverlening in Uithoorn

Sinds 2012 voert de gemeente Uithoorn schuldhulpverlening zelf uit en vanaf 2016 is de uitvoering van schuldhulpverlening voor de gemeente Uithoorn en Ouder-Amstel ondergebracht bij DUO+. Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van schuldhulpverlening in Uithoorn in de periode 2013 tot en met 2017:

Schuldhulpverlening	2013	2014	2015	2016	2017
Geregistreerde meldingen	153	127	137	116	111
Aanvragen shv/schuldregelingen	37	36	43	42	36
Budgetbeheer	117	166	219 ²⁶	61	61
Bewindvoering				155	183
Gestarte minnelijke schuldregelingstrajecten	36	35	48	42	33
Verzoeken WSNP	13	4	21	10	19

Tabel 7. Kwantitatieve ontwikkeling uitvoering schuldhulpverlening 2013-2017 (Suite4SociaalDomein)

Tabel 8. Ontwikkeling gemiddelde schuld van schuldenaar Uithoorn 2015-2017 (Suite4SociaalDomein)

De gemiddelde schuld van een schuldenaar uit Uithoorn daalt terwijl de landelijke trend een stijging laat zien. Wel ligt de hoogte van de gemiddelde schuld boven het landelijke gemiddelde van € 42.100²⁷.

Gemiddeld is sprake van 12 schuldeisers landelijk is dat 13. De voornaamste schuldeiser is de Belastingdienst en daarna volgen incassobureaus (die namens een derde de schuld opeisen).

Zelfstandigen

Voor financiële ondersteuning aan zelfstandigen werkt Uithoorn samen met Zuidweg & Partners. In 2016 zijn 6 ondernemers en in 2017 8 ondernemers doorverwezen naar Zuidweg en Partners voor hulp.

Vroeg Erop af

Sinds 2015 werkt de gemeente Uithoorn samen met woningcorporatie Eigen Haard in de aanpak 'Vroeg Erop af' (VEOA). VEOA heeft als doel om huisuitzettingen te voorkomen door vroegtijdig financiële problemen van huurders te signaleren en aan te pakken. Klantmanagers van DUO+ acteren op meldingen van Eigen Haard en pakken de situatie integraal op. VEOA signalen kunnen worden gezien als een indicator van problemen in de financiële situatie van het huishouden en bieden een aanknopingspunt voor een ondersteuningsaanbod.

²⁶ Tot eind 2015 werden budgetbeheer en bewindvoering niet apart geregistreerd.

²⁷ NVVK, jaarverslag 2017.

Uit een tussentijdse evaluatie blijkt dat het aantal meldingen VEOA is gedaald van gemiddeld 4 meldingen per maand in 2015 naar gemiddeld 2 per maand in 2017.

Bij ruim de helft van de meldingen is de VEOA actie succesvol. Ook zijn er geen ontruiming meer geweest waar VEOA is ingezet. Gezien de korte looptijd, 2015 aanloopjaar en 2 volle jaren, is het nog niet mogelijk om conclusies te trekken. Wel is de samenwerking goed en sluiten de taken VEOA goed aan bij schuldhelpverleningstaken.

5. Missie, visie en doelen

Uit de armoedemonitor blijkt dat 705 huishoudens in Uithoorn leven van een minimum inkomen (110 procent Wsm). In deze huishoudens groeien 524 kinderen op. Veel van deze huishoudens hebben een ander inkomen dan de bijstandsvoorziening. Zij hebben een inkomen uit werk maar dat betekent nog steeds dat ze moeten leven op een minimum. Wij willen onze inwoners ondersteunen naar een financieel gezond leven want we weten dat weinig inkomen niet alleen een financieel probleem is. Het leidt tot achterstanden op heel veel levensterreinen.

De aanpak van armoede en schulden is in ontwikkeling. Er is wetenschappelijk onderzoek beschikbaar dat leidt tot een andere aanpak. In hoofdstuk 2 is een aantal belangrijke ontwikkelingen aangehaald. Deze hebben ons geïnspireerd voor een vernieuwende en duurzame aanpak van armoede en schulden.

5.1 Missie

Armoede en schulden belemmeren onze inwoners om deel te nemen aan de samenleving en kunnen leiden tot sociale uitsluiting. Dit geldt voor alle inwoners, van jong tot oud(er). Wij zien het daarom als onze missie om iedereen te ondersteunen om mee te doen. Bijzondere aandacht gaat uit naar kinderen. Aan de ene kant omdat zij niets kunnen doen aan de financiële situatie van hun ouders/verzorgers en anderzijds willen wij voorkomen dat zij armoede 'overerven' met alle consequenties daarvan op de lange termijn.

Onze missie luidt: 'Alle inwoners van Uithoorn krijgen gelijke kansen om mee te doen'

We realiseren ons dat wij deze missie alleen kunnen volbrengen in samenwerking met maatschappelijke partners.

5.2 Visie

Wij zetten de komende jaren in op het duurzaam maken van ons armoedebeleid door inzet op het tegengaan van armoede en het voorkomen van financiële problemen. Hiervoor is een vernieuwende aanpak nodig waarbij wij uitgaan van een realistisch beleidsperspectief²⁸. Hiermee bedoelen we dat onze inwoners centraal staan. Essentieel in de benadering is persoonlijke aandacht, de tijd nemen voor de cliënt en rekening houden met de persoonlijke situatie en de mate van zelfredzaamheid. Hoe belastbaar is de cliënt, kan hij of zij de situatie nog overzien of is er simpelweg te veel stress om nog zelf in actie te komen?

Inkomensondersteunende maatregelen blijven nodig en ook hier wordt maatwerk toegepast. Onze samenwerkingspartners vragen specifiek aandacht voor inwoners met psychische problemen of laaggeletterden. Zij weten onvoldoende de weg naar officiële instanties te vinden; zij weten niet hoe, maar ook schaamte speelt een rol. Dus ook hier aandacht voor maatwerk.

---

²⁸ WRR 2017, Weten is nog geen doen.

De belangrijkste pijlers voor onze visie zijn.

➤ **Armoede is meer dan een financieel probleem**

Het gaat niet alleen om geld of een inkomensgrens. Armoede beschouwen wij vanuit een breed perspectief; armoede is een gebrek aan welzijn in de breedste zin van het woord. De mentale toestand van de inwoner speelt daarbij een belangrijke rol. Vaak lukt werken of het behouden van werk überhaupt niet eens meer als gevolg van stress en gezondheidsklachten. Daarnaast is sprake van een toenemende flexibilisering op de arbeidsmarkt met stijging van het aantal kleine banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt en stijging van het aantal zzp'ers. Zij lopen een verhoogd risico op armoede. Betaald werk is nog steeds belangrijk, maar zien wij niet langer als enige ontsnappingsroute uit armoede.

➤ **Preventie en vroegsignalering**

Gezond financieel gedrag voorkomt veel problemen en daarom zetten wij in op preventie. Er zijn situaties en omstandigheden die gezond financieel gedrag nadelig beïnvloeden. Een scheiding, verlies van baan of partner hebben bijvoorbeeld financiële consequenties en noodzaken tot een ander bestedingspatroon. De praktijk is dat mensen juist in dergelijke situaties niet (meer) voldoende aandacht hebben voor de financiën. Juist in die situaties kunnen financiële problemen ontstaan doordat het bestedingspatroon verandert of onvoldoende inzicht bestaat in de totale financiën. Bij preventie zetten wij in het bijzonder in op levensgebeurtenissen die van invloed zijn op de financiën.

Vroegsignalering²⁹; signalen van financiële knelpunten zoeken we actief en daarbij is samenwerking met onze partners cruciaal. We richten ons daarbij op knelpunten die diep ingrijpen op de levensomstandigheden van onze inwoners, zoals de betaling van de vaste lasten (voor wonen, zorg, nutsvoorzieningen). Wanneer we schulden vroegtijdig kunnen opsporen, zijn er meer mogelijkheden om (outreaching³⁰) hulp te bieden. Hiermee voorkomen we dat achterstanden verder oplopen en zich ontwikkelen tot een problematische schuldsituatie. Waar privacy het uitwisselen van gegevens in de weg staat gaan we op zoek naar oplossingen met als doel onze inwoners vooruit te helpen naar een gezond financieel leven³¹. Uit onderzoek blijkt dat met name vroegsignalering ook op de langere termijn maatschappelijke baten oplevert. Voor de gemeente levert elke geïnvesteerde euro € 1,65 op. Voor de maatschappij ligt die verhouding op € 1: € 2,46³².

➤ **Integrale uitvoering en beleid**

Armoede is een complex van achterstanden die elkaar onderling versterken en een kloof slaat naar de rest van de samenleving. Een integrale aanpak is daarom een must. Bij het gezondheidsbeleid, maar ook de beleidsthema's jeugd, sport en wonen is armoede een punt van aandacht en dient beleid en actie met elkaar in samenhang te zijn. Ook in onze dienstverlening werken we integraal en wordt de hand uitgestoken naar hen die het nodig hebben (outreaching).

Armoede en schulden kruisen het sociaal domein en zijn van invloed op Jeugdwet, Wmo en Pw.

---

²⁹ Leidraad vroegsignalering van schulden van het NVVK: Vroegsignalering binnen de schuldhulpverlening is het in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld brengen van mensen met financiële problemen om vroegtijdige hulpverlening mogelijk te maken door gebruik te maken van daadwerkelijke signalen en outreachende hulpverlening

³⁰ Outreachend; zonder dat de betrokkenen een verzoek om hulp heeft gedaan.

³¹ Bijvoorbeeld Vindplaats Schulden van het BKR (zie ook hoofdstuk 6)

³² NVVK september 2018, Leidraad vroegsignalering schulden.

Vooruitgang in de financiële situatie c.q. inkomenspositie hebben effecten op andere levensterreinen. Zonder verbetering van de inkomenspositie van een huishoudens zijn structurele resultaten op andere terreinen maar beperkt.

De aanpak van armoede en schulden maakt in Uithoorn integraal onderdeel uit van het persoonlijk perspectiefplan voor de cliënt. Het persoonlijk perspectief plan is een plan waarin samen met de cliënt het perspectief voor de toekomst wordt beschreven. Een duurzaam en toekomstgericht plan is alleen succesvol wanneer ook de armoede c.q. schuldsituatie wordt aangepakt.

➤ Dienstverlening afstemmen op zelfredzaamheid cliënt (maatwerk)

Gedrag speelt een belangrijke rol bij de kans op het ontstaan van financiële problemen. Aanhoudende schaarste zoals financiële problemen kan lijden tot een andere dynamiek en het verdwijnen van het lange termijnperspectief (beperken van de bandbreedte³³). Daarnaast leven we in een steeds complexer wordende samenleving met vele regelingen en uitzonderingen waardoor mensen afhaken en zijn de kosten van levensonderhoud sterk gestegen³⁴. Met de traditionele benadering van cliënten wordt onvoldoende resultaat bereikt. Een duurzame aanpak van armoede en schulden waarbij wordt ingezet op het economisch zelfstandig maken van inwoners, vereist een andere dienstverlening. Het vereist een vorm van dienstverlening waarbij de klantmanager naast de cliënt gaat staan (mentoring) en meer de cliënt zelf centraal stelt en stress factoren³⁵ wegneemt.

De theorie van de schaarste speelt een belangrijke rol bij een duurzame oplossing van financiële problemen. Onze dienstverlening stemmen we af op de mentale denkkracht (bandbreedte) van onze cliënten. De ondersteuning is gericht op zelfredzaamheid zodat inwoners zelf een financieel gezond leven kunnen leiden.

5.3 Doelen

Beleid op armoedebestrijding en schuldhulpverlening is gericht op bevorderen van gezond financieel gedrag. Want armoede belemmert deelname aan de samenleving. Wegnemen van belemmeringen is een voorwaarde voor participeren.

Wat willen we bereiken?

1. Intensieve samenwerking;
2. Meer inwoners vroegtijdig in beeld (waaronder werkende armen), minder Uithoornars raken in schulden;
3. Alle kinderen doen mee;
4. De Uithoornse inwoner staat centraal door ondersteuning op maat;
5. Effectiever schuldhulp verlenen (kantelen werkwijze).

³³ Bandbreedte wordt beschreven als een maatstaf voor de hoeveelheid bewerkingen die hersenen aankunnen. Het is het vermogen om aandacht op te brengen, om goede beslissingen te kunnen nemen, om vast te houden aan onze plannen en om verleidingen te weerstaan.

³⁴ Het NIBUD heeft vastgesteld dat de 3 belangrijkste oorzaken voor betalingsachterstanden achtereenvolgens zijn: te hoge vaste lasten (27%), inkomensdaling (26%), te hoge zorgkosten (22%).

³⁵ De inrichting van de klantbalies, de ontvangst etc.

Ad.1 Intensieve samenwerking

De aanpak van armoede en schulden kan de gemeente niet alleen. We hebben onze samenwerkingspartners én cliënten nodig om eenduidige en effectieve aanpak van armoede en schulden te kunnen ontwikkelen. Dit vraagt om intensivering van de huidige (samenwerkings)verbanden zowel intern als extern en vraagt om inzet en betrokkenheid van iedereen. Het delen van signalen en het werken aan een gezamenlijke aanpak. Idealiter sluiten we gezamenlijk één pact tegen armoede in Uithoorn.

De aanpak van armoede vraagt om maatwerk. Geen enkele situatie is hetzelfde en zodoende is er ook niet één eenvoudige oplossing. Er gelden vele (algemene) regels die soms niet precies de maatwerkoplossing kunnen bieden of helemaal geen soelaas bieden. Creativiteit, innovatie en het denken buiten de gebaande paden is daarom van belang in het vinden van de oplossing. Wij willen een klimaat creëren waarin professionals, in- en extern, ruimte hebben en voelen om naar passende oplossingen te zoeken.

Ook als dat soms betekent dat grenzen opgezocht moeten worden. Dit is te rechtvaardigen door het belang van de cliënt centraal te stellen en waarbij een duurzame oplossing wordt nagestreefd.

Ad. 2 Meer inwoners vroegtijdig in beeld (waaronder werkende armen)

De armoedemonitor geeft een goed beeld van verdeling van inkomens en huishoudens in Uithoorn. Uit de monitor blijkt dat een groep huishoudens met een 'ander inkomen' groot is en dat deze groep (nog) niet in beeld is bij de gemeente. Deze huishoudens kunnen (tijdelijk) gebruikmaken van ondersteunende maatregelen en/of worden ondersteund bij het (structureel) verbeteren van hun financiële positie. De inzet is gericht op het eerder in beeld krijgen van financiële belemmeringen om erger te voorkomen. Het oude beleid was gericht op de aanpak van schulden en inkomensondersteuning. De inzet is nu meer gericht op het voorkomen van armoede en schulden door preventie en vroegsignalering waardoor minder Uithoornaars in armoede en schulden geraken.

Ad. 3 Alle kinderen doen mee

Kinderen die in een huishouden opgroeien met (langdurig) beperkte financiële middelen hebben geen gelijke kansen. Zij lopen een risico op financieel ongezond gedrag in de toekomst, maar ook op de korte termijn lopen zij achterstanden op. Denk aan de leerprestaties op school, risico's om gepest te worden, sociale uitsluiting doordat ze niet kunnen deelnemen aan schoolreisjes, sport of niet kunnen trakteren bij hun verjaardag. Kinderen hebben geen invloed op de (financiële) situatie van hun ouders en mogen daarvan ook niet de dupe worden.

Het doel is alle kinderen in Uithoorn gelijke kansen te geven om gelijkwaardig mee te kunnen doen. Kinderen worden gesteund door (tijdelijke) inkomensondersteunende maatregelen voor ouders ten behoeve van het kind of de kinderen. Het kindpakket wordt uitgebreid met noodzakelijke voorzieningen en anders vormgegeven (digitaliseren). Daarnaast wordt de aanpak van armoede waarbij kinderen zijn betrokken vanuit de gezinssituatie duurzaam aangepakt.

Ad. 4 De Uithoornse inwoner staat centraal door ondersteuning op maat

Het begrip maatwerk is hét sleutelbegrip in de aanpak van armoede en schulden. Maatwerk omschrijven we als de oplossing die passend is binnen de specifieke context van de inwoner. Het inzetten van inkomensondersteunende maatregelen is maatwerk.

De uitgangspunten voor inkomensondersteuning zijn:

- Gelijkheidsbeginsel; gelijke gevallen gelijk behandelen en ongelijke gevallen ongelijk naar de mate van ongelijkheid.
- Maatschappelijke winst staat centraal: er is een toegevoegde waarde voor de cliënt en de samenleving.
- Inkomensondersteuning moet tijdelijk zijn en staat daarom in het teken van financiële zelfredzaamheid.
- Handelen in de geest van de wet.
- De eigen verantwoordelijkheid van de cliënt staat voorop en de ondersteuning moet passend bij zijn/haar situatie.

In navolging op het WRR rapport wordt uitgegaan van een realistische perspectief. Heel concreet kan dit in enkele situaties bijvoorbeeld ook betekenen dat inkomensondersteuning niet tijdelijk is.

Ad. 5 Effectiever schuldhulpverlening (kantelen werkwijze)

In de afgelopen 5 tot 10 jaar is steeds meer besef gekomen dat armoede niet altijd een keuze is. Ook ontstaan schulden zelden door één gebeurtenis alleen. Naast gedrag als belangrijke factor, speelt ook de complexer wordende samenleving en stijgende kosten van levensonderhoud een rol. Al deze zaken hebben ook gevolgen voor onze dienstverlening en werkwijzen. Wij verbeteren onze dienstverlening met de opgedane inzichten en onderzoek. In de vorm van een experiment gaan we onderzoeken welke aanpak het beste aansluit bij wensen en behoeften van onze inwoners.

De uitgangspunten die voor schuldhulpverlening worden gehanteerd zijn:

- Schuldhulpverlening is toegankelijk voor alle inwoners van Uithoorn.
- Inwoners dragen verantwoordelijkheid in het voorkomen en oplossen van schulden:
  - In de dienstverlening voor schuldhulpverlening wordt rekening gehouden met de effecten die geldgebrek kan hebben op het gedrag;
  - Niet iedereen is in dezelfde mate zelfredzaam. Het streven is een realistische balans tussen zelfredzaamheid en de mogelijkheden daartoe.
- Schuldhulpverlening wordt integraal uitgevoerd. Maatwerk is hierbij het adagium.
- Nazorg is een belangrijk onderdeel om terugval te voorkomen en een duurzaam resultaat van de schuldhulpverlening te bereiken.

6. Uitvoeringsprogramma: aanpak armoede en schulden in Uithoorn

Dit hoofdstuk beschrijft het uitvoeringsprogramma voor de komende vier jaar.

Doel 1. Intensiever samenwerken

6.1 Wat doen we al?

Samenwerking en netwerk

Met verschillende partners werken we samen. Die samenwerking verschilt in intensiteit en vorm. Hieronder een opsomming van de meeste partners.

- De samenwerking met de Voedselbank Uithoorn – De Kwakel is vastgelegd in een convenant 2016-2018. In 2018 wordt de samenwerking besproken en onderzocht of de samenwerking wordt gecontinueerd.
- Met de overkoepelende welzijnsorganisatie Uithoorn voor Elkaar hebben wij een inkooprelatie. Ook met scholen, huisartsen en andere maatschappelijke partners wordt samengewerkt. In diverse (netwerk)bijeenkomsten treffen wij elkaar.
- Budgetbegeleiding is bij bewindvoerderskantoor Mando ondergebracht. Mando verzorgt financieel- en budgetbeheer. In 2018 is een aanbestedingstraject gestart voor budgetbegeleiding. Onderdeel van dit traject is dat het gehele aanbod van o.a. budget- en financieel beheer onder de loep wordt genomen. Ook wordt gekeken naar mogelijkheden voor herfinancierings- en saneringskredieten. De inzet is om per 2019 nieuwe afspraken vast te leggen.
- Schuldhulpverlening aan ondernemers is onder gebracht bij Zuidweg & Partners. De afspraken met Zuidweg & Partners worden gecontinueerd in 2019.
- Humanitas heeft een aantal jaren het project Thuisadministratie uitgevoerd. In de loop van 2018 zijn deze activiteiten beëindigd en ondergebracht bij 'Maatje voor Elkaar'.
- Maatje voor Elkaar is een 3-jarige pilot die in opdracht van de gemeente Uithoorn wordt uitgevoerd door Uithoorn voor Elkaar. Ook het Oranjefonds levert een financiële bijdrage aan dit project. Het gaat hier over een laagdrempelige, outreachende aanpak met maatjes voor bewoners met een hulpvraag, op verschillende levensterreinen. Maatjes komen bij de mensen thuis, verlenen ondersteuning en signaleren.
- Vanaf 2016 wordt samengewerkt met het Taalhuis. Het Taalhuis biedt non-formele educatie aan laaggeletterden en wordt gefinancierd uit de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB). Vrijwilligers bieden ondersteuning bij het verbeteren en verwerven van de Nederlandse taal.

6.2 Wat gaan we nog meer doen?

Armoederegisseur

Het duurzaam bestrijden van armoede in Uithoorn is een gezamenlijke opgave. Het lukt alleen door samenwerking met diverse betrokken partijen; maatschappelijke partners, inwoners, werkgevers etc. In Uithoorn is echter nog geen gestructureerd overleg waar het thema armoede en schulden wordt besproken of waar kennis gedeeld kan worden. Tijdens het seminar in mei 2018 over dit thema bleek daaraan wel behoefte te zijn.

Om de samenwerking verder vorm te geven, wordt een armoederegisseur ingezet. Deze zal het proces van samenwerking aanjagen en verdiepen. Ook binnen de gemeente en de uitvoeringsorganisatie DUO+ is het van belang dat de komende jaren het thema armoede en schulden hoog op de agenda blijft staan. Armoede maakt integraal onderdeel uit van beleid. Ook hierin speelt de armoederegisseur een sleutelrol.

Met de inzet van een armoederegisseur wordt de aanpak van armoede en schulden geïntensiveerd en wordt bijgedragen aan probleemoplossing op andere levensterreinen.

De armoederegisseur;

- is aanjager van de aanpak armoede en schulden;
- legt verbanden tussen uitvoering en beleid;
- houdt het onderwerp op de agenda alle partners;
- organiseert een armoedeplatform.

Evaluaties

In de komende periode wordt een aantal evaluaties uitgevoerd:

- De pilot 'Maatje voor Elkaar' wordt tussentijds geëvalueerd;
- De overeenkomst met het Jeugdfonds Sport & Cultuur loopt af per 1 januari 2020. Voor een verlenging wordt de samenwerking in 2019 geëvalueerd.
- Het aanbod voor schuldhulpverlening aan ondernemers (Zuidweg & Partners) wordt in 2019 geëvalueerd.

Samenwerking met het voorveld, jeugd en scholen wordt versterkt

Deze samenwerking wordt versterkt vanuit de preventiegedachte. Voor de uitwerking wordt hier verwezen naar doel 2.

Cliënten betrekken bij beleid en uitvoering

Leren van het perspectief van de cliënt en inzichten opdoen voor verbetering van beleid en uitvoering. De VNG biedt de methode van de 'klantreis' aan om hiervoor in te zetten.

Samenwerking met werkgevers

Uit Nibudonderzoek blijkt dat 62 procent van de werkgevers te maken heeft met personeel met financiële problemen. Een werkgever is al snel 13.000 euro per jaar kwijt aan een werknemer met financiële problemen die voltijds werkt en een modaal salaris verdient³⁶. Werkgevers krijgen pas laat zicht op de geldproblemen van hun werknemer en zien dit als een risico voor de organisatie. Zaken als ziekteverzuim, productieverlies, kosten loonbeslag, risico op diefstal, fraude en chantage spelen een rol.

Wij gaan in gesprek met werkgevers om te spreken over (de risico's van) armoede en schulden voor hun onderneming en werknemers. Dit draagt ook bij aan het in beeld brengen van 'werkende armen'. De aanpak wordt uitgewerkt met de afdeling Economische zaken van de gemeente. Ook wordt onderzocht of het mogelijk is om werkgevers te stimuleren om aan te sluiten bij de zogenaamde schuldeiserscoalitie, zie hiervoor [bijlage 3](#).

Stimuleringsbudget

Armoedebeleid is van en voor de Uithoornse inwoner. Vanaf 2019 wordt daarom € 15.000 beschikbaar voor initiatieven en activiteiten die bijdragen aan het voorkomen van sociale uitsluiting.

---

³⁶ Nibud 2017, *Personeel met schulden*.

Aanbesteding schuldhulpverlening aan zelfstandigen

Het contract met Zuidweg & Partners loopt per 1 januari 2020 af. In 2019 wordt een de aanpak geëvalueerd. Op basis van de resultaten wordt beslist of het aanbod wordt gecontinueerd en hoe het ondersteuningsaanbod wordt vormgegeven. Mogelijk verloopt dit via een aanbestedingstraject.

6.3 Meten van de effecten

- Het aantal samenwerkingspartners.
- Integraliteit (hoeveel verschillende partners uit verschillende velden/sectoren).
- Beoordeling kwaliteit van de samenwerking.

Doel 2. Meer inwoners vroegtijdig in beeld, minder Uithoornaars raken in schulden

6.4 Wat doen we nu al?

Preventieactiviteiten uit het preventieplan 2017-2018

- Netwerkbijeenkomsten (seminar, thema gericht)
- Informatieboekje 'Boven 18 jaar'
- Aansluiting 'Startpunt geldzaken'
- Maatje voor elkaar (financiële- en belastingmaatjes)
- Thuisadministratie (Humanitas)
- Communicatieplan (campagnes, voorlichting e.d.)

Vroeg Erop af

De gemeente en woningbouwcorporatie Eigen Haard werken samen in de aanpak 'Vroeg Erop af' (VEOA). Eigen Haard meldt huurbetalingsachterstanden van maximaal twee maanden bij de klantmanager DUO+. De huurder wordt actief benaderd door de klantmanager om de betalingsachterstand aan te pakken en om mogelijke andere (financiële) knelpunten in beeld te krijgen. De aanpak is vastgelegd in het convenant Vroeg eropaf dat in 2018 is geactualiseerd. VEOA wordt voortgezet.

Maatje voor elkaar

'Maatje voor Elkaar' is in 2017 gestart. Maatje voor Elkaar wordt uitgevoerd door Uithoorn voor Elkaar. In de aanpak worden vrijwillige maatjes gekoppeld aan een inwoner die om ondersteuning vraagt. Voor de aanpak van schulden en armoede zijn financiële maatjes en belastingmaatjes actief. Via een maatje komen armoede en schulden eerder in beeld. In 2018 zijn de maatjes uitgebreid met een vorm van 'thuisadministratie' (dat tot die tijd door Humanitas werd uitgevoerd).

Formulierenbrigade

De formulierenbrigade wordt uitgevoerd door Uithoorn voor Elkaar. Inwoners worden ondersteund bij het invullen van aanvragen en formulieren. Via dit kanaal kunnen financiële knelpunten in beeld komen en kan ondersteuning worden geboden. De formulierenbrigade werkt samen met Maatje voor Elkaar. Het voornemen is om in de toekomst een financieel café op te zetten.

Multisignaal

Gemeenten zijn in de Jeugdwet verplicht om gebruik te maken van de verwijsindex. De Verwijsindex Risicjongeren (VIR) is een landelijk digitaal systeem dat risicosignalen van hulpverleners over jongeren (tot 23 jaar) bij elkaar brengt. Signalering van armoede en schulden maakt hier ook deel van uit. Door de registraties in de verwijsindex weten hulpverleners sneller of een kind ook bekend is bij een collega, zodat zij kunnen overleggen over de beste aanpak. Dankzij de verwijsindex blijft elke jongere in beeld en kunnen hulpverleners elkaar informeren en hun activiteiten op elkaar afstemmen.

Informatie en communicatie

- In 2018 is folder Schuldhulpverlening geactualiseerd en verspreid;
- Aansluiting Startpunt Geldzaken van het Nibud;
- Krantenartikelen in lokale media;
- Inzet van social media twitter en facebook.

Sociaal loket Waterlinie

In de Waterlinie is een Sociaal Loket ingericht om de dienstverlening van de gemeente meer toegankelijk te maken. Het draagt bij aan de bekendheid van de gemeentelijke dienstverlening en voorzieningen die de gemeente kan bieden. Het loket wordt bemenst door klantmanagers Werk en Inkomen, schuldhulpverlening (SHV), Wmo en Jeugd. Daarnaast zijn er korte lijnen met organisaties die in de Waterlinie aanwezig zijn zoals Uithoorn voor Elkaar, Mantelzorg en Meer, huisartsen, praktijkondersteuners etc..

Taalhuis

Taalhuis Uithoorn is in september 2016 gestart als samenwerkingsverband tussen de gemeente, de Bibliotheek Amstelland en Tympaan-De Baat. In de aanpak worden taalvrijwilligers gekoppeld aan Nederlands als eerste taal (NT1) en Nederlands als tweede taal (NT2) voor inwoners die om ondersteuning vragen. Door laaggeletterden met financiële problemen een kans te geven om hun taal- en rekenvaardigheden te verbeteren, worden zij financieel zelfredzamer. Taalhuis werkt samen met instanties als stichting Pavones, het onderwijs en Uithoorn voor Elkaar.

6.5 Wat gaan we nog meer doen?

Vroeg Erop af: uitbreiding

We onderzoeken de mogelijkheden om VEOA uit te breiden met andere woningcorporaties zoals Rochdale, Stadgenoot, De Alliantie en Ymere.

Aanpak betalingsachterstanden: Vindplaats Schulden

Bij problematische schulden is eigenlijk altijd sprake van meerdere betalingsachterstanden. Deze achterstanden kunnen snel oplopen. Om inwoners met betalingsachterstanden in beeld te krijgen wordt bekeken of aangesloten kan worden bij 'Vindplaats Schulden'. Vindplaats Schulden is een initiatief van Bureau Krediet Registratie (BKR). Het BKR verzamelt belangrijke betalingsachterstanden van de belangrijkste schuldeisers: zorgverzekeraars, woningcorporaties, energie- en gasleveranciers, waterleveranciers en de gemeentebelasting. Met deze informatie kunnen inwoners met betalingsachterstand actief benaderd worden met een ondersteuningsaanbod. Onderzocht moet worden hoe de opvolging van de signalen (betalingsachterstanden) en de ondersteuning ingezet kan worden. Uithoorn voor Elkaar zou daarin bijvoorbeeld een sleutelrol kunnen spelen.

De armoederegisseur gaat (als projectleider) met Vindplaats Schulden aan de slag gaan.

Achtergrond

Op dit moment zijn betalingsachterstanden niet (gestructureerd) in beeld. Zorg & Zekerheid (gemeentepolis) heeft overzichten van betalingsachterstanden maar er is nu geen plan van aanpak en capaciteit om hierop in te zetten. Vindplaats Schulden is een gestructureerde aanpak. Mocht blijken dat het aansluiten Vindplaats Schulden niet lukt, dan wordt bekeken of via een aantal afzonderlijk vindplaatsen afspraken gemaakt kunnen worden. Hierbij kan worden gedacht aan Zorg & Zekerheid, UVW, CAK, gemeentelijke belasting en nutsbedrijven. Ook de opvolging van meldingen moet worden uitgewerkt.

Incassobureaus

Incassobureaus zijn veelvoorkomende schuldeisers. Onderzocht wordt bij welke incassobureaus onze cliënten schulden hebben en of het mogelijk is om afspraken te maken voor vroegtijdige meldingen aan de gemeente.

Ontwikkelen risicoprofielen

Het ontwikkelen van risicomodellen is één van de aanbevelingen van de inspectie SZW die volgen uit onderzoek naar schuldhulpverlening bij gemeenten³⁷. Uit dit onderzoek blijkt dat vroegsignalering nog in de kinderschoenen staat, maar dat vrijwel alle gemeenten in Nederland op enige wijze invulling geven aan vroegsignalering. De meeste gemeenten hebben intern geregeld dat mensen met schulden worden doorverwezen en vrijwel alle gemeenten hebben afspraken met één of meerdere externe partijen om mensen met schulden door te verwijzen of hun gegevens door te geven.

Risicoprofielen worden ontwikkeld zodat ons ondersteuningsaanbod daarop kan worden afgestemd. Voor het opstellen van risicoprofielen is het essentieel dat er goed wordt geregistreerd. De uitwerking van risicoprofielen hangt daarom sterk samen met de aanpak van het werkproces en managementinformatie zoals beschreven bij doel 4.

Inzet op levensgebeurtenissen, door onder andere:

- Actief informatie te verstrekken over inkomensondersteunende maatregelen van de gemeente;
- Proactief inwoners attenderen op levensgebeurtenissen met financiële consequenties zoals baanverlies, pensionering, wijziging in de uitkeringssituatie of een scheiding;
- Informatie campagnes in te zetten en aan te sluiten op landelijke- en regionale campagnes, zoals 'De week van het Geld', de 'Pensioen vierdaagse' etc.;
- Samenwerking met werkgevers in het kader van pensionering, baanverlies en dergelijke;
- Onderzoeken van de mogelijkheden om in de vorm van een eenmalige financiële bijdrage ondersteuning te bieden bij levensgebeurtenissen. Dit geeft inwoners de kans om na de inkomsterugval of een vermindering in de bestedingsruimte hun gedrag aan te passen zonder eerst in grote financiële problemen te raken.

Samenwerking voorveld jeugd, scholen

Inzet voorveld

Het voorveld jeugd is een samenwerking van kinderopvang, kinderdagverblijven, GGD e.d. Het voorveldoverleg vervult een cruciale rol in vroegsignalering op allerlei terreinen. Armoede is een thema wat bij het voorveld op de agenda gezet wordt. De signaleerfunctie wordt verder uitgewerkt en ook hoe opvolging van de signalen plaatsvindt.

Samenwerking scholen

Scholen kunnen armoede onder kinderen signaleren. In het basisonderwijs kunnen ouder- en kindadviseurs een sleutelrol spelen. In het voortgezet onderwijs is een belangrijke rol voor het schoolmaatschappelijk werk weggelegd. Wij willen hen faciliteren met deskundigheidstrainingen en informatiemateriaal. Daarnaast kunnen scholen een educatieve bijdrage leveren aan financieel gezonde leerlingen door bijvoorbeeld lespakketten van het Nibud in te zetten, aansluiten bij de 'week van het geld'.

Met scholen en leerlingen wordt nader onderzocht wat de wensen en behoeften zijn en wat wenselijk is voor de aanpak.

Deskundigheidsbevordering

Armoede en schulden kennen vele gezichten en het is daarom zaak om het risico op armoede en schulden (sneller) te herkennen. Ook het vroegtijdig herkennen van laaggeletterdheid in relatie tot armoede is van belang.

Er zal daarom worden ingezet op het herkennen van signalen van armoede, schuldenproblematiek en laaggeletterdheid en hoe het thema bespreekbaar te maken.

³⁷ Inspectie SZW 2017, Vroegsignalering problematische schulden door gemeenten.

Er spelen verschillende factoren een rol; onbekendheid met het thema, schaamte, privacy en handelingsverlegenheid. De armoederegisseur zal de inzet van deskundigheidsbevordering (gesprekstechnieken, sociale kaart armoede, signaleren ed.) aanjagen voor alle samenwerkingspartners inclusief DUO+.

Bij deskundigheidsbevordering wordt gedacht aan:

- Trainingen (bijvoorbeeld Nibud workshop vroegsignalering of Stimulansz armoede ontrafeld, Herkennen en doorverwijzen van het Taalhuis).
- Inzet ervaringsdeskundigen.
- De doelgroep zelf bij de aanpak te betrekken, en in het bijzonder de kinderen en jongeren.

Naar inwoners toe

De traditionele werkwijze is om inwoners uit te nodigen voor een intakegesprek. Dit kan een (te) hoge drempel zijn voor mensen in armoede en/of schulden. De ervaring is dat inwoners pas in een te laat stadium, wanneer er al een problematische schuldensituatie is, komen voor hulp. Dat blijkt ook uit onderzoek. Daarnaast is de mate van stress die zij ervaren van invloed op het handelen. Wel of niet naar de afspraak bij de gemeente gaan, geen opvolging kunnen geven aan de gestelde vragen van de gemeente (invullen formulieren ed.). De traditionele gemeentelijke dienstverlening bij de aanpak van armoede en schulden moet anders. Om onze dienstverlening te veranderen wordt een pilot uitgewerkt om meer naar onze inwoners toe te gaan. Dat kan onder meer in de vorm van huisbezoeken, maar ook via onze samenwerkingspartners als 'Uithoorn voor Elkaar'.

Nb. De aanpak wordt in samenhang met aanpak van betalingsachterstanden bekeken.

Inzet sleutelfiguren van diverse herkomstgroepen

Uit de armoedemonitor is gebleken dat inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond oververtegenwoordigd zijn onder de laagste inkomensgroepen in Uithoorn. Zij hebben een aanzienlijke kans op armoede en schulden. Inzet van sleutelfiguren met dezelfde achtergrond en/of herkomst kunnen de drempel verlagen om hulp te zoeken³⁸.

Deze sleutelfiguren spreken dezelfde taal en kennen de culturele achtergrond van deze inwoners. Informatie kan op deze wijze effectief worden overgebracht. De inzet van sleutelfiguren beperkt zich overigens niet alleen tot inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond.

Aandacht voor doelgroepen

Voor verschillende doelgroepen zijn financiële zaken moeilijk. Als gevolg van een beperking doen zij een beroep op allerlei regelingen en toeslagen en dat maakt hun situatie vaak complex. Sommige inwoners kunnen op het gebied van taal- en computergebruik niet meekomen. Soms is sprake van laaggeletterdheid of (langdurig) psychische problemen.

In Uithoorn zijn ongeveer 2.850 laaggeletterden (10 procent van het aantal inwoners) en deze groep is oververtegenwoordigd in de schuldhulpverlening³⁹.

Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) verstrekt bijna 1,3 miljoen uitkeringen. Het aantal mensen met een WIA of ZW-uitkering is in 2017 ten opzichte van 2016 gestegen⁴⁰.

³⁸ Sleutelfiguren kunnen bijvoorbeeld gevonden worden via het Taalhuis en Vluchtelingenwerk.

³⁹ ECBO en ROA, 2016 en Mesis 2016

⁴⁰ UWV, Jaarverslag 2017

Bekend is dat personen met een uitkering een groter risico lopen op armoede en schulden. Zij hebben minder mogelijkheden om beter in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Met het UWV worden de mogelijkheden besproken om inwoners uit Uithoorn met financiële problemen of problematische schulden in beeld te krijgen. In de gemeente Amsterdam is hiervoor een pilot gestart en de mogelijkheden om hierop aan te sluiten worden bekeken.

In de aanpak wordt bijzondere aandacht besteed aan kwetsbare groepen, door:

- Bewustwording te creëren bij professionals;
- Het verbeteren van onze communicatie op schrift, spraak en beeld;
- De samenwerking met (praktijk)scholen AM Match en UWV intensiveren;
- Samenwerking met het Taalhuis te intensiveren.

Terugvordering en verhaal

De gemeente doet aan terugvordering, verhaal en incasso. Onderzocht wordt of deze activiteiten meer op de individuele situatie kunnen worden afgestemd. Dit wordt zo nodig uitgewerkt in een gedragslijn. Het uitgangspunt is dat de aanpak de positie van de inwoner niet mag verslechteren.

In de praktijk is gebleken dat deurwaarders beslag leggen op een inkomen waarbij de draagkracht foutief is berekend en onze inwoner hiervan nadeel ondervindt. De gemeente is echter verplicht om het beslag uit te voeren. De beslaglegger en inwoner worden hierover door de gemeente geïnformeerd en we stimuleren hen om te komen tot een juiste berekening.

Bronheffing

Onderzocht wordt of inwoners uit de bronheffing gehaald kunnen worden. Met Zorg & Zekerheid wordt dit besproken ([bijlage 4](#)).

Integraal communicatieplan

Uit de klantbelevingsonderzoeken en het huiskamergesprek blijkt dat inwoners ontevreden zijn over de communicatie vanuit de gemeente. Hierbij spelen diverse factoren een rol. Het kan te maken hebben met de stresssituatie waarin cliënten zitten waardoor zij anders reageren en minder informatie tot zich kunnen nemen. Ook kan het te maken hebben met de beperkte communicatie over gemeentelijke regelingen.

De traditionele communicatie-inzet volstaat niet (meer). In de communicatie moet rekening gehouden moeten worden de situatie van inwoner; de gevolgen van geldzorgen, de (chronische) stress die zij daarvan ervaren, de mate van zelfredzaamheid, maar ook het taalniveau. Communicatie wordt onderdeel van een meer stress-sensitieve dienstverlening.

Voor de uitvoering van dit beleidsplan wordt een communicatieplan opgesteld met een jaarlijks actieprogramma.

Het doel is om:

- Inwoners bewust te maken van risico op armoede;
- Drempels te verlagen (taboe doorbreken) om een hulpvraag aan de gemeente of maatschappelijke organisatie te stellen;
- Het bereik van minimaregelingen vergroten.

Communicatie wordt integraal opgepakt. Dit betekent dat de in- en externe partners en andere disciplines (Wmo, Jeugd) betrokken worden bij communicatie en het communicatieplan.

In het communicatieplan wordt beschreven hoe communicatiemiddelen, zoals de website en social media, worden ingezet. Het bereik van de communicatiemiddelen wordt gemonitord en de inzet op basis hiervan aangepast.

Communicatie naar de inwoners

De correspondentie naar de inwoners toe wordt verbeterd. Gekeken wordt naar het taalniveau en het voorkomen van juridisch en ambtelijk jargon. Waar mogelijk worden inwoners zelf betrokken. Verder wordt ingezet op het verbeteren van gesprekstechnieken en vaardigheden van de medewerkers met klantencontact door middel van training en/of coaching.

Armoedemonitor en inkomenseffectrapportage

In de armoedemonitor en de inkomenseffectrapportage 2018 worden verschillende huishoudtypen in beeld gebracht en de inkomenseffecten van regelingen. Dit onderzoek wordt periodiek uitgevoerd⁴¹.

6.6 Meten van de effecten

- Aantal doorverwijzingen, intern en extern en door derden inzake cliënten met een hulpvraag.
- Percentage van de doelgroep dat op de hoogte is van ondersteuning ter voorkoming van armoede en dat geïnformeerd is over risicofactoren van armoede.

---

⁴¹ Voor een opeenvolgende beleidscyclus ligt het voor de hand om de armoedemonitor en inkomenseffectrapportage in 2021 te herhalen

Doel 3. Alle kinderen doen mee

'Kinderen die opgroeien in armoede lopen bij alle vlakken in hun leven achterstand op en hebben minder kansen om zich goed te ontwikkelen', aldus kinderombudsman Margriet Kalverboer. 'Opgroeien in armoede is zoveel meer dan het niet hebben van spullen'.

6.7 Wat doen we al?

Op dit moment is er vooral sprake van ondersteuning in de vorm van financiële voorzieningen. In Uithoorn is het kindpakket in ontwikkeling. Het pakket bestaat uit:

- Declaratiefonds Jongeren voor school gerelateerde activiteiten zoals excursies, ouderbijdrage en schoolreisje en sociale activiteiten.
- Jeugdfonds Sport & Cultuur voor deelname aan sport of cultuur (en een deel attributen). Onderdeel van het Jeugdfonds is de regeling voor zwemlessen (A+B diploma).

6.8 Wat gaan we nog meer doen?

Aanpak kinderarmoede kantelen

De aanpak van kinderarmoede wordt gericht op het hele gezin. Pas wanneer de hele gezinssituatie stabiel en veilig is, kan de kinderarmoede (structureel) worden opgelost. De aanpak is ingrijpend anders dan voorheen want die was vooral op voorzieningen gericht. Deze voorzieningen zoals het Declaratiefonds Jongeren en het Jeugdfonds Sport en Cultuur voldoen overigens wel aan de behoefte. Dat blijkt wel uit het gebruik; 293 aanvragen via het Jeugdfonds in 2017. Deze voorzieningen alleen zijn echter geen duurzame oplossing voor de armoedesituatie. Daarvoor is een gezinsaanpak nodig. Artikel 2 Wgs geeft gemeenten ook expliciet de opdracht om de schuldhulpverlening aan gezinnen met inwonende minderjarige kinderen vorm te geven.

Kinderen geven ook signalen over de onzekere thuissituatie. Ze bedenken soms smoesjes om niet te hoeven vertellen dat er geen geld is om mee te doen aan activiteiten. Ze zonderen zichzelf af om niet geconfronteerd te worden met moeilijke vragen. Het niet mee kunnen doen aan activiteiten in of buiten school, ziek zijn op de verjaardag zodat niet getrakteerd hoeft te worden, vaak dezelfde (kapotte) kleding dragen, kunnen ook signalen zijn van een onzekere financiële thuissituatie. Kinderen maken zich ook zorgen over hun ouders of ze in het huis kunnen blijven wonen etc. Het bieden van ondersteuning aan deze kinderen moet daarom verder gaan dan alleen het aanbieden van een financiële voorziening voor sport, cultuur of anderszins.

Via kinderen kan het contact worden gestart over de (financiële) thuissituatie. Dit vraagt om een andere manier van denken van diegenen die betrokken zijn bij het opvoeden en opgroeien van kinderen. Op het praten over de financiën rust een taboe en al snel voelen professionals druk van privacywetgeving of vindt men het een privéaangelegenheid. Toch kan en mag dit het opgroeien van een kind niet in de weg staan en is het een (morele) verplichting om te reageren op signalen.

Pilot samenwerking kinderarmoede

Met onze samenwerkingspartners werkt de armoederegisseur (zie onder doel 1) aan een sluitende aanpak kinderarmoede.

Kinderopvangorganisaties, scholen, Uithoorn voor Elkaar, Sociaal Team, Schuldhulpverlening en het Sociaal Loket worden in eerste instantie betrokken om een aanpak te formuleren.

De kaders voor de aanpak zijn:

- Het signaleren van kinderarmoede;
- deskundigheidsbevordering en training;
- opvolging van signalen van kinderarmoede;
- prioritering in de aanpak bij gezinnen met minderjarige kinderen (inclusief servicenorm voor gezinnen met kinderen voor schuldhulpverlening);
- sturen op één regisseur voor het gezin en;
- opstellen van regels in het kader van privacy.

Wijzigen kindpakket

In 2017 is een start gemaakt met het samenstellen van het kindpakket in Uithoorn. Een kindpakket is een pakket voor de noodzakelijke behoeften voor kinderen. Dit wordt aangevuld met zaken die nodig zijn om aan de samenleving te kunnen meedoen, zoals een computer.

Acties:

- Het kindpakket wordt verder uitgebreid met een computerregeling.
- Kindregeling uitbreiden met vergoedingen voor noodzakelijke behoeften, zoals kleding, vervoer of een fiets en dit leggen we vast in een verordening Declaratiefonds kindpakket.
- Kinderen en jongeren wordt gevraagd naar hun wensen en behoeften. Dit gesprek wordt gefaciliteerd met een geschikte werkvorm zoals via Speaking Minds of via Vreedzame School/Wijk
- De aanvraag voor regelingen uit het kindpakket wordt vereenvoudigd en gedigitaliseerd.

0-4 jarigen

De huidige regelingen uit het kindpakket zijn gericht op de doelgroep 4 tot 18 jaar. Voor 0 tot 4 zijn geen regelingen. Wel is er voor deze groep een subsidie voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Dit geldt voor kinderen vanaf 2,5 jaar. Met kinderopvangorganisaties en GGD wordt onderzocht of en welke ondersteuningsbehoeften er zijn voor de leeftijdscategorie 0 tot 4 jaar.

Financiële educatie

Met scholen wordt gesproken over financiële educatie op scholen. Deze gesprekken lopen al via het Uithoorns Directeuren Overleg (UDO) en via de Lokale Educatie Agenda (LEA). Het Nibud biedt lespakketten, maar ook een instrument als Speaking Minds kan worden ingezet. Jongeren die 18 jaar worden ontvangen van de gemeente het boekje 'Boven de 18' met tips en informatie over de financiën die vanaf het 18e levensjaar veranderen. De verspreiding van dit boekje wordt gecontinueerd en in 2020 tussentijds geëvalueerd.

6.9 Meten van de effecten

- Het aantal kinderen dat gebruik maakt van (onderdelen van) het Kindpakket en de totale kosten.
- Het aantal kinderen waarvan de ouders ook gebruik maken van (en/of) de Wmo, Jeugdwet, Pw, Wgs.
- Aantal kinderen dat via hen of hun ouders bekend zijn bij het Sociaal Team.

Doel 4. De Uithoornse inwoner staat centraal door ondersteuning op maat

6.10 Wat doen we nu al?

De volgende tabel geeft in het kort weer op welke wijze de inkomensondersteuning is vormgegeven in Uithoorn (bedragen 2018).

Soort regeling	Inkomensgrens	(maximaal)Bedrag
Kwijtscheldingen lokale heffingen		
Afvalstoffenheffing Rioolafvoerrechten Waterschapsbelasting	100% Wsm	Jaarlijks vastgesteld
Bijzondere bijstand		
Vergoeding van bijzondere en noodzakelijke kosten.	- Tot 110% Wsm bij arbeidsperspectief - Tot 125% bij geen arbeidsperspectief	Variabel
Individuele inkomensvoetingsbijstand		
Extra inkomensondersteuning voor langdurige minima zonder uitzicht op werk. Bedoeld voor inwoners in de leeftijd vanaf 21 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd.	Minimaal 3 jaar op of onder 110% Wsm	- Alleenstaande: € 405 per kalenderjaar - Alleenstaande ouder: € 405 per kalenderjaar - Meerpersoonshh: € 471 Plus: - € 107 eerste tkl kind - elk volgend tkl kind € 54
Collectieve zorgverzekering		
De gemeente biedt aan minima een collectieve zorgverzekering aan en een aanvullend pakket. Zorg & Zekerheid verzorgt dit aanbod.	Tot 130% Wsm	- AV standaard: korting € 34,42 per maand (premie na korting: € 142,73) - AV Top: korting € 40,09 per maand (premie na korting € 162,36) Beide pakketten: eigen risico meeverzekerd
Declaratiefonds jongeren		
Kinderen tussen 4 en 18 jaar kunnen voor school-gerelateerde activiteiten een beroep op dit fonds doen.	Tot 110% Wsm	- Basisschool: € 311 pjk - Middelbare school: € 366 pjk
Declaratiefonds ouderen		
AOW-gerechtigden kunnen voor sociale, culturele en educatieve activiteiten een beroep op dit fonds doen.	Tot 110% Wsm	- Alleenstaande: € 135 per jaar - (Echt)paar: € 270 pj
Jeugdfonds Sport & Cultuur		
Kinderen tussen 4 en 18 jaar kunnen een beroep doen op het fonds voor sport en culturele activiteiten.	Tot 125% Wsm	- Sport: € 225 per kind per jaar - Cultuur: € 450 per kind per jaar - Zwemlessen: eenmalig € 800 voor diploma A en B
Individuele studietoelage		
toelage bedoeld voor studerende inwoners met een arbeidsbeperking die niet in staat zijn tot het verdienen van het wettelijk minimumloon.	Tot 110% Wsm	10% van het geldende Wettelijk minimumloon per maand (max 4 jaar)

Tabel 9. Overzicht inkomensondersteuning Uithoorn

Armoede en werk

Vanuit de re-integratienota (Hoe het werkt) zijn inwoners de afgelopen jaren ondersteund bij het vinden van beter betaald, duurzaam (deeltijd) werk om aan armoede te ontsnappen. Voor degenen die niet of nog niet kunnen werken, wordt ingezet op vrijwilligerswerk of op een andere vorm van deelname aan de samenleving. Het doel hiervan is om sociale uitsluiting en isolement tegen te gaan. Deze aanpak wordt gecontinueerd.

Re-integratie naar werk en schulden

Schuldhulpverlening en re-integratie gaan hand in hand. Het effect van schulden op uitstroommogelijkheden wordt in het persoonlijke plan van aanpak voor de cliënt verwerkt.

6.11 Wat gaan we nog meer doen?

Wijzigingen inkomensondersteunende maatregelen

Uit de inkomenseffectrapportage blijkt dat het pakket voor inkomensondersteunende maatregelen in Uithoorn in balans is en dat er geen armoedeval is. Door de regelingen zoveel mogelijk te harmoniseren wordt het pakket minimeerregelingen geoptimaliseerd en wordt de uitvoering vereenvoudigd. De volgende voorstellen worden uitgewerkt⁴².

- Collectieve Ziektekostenverzekering. Sinds 2015 wordt de maatwerkvoorziening collectieve zorgverzekering van Zorg en Zekerheid aangeboden. Het bereik van het pakket is beperkt en moet omhoog en daarom wordt de informatievoorziening verbeterd. Inhoudelijk kan het pakket ook verbeteren. Met Zorg & Zekerheid worden nieuwe afspraken gemaakt. De inkomensgrens van 130 procent Wsm wordt bijgesteld naar 125 procent Wsm en wordt zodoende gelijk aan inkomensondersteuning zonder arbeidsperspectief.
- Het declaratiefonds jongeren wordt omgevormd tot een tegemoetkoming maatschappelijke participatie jeugd en wordt onderdeel van het declaratiefonds kindpakket. Dit is verwerkt in een nieuwe verordening declaratiefonds kindpakket maatschappelijke participatie volwassenen en maatschappelijke participatie ouderen Uithoorn 2019.
  - De inkomensgrens voor de tegemoetkoming maatschappelijke participatie jeugd wordt verhoogd van 110 procent naar 125 procent en;
  - de grens voor Jeugdfonds Sport & Cultuur blijft gehandhaafd op 125 procent. Voor de vermogensgrens geldt artikel 34 Pw⁴³.
  - De vergoedingsmogelijkheden via de tegemoetkoming maatschappelijke participatie jeugd worden uitgebreid met kosten voor noodzakelijke behoeften, vervoer en bijvoorbeeld een fiets.
  - Binnen het kindpakket wordt een computerregeling ingevoerd (zie ook doel 3).
- Met Gemeentebelastingen Amstelland wordt onderzocht of voor minima kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen voldoende toegankelijk zijn. Tevens wordt onderzocht wat mogelijkheden zijn voor kwijtschelding van hondenbelasting voor minima.
- Voor inwoners in de leeftijd van 18 jaar tot pensioengerechtigde leeftijd bestaat geen ondersteuningsvoorziening in het kader van maatschappelijke participatie.

⁴² De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. De uitvoering van de kwijtschelding is gebonden aan de wetgeving van het rijk. Strenger toepassen van de wetgeving is daarbij toegestaan, ruimhartigere toepassing niet. Het huidige beleid is om de wettelijke kwijtscheldingsmogelijkheden zo optimaal mogelijk te benutten. T.a.v. bovengenoemde lokale heffingen is daarom geen ruimte anders te handelen en daarom worden zij niet betrokken bij verdere voorstellen.

⁴³ Dit is de gebruikelijke vermogensgrens die ook geldt voor bijstandsgerechtigden. Per 1 januari 2019 bedragen de grenzen respectievelijk € 6.120 voor een alleenstaande en € 12.240 voor een alleenstaande ouder of gezin.

Hieraan blijkt wel behoefte te zijn, bijvoorbeeld om gezond te bewegen. In de armoedemonitor is een aanbeveling gedaan voor een dergelijke regeling. Deze nieuwe regeling, het declaratiefonds maatschappelijke participatie volwassenen, is verwerkt in een nieuwe Verordening declaratiefonds kindpakket, maatschappelijke participatie volwassenen en maatschappelijke participatie ouderen Uithoorn 2019. De nieuwe regeling beantwoordt de opgave uit het coalitieakkoord 2018-2022 dat professionals uit het sociaal domein sport en cultuur op recept kunnen inzetten.

- De inkomensgrens voor de individuele inkomensvoet wordt aangepast van 110 procent Wsm naar 125 procent Wsm. Hiermee wordt dit percentage gelijk getrokken met bijzondere bijstand voor cliënten die niet beschikken over een arbeidsperspectief. Dit leidt tot een technische aanpassing van de verordening individuele studietoelage en inkomensvoet Uithoorn 2015. Dit is verwerkt in de nieuwe verordening individuele studietoelage en individuele inkomensvoet Uithoorn 2019.
- De vermogensgrens voor het declaratiefonds ouderen wordt geïntroduceerd. Hiermee worden de regelingen geharmoniseerd met andere regelingen waar ook vermogensgrenzen gelden⁴⁴.
- De gemeente is bij de verstrekking van bijzondere bijstand vrij om rekening te houden met het aanwezige vermogen in de eigen woning. Tot nu toe wordt bij de verstrekking van bijzondere bijstand rekening gehouden met dit vermogen. Dit wordt aangepast waarbij voortaan bij de verstrekking van bijzondere bijstand en minimaregelingen geen rekening wordt gehouden met vermogen in de eigen woning. Een belangrijke reden hiervoor is dat dit vermogen niet eenvoudig kan worden opgenomen door de cliënt en de uitvoering ervan niet efficiënt is.
- De zogenaamde kostendelersnorm⁴⁵ wordt niet meegenomen bij de verstrekking van bijzondere bijstand en minimaregelingen. De kostendelersnorm houdt te weinig rekening met de individuele situatie van een inwoner.

In [bijlage 5](#) is een overzicht van de wijzigingen opgenomen.

In [bijlage 6](#) worden de bijstandsnormen vermeld.

Arbeid en gezondheid

Om te participeren is een goede gezondheid van belang. Met Zorg & Zekerheid wordt de mogelijkheid onderzocht om de collectieve zorgverzekering óók in te zetten om de (arbeids-) participatie van mensen te bevorderen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt of die een arbeidsbeperking hebben.

Nazorg (in relatie tot werk)

Cliënten die aan het werk gaan zijn doorgaans niet meer in beeld bij de gemeente. Aan deze ex-cliënten kan in sommige gevallen nazorg worden verleend. Met bestaande re-integratieaanbieders zijn hierover al afspraken gemaakt en daarop wordt gemonitord. In de nazorg gaat het niet alleen om het inkomen, maar ook om andere levensterreinen. De nazorgaanpak kan breder worden opgepakt. Dit wordt met maatschappelijke partners uitgewerkt met als doel de economische zelfredzaamheid van de betrokkene te bevorderen. Ook wordt deze nazorg in samenhang gezien met de pilot stress-sensitieve dienstverlening en zelfredzaamheid (zie doel 5).

Aanpak werkproces: versimpeling, ontbureaucratisering en digitaal aanvragen

Onderzocht wordt of aanvragen voor minimaregelingen zoveel mogelijk geautomatiseerd (digitaal aanvragen) kunnen worden.

---

⁴⁴ Wel wordt hierbij een extra vrijlating gegeven in verband met de uitvaart

⁴⁵ De kostendelersnorm gaat uit van het kunnen delen van kosten van inwoners die samen onder één dak wonen.

Dit komt de snelheid van handelen ten goede en dit is in het belang van de inwoner. Rondom het werkproces van minimaregelingen en bijzondere bijstand wordt het werkproces zo 'lean' mogelijk gemaakt. De bedoeling is om het werkproces te versimpelen en te ontbureaucratiseren. De al eerder aangehaalde 'klantreis' van de VNG (zie ook bij doel 1), zou hier een rol in kunnen spelen.

Aanpak managementinformatie

De managementinformatie voor armoede en schuldhulpverlening kan beter. Met de effecten die per doel staan beschreven wordt hieraan bijgedragen. Ook wordt onderzocht welke managementinformatie nodig is om te kunnen sturen.

6.12 Meten van de effecten

- Het aantal verstrekte inkomensvoorzieningen in het kader van armoede en schulden gespecificeerd naar soort, huishouden en kosten.
- Absolute en relatieve daling of stijging per inkomensvoorziening t.o.v. te bepalen peildatum.
- De overlap met andere regelingen, zoals de Wmo, Jeugdwet, Pw, Wgs.
- Het aantal gegronde en ongegronde bezwaren en klachten.

Doel 5. Effectiever schuldhulpverleners

6.13 Wat doen we nu?

Werkwijze schuldhulpverlening

Voor de werkwijze van DUO+ schuldhulpverlening wordt verwezen naar [bijlage 7](#).

Saneringskrediet

Bij een saneringskrediet wordt de schuld in één keer aan de schuldeisers betaald. Schuldeisers moeten daarvoor akkoord gaan met de finale kwijting van de restschuld. De cliënt houdt dan één schuldeiser over; de gemeente. Gedurende drie jaar lost de cliënt maandelijks af. Uithoorn heeft de saneringskredieten ondergebracht bij Kredietbank Nederland. Een saneringskrediet kan wenselijk zijn bijvoorbeeld bij cliënten die geen uitzicht hebben op inkomensverbetering of bij ouderen met een klein pensioen. Ook in situaties waarbij kinderen zijn betrokken kan een saneringskrediet de voorkeur hebben. Het draagt in die situaties bij aan het creëren van rust waardoor stress kan worden verminderd.

Budgetbeheer

Budgetbeheer wordt ingezet om inwoners te helpen bij hun financiële administratie. Momenteel wordt het budgetbeheer uitgevoerd door Mando. In 2018 is de aanbesteding gestart voor budgetbeheer en in het voorjaar 2019 kan een opdracht worden gegund.

6.14 Wat gaan we doen?

Experiment: maatwerk: stress-sensitieve dienstverlening en zelfredzaamheid

Op basis van het hiervoor aangehaalde onderzoek (mobility mentoring) blijkt dat onze dienstverlening voor armoede- en schuldhulpverlening op de schop moet om onze inwoners duurzaam vooruit te helpen. In de vorm van een experiment wordt een vernieuwde dienstverlening uitgewerkt. De aanbevelingen uit het klanttevredenheidsonderzoek worden uitgewerkt in onze dienstverlening en in het intern werkproces. De focus hierbij is het verbeteren van de informatie en communicatie naar inwoners. Daarbij staat de situatie van de inwoner centraal.

Toegankelijkheid schuldhulpverlening

De toegang tot schuldhulpverlening en het interne werkproces in Uithoorn wordt nader onderzocht. De inzet is om drempels en belemmeringen weg te nemen en om alle inwoners gelijke toegang te geven. Het advies van de Nationale ombudsman over de toegankelijkheid van de gemeentelijke schuldhulpverlening van september 2018 wordt bij de aanpak betrokken⁴⁶.

Om te zorgen voor een laagdrempelige toegang is bijzondere aandacht voor:

- Dak- en thuislozen en door de wet uitgesloten groepen;
- Bezien van de wachttijd van 1 jaar voor die klanten die al eerder gebruik hebben gemaakt van schuldhulpverlening;
- Bezien van de ruimte die er is in uitzonderingen op de hoofdregel om binnen 10 jaar na beëindiging van een eerdere WSNP toch weer daarvoor in aanmerking te komen.

⁴⁶ Het advies van de Nationale ombudsman en de reactie van DUO+ is in december 2018 aan de gemeenteraad gezonden via een raadsbericht.

- Waar dat nodig is, wordt de aanpak in beleidsregels schuldhulpverlening vastgelegd. De beleidsregels schuldhulpverlening worden geactualiseerd.

Herfinanciering

In de praktijk doen zich situaties voor waarbij een betalingsregeling niet mogelijk is en waarbij naar alternatieve mogelijkheden voor hulp moet worden gezocht. Men name voor jongeren met relatief kleine schulden kan het wenselijk zijn om de schuldensituatie snel op te lossen. Herfinanciering, waarbij in een keer alle schulden worden opgelost, kan een mogelijke maatregel zijn om in te zetten. Onderzocht wordt of herfinanciering een ondersteuningsvorming is die worden ingezet, in welke vorm en voor welke doelgroepen.

Betrouwbare doorverwijzing

Het kan voorkomen dat schuldhulpverlening moet worden geweigerd of niet mogelijk is. In die situaties vindt een doorverwijzing plaats naar andere schuldbemiddeling. De gemeente houdt ook na doorverwijzing contact met de organisatie, instelling, particulier of anderszins naar wie is doorverwezen.

ZZP'ers en inwoners met een eigen bedrijf

Schuldhulpverlening aan ZZP'ers en inwoners met een eigen bedrijf is uitbesteed aan Zuidweg & Partners. Voor zelfstandigen met een laag gezinsinkomen kan ook het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) worden ingezet. De levensvatbaarheid van de onderneming is daarbij doorslaggevend.

Onderzocht wordt of aangesloten kan worden op 155-hulp een bedrijf. Dit is een initiatief van het instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (IMK) om zelfstandigen in nood vroegtijdig te spreken, zodat mogelijkerwijs ook voor de groep ZZP'ers en inwoners met een eigen bedrijf extra (door)verwijsmogelijkheden ontstaan. Een andere optie is de Stichting MKB Doorgaan die soortgelijke dienstverlening biedt.

Huizenbezitters en inwoners zonder inkomen

Inwoners met een eigen woning kunnen zich melden voor schuldhulpverlening. Met hypotheekverstrekkers wordt de samenwerking gezocht. Onderzocht wordt of DUO+ (NVVK-lid) de samenwerking met hypotheekverstrekkers die deelnemen aan het project Schakel! van de NVVK kan verbeteren. In Schakel! zoeken de grootste hypotheekverstrekkers en de NVVK-leden de samenwerking bij klanten met betalingsproblemen.

De aanpak bij inwoners zonder een inkomen is gericht op het verwerven van een inkomen. Dit gebeurt in samenwerking tussen schuldhulpverlening, re-integratieconsulenten en sociaal team.

Nazorg (schuldhulpverlening)

Voorkomen moet worden dat inwoners opnieuw in de schulden komen. De bestaande nazorg bestaat uit het nabellen van cliënten. Deze aanpak wordt uitgebreid en meer gestructureerd. Op van te voren afgesproken momenten wordt contact met de (voormalig) cliënt opgenomen. Signalen over de (financiële) situatie komen zodoende eerder in beeld en wanneer het niet goed gaat kan ondersteuning worden geboden. De achterliggende gedachte is om mogelijk erger te voorkomen en om de drempel voor hulpvragen te verlagen. Ook binnen het aan te besteden budgetbeheer (2018/2019) worden de mogelijkheden voor nazorg verkend.

Inwoners met een WSNP-verklaring verdwijnen bij de gemeente uit beeld. Onderzocht wordt op welke wijze wij deze inwoners in beeld kunnen krijgen/houden voor nazorgactiviteiten.

Budgetbeheer

Budgetbeheer is gericht op het aanpakken van de financiële situatie en op zelfredzaamheid. Het instrument budgetbeheer wordt meer preventief ingezet dan in het verleden. Budgetvaardigheden zijn van belang voor toekomstig handelen van inwoners.

Breed moratorium

Op 1 juli 2017 is het Besluit breed moratorium in werking getreden. Het breed moratorium kan door de gemeente worden ingezet in situaties waarin één of meer schuldeisers de schuldhulpverlening in hoge mate frustreren door hun invorderingsmethoden. Het breed moratorium kan in die situaties de noodzakelijke rust geven om, in samenspraak met de schuldeisers, de nodige stappen te zetten om tot een stabiele situatie te komen. Onderzocht wordt of het breed moratorium vaker en doelgerichter ingezet kan worden.

Aanpak beschermingsbewind

De bewindvoeringskosten zijn de afgelopen jaren enorm gestegen. Dit is een landelijk beeld. Bewindvoering wordt opgelegd door de rechter en voor minima worden deze kosten vergoed via bijzondere bijstand. Vaak is de gemeente niet betrokken bij bewindvoeringszaken en vindt doorverwijzing plaats vanuit het maatschappelijk middenveld, zoals huisartsen, verslavingszorg of maatschappelijk werk (Vita). Verder is het de vraag of bewindvoerders voldoende toewerken naar financiële zelfstandigheid van een cliënt en of cliënten tevreden zijn over de werkwijze.

Onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn om alternatieven voor bewindvoering te creëren. In de vorm van een pilot wordt hiermee gestart. Hierbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar de Tilburgse aanpak waarbij de cliënt eerst langs de gemeentelijk schuldhulpverlening wordt gestuurd alvorens de rechter beslist over het beschermingsbewind. De gemeente wordt zodoende in de gelegenheid gesteld om de rechtbank te adviseren en mogelijk een alternatieve dienstverlening voor te stellen.

Ook wordt de samenwerking gezocht met de bewindvoerders die veel voorkomen in Uithoorn. Het doel is om afspraken te maken over de trajecten. Daarnaast wordt met de doorverwijzers in Uithoorn gesproken om de doorverwijzingen terug te dringen.

6.15 Meten van de effecten

- Alle indicatoren uit de vragenlijst NVVK en de Divosa benchmark Armoede en Schulden.

7. Begroting

7.1 Begroting

In het voorgaande hoofdstuk worden maatregelen voorgesteld om armoede- en schuldenproblematiek aan te pakken. In de onderstaande tabel is de begroting opgenomen. Voor nadere uitwerking en toelichting wordt verwezen naar bijlagen 8 tot en met 11.

Totale begroting	2019	2020	2021	2022
A. Bestaande begroting	€ 1.037.000	€ 1.037.000	€ 1.037.000	€ 1.037.000
B. Extra benodigd bestaand beleid	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
C. Benodigd nieuw beleid ⁴⁷	€ 257.000	€ 267.000	€ 262.000	€ 252.000
D. Inverdieneffecten	€ 31.000	€ 87.000	€ 87.000	€ 87.000
E. Nieuwe begroting (A+B+C-D)	€ 1.263.000	€ 1.217.000	€ 1.212.000	€ 1.202.000
F. Benodigd extra budget (A – E)	€ 226.000	€ 180.000	€ 175.000	€ 165.000

Tabel 10. Begroting

In oktober 2018 zijn de voorlopige BUIG⁴⁸-budgetten bekend gemaakt. Hieruit is gebleken dat structureel extra BUIG-middelen beschikbaar zijn gesteld voor de gemeente Uithoorn. Het extra benodigde budget voor de uitvoering van deze nota wordt gedekt uit deze extra inkomsten. Eventuele ontwikkelingen in het verdeelmodel BUIG kunnen er in de toekomst toe leiden dat er een wijziging komt in de hoogte van het BUIG-budget dat aan de gemeente wordt toebedeeld. In dat geval wordt deze wijziging betrokken bij het eerstvolgende P & C document. De maatregelen genoemd in de nota, zijn er op termijn ook op gericht het beroep op BUIG-gelden te doen afnemen.

7.2 Aandachtspunten

Autonome ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op het gebruik van armoedemiddelen. Het kan gaan om economische en politieke ontwikkelingen, bijvoorbeeld om belastingkeuzes, ingrepen in de sociale zekerheid, maar ook ontwikkelingen zoals de vluchtelingenstroom. Gemeenten hebben hierop geen of weinig invloed.

Minimaregelingen zijn zogenaamde open-einde regelingen. Dit betekent dat de gemeente gebonden is om bedragen of voorzieningen te verstrekken als de inwoner aan de voorwaarden voldoet. Verstrekkingen kunnen niet direct worden gestopt als het budget dreigt te worden overschreden. Jaarlijks monitoren we de uitputting van de budgetten via de P & C cyclus. Indien overschrijding dreigt, wordt eerst binnen de armoedebudgetten en/of het deelprogramma een oplossing gezocht is. Is dit niet het geval dan volgt een voorstel voor een alternatieve dekking. Anderszins zullen budgetten worden verlaagd indien zij (structureel) niet worden uitgeput.

⁴⁷ Extra middelen Rijk zijn hierin verdisconteerd. Zie [bijlage 8](#)

⁴⁸ BUIG staat voor de Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten. Hieruit worden onder andere bijstandsuitkeringen betaald.

8. Monitoring en verantwoording

8.1 Borging kwaliteit schuldhulpverlening

De kwaliteit van de dienstverlening wordt geborgd met vastgestelde procedures, zoals de afhandeling van klachten en de bezwaarprocedure. Met samenwerkingspartners zoals voor budgetbeheer en de ondersteuning aan zelfstandigen zijn contractuele afspraken gemaakt om kwaliteit in hun werkwijzen te borgen.

DUO+ is aangesloten bij de Nederlandse vereniging voor volkskrediet (NVVK) en onderschrijft alle gedragsregels die vanuit de NVVK van toepassing zijn.

Voor schuldhulpverlening wordt gewerkt met een intern controleplan. Jaarlijks vindt een steekproef controle plaats voor de uitvoering van schuldhulpverlening. De resultaten van de steekproefcontrole kunnen aanleiding geven voor het doorvoeren van verbeteringen. Daarnaast is de gemeente Uithoorn aangesloten bij de Divosa Benchmark Armoede & Schulden. De benchmark brengt jaarlijks de prestaties van het armoede- en schuldenbeleid in kaart voor preventie, armoedebeleid en schuldhulpverlening. De benchmark meet de prestaties en is bedoeld als intern sturingsinstrument. Onderdeel van de benchmark zijn benchlearningbijeenkomsten die periodiek worden georganiseerd.

Clienttevredenheidsonderzoek

Eens per 2 jaar wordt de cliënttevredenheid gemeten⁴⁹. De resultaten worden betrokken bij het beleid en de uitvoering van schuldhulpverlening en onze dienstverlening.

8.2 Monitoring en verantwoording

Monitoren

In het uitvoeringsprogramma van hoofdstuk 6 staan de acties en projecten beschreven. De uitvoering ervan wordt op verschillende manieren gevolgd. Deels gebeurt dit met bestaande instrumenten zoals via managementrapportages, de audit van het NVVK en de Benchmark Armoeden en Schulden van Divosa. Hierbij wordt voornamelijk gekeken naar de cijfermatige kant van de aanpak zoals het verloop van het aantal meldingen schuldhulpverlening of het bereik van regelingen e.d. Ook staan per doel de te behalen effecten beschreven waarover wordt gerapporteerd in een tussentijdse van dit beleidsplan. De tussentijdse evaluatie staat gepland voor in 2021.

Daarnaast is het van belang om de effecten van de acties en projecten voor de doelgroep te meten; kwalitatieve gegevens. Dit gebeurt in eerste instantie via een cliënttevredenheidsonderzoek onder cliënten schuldhulpverlening (paragraaf 8.1). Maar ook zal bij de verschillende acties en projecten de doelgroep en samenwerkingspartners gevraagd worden naar hun mening en ervaring. Uitkomsten uit andere cliënttevredenheidsonderzoeken (bijvoorbeeld Wmo, Jeugd) worden ook betrokken bij de kwalitatieve effectmeting.

---

⁴⁹ In 2017 is het klanttevredenheidsonderzoek schuldhulpverlening uitgevoerd.

Voor dit beleidsplan heeft een huiskamergesprek met inwoners met een minimum inkomen plaatsgevonden en de bedoeling is om dergelijke gesprekken met de verschillende doelgroepen vaker te laten plaatsvinden.

Verantwoording

Periodiek wordt over de voortgang van de uitvoering gerapporteerd aan de gemeenteraad via de P&C cyclus. Daarnaast wordt de uitvoering van dit plan tussentijds geëvalueerd. Deze evaluatie worden naar de gemeenteraad gezonden.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1. Inspiratiekaart seminar armoede en schulden, 31 mei 2018

Inspiratiekaart aanpak armoede en schulden in Uithoorn

Over deze kaart
Op 31 mei 2018 vond op initiatief van de gemeente Uithoorn het seminar Armoede en Schulden in Uithoorn plaats. Verschillende (aansluitings)deskundigen ingevonden de deelnemers met nieuwe wetenschappelijke inzichten en praktijkervaringen. Tijdens het tweede deel van het seminar heeft De ArgumentenFabriek een korte workshop begeleid. In groepjes dachten de aanwezigen na over welke nieuwe inzichten zij die middag hebben opgedaan en hoe zij (kan) met hun organisatie kunnen bijdragen aan het terugdringen van armoede en schulden in Uithoorn. Op deze kaart staat de weerslag van dat denken. Wij danken alle deelnemers voor hun betrokkenheid en het meedelen.

gemaakt door: De ArgumentenFabriek De Informatiekaart 2018

BIJLAGE 2. Advies Participatieplatform Sociaal Domein en de reactie van het college van B&W.

Aan: *College van burgemeester en wethouders*

Van: *Het ParticipatiePlatform Sociaal Domein Uithoorn*

Onderwerp: *-Nota armoede en schulden 2019-2022*
-Verordening Declaratiefonds kindpakket, maatschappelijke participatie volwassenen en maatschappelijke participatie ouderen Uithoorn 2019
-Verordening individuele studietoelage en individuele inkomenstoelage Uithoorn 2019

Verantwoordelijk ambtenaar: *Robert Wesselink/Karin Woltering*

Datum: *12 nov 2018*

Aanleiding:

Op 17/10/18 werd het ParticipatiePlatform Sociaal Domein (PPSD) gevraagd advies uit te brengen over bovengenoemde nota. Deze nota is aan de orde omdat de gemeente ten aanzien van de nota armoede en schulden 2019-2022, verordening declaratiefonds kind pakket, maatschappelijke participatie volwassenen en maatschappelijke participatie ouderen Uithoorn 2019 en de verordening individuele studietoelage en individuele inkomenstoelage Uithoorn 2019 bezig is een nieuw beleid vast te stellen.

Wat voorafging:

De gemeente heeft voor het maken van dit beleidsplan met in- en externe partners gesproken over de thema's armoede en schulden waarbij informatie is gedeeld en opgehaald. Ook is nader onderzoek gedaan. Tijdens de gevoerde gesprekken is het armoedevraagstuk integraal besproken en is er informatie uitgewisseld en ontstond draagvlak voor een gezamenlijke aanpak. Gaandeweg bleek dat het thema armoede en de impact dat dit heeft op de levens van de inwoners meer en meer op het netvlies is gekomen van alle betrokkenen. Nog voor dat deze notitie kon worden vastgesteld, zijn in de praktijk initiatieven ontstaan om armoede aan te pakken.

Een werkgroep van het PPSD heeft overleg gehad met de verantwoordelijke ambtenaren. Zij gaven aan wat tot dat moment gedaan was en welke conclusies daaruit getrokken waren. Ook is het klantbelevingsonderzoek besproken. Verder werd aangegeven hoe men het toekomstig armoedebeleid wilde aanpakken. Dit overleg was zeer constructief, men stond open voor onze opmerkingen. Wij hebben o.a. het punt van communicatie aangekaart. Zoals bijvoorbeeld aan de orde bij mensen met weinig taal- en computervaardigheden. Toegezegd werd dit in de nota te verwerken. Een en ander dient nog wel meer SMART gemaakt te worden.

De werkgroep van het PPSD heeft de nota en de bijbehorende verordeningen bestudeerd en komt tot onderstaande bevindingen. De adviesaanvraag bereikte ons op 17-10-2018 en stond op 07-11-2018 op de agenda van het PPSD als bespreekpunt.

*Het Participatieplatform Sociaal Domein geeft aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Uithoorn gevraagd en ongevraagd advies.
Contact: ppsduithoorn@hotmail.com*

Belangrijkste bevindingen:

Het geschreven conceptbeleid is lijkig maar wel compleet en duidelijk leesbaar. Wij willen een compliment maken dat zoveel partijen zijn betrokken bij het tot stand komen van deze nota. Hierdoor zijn goede ideeën opgedaan en het draagvlak vergroot. Ook het uitvoeren van het klantbelevingsonderzoek is een prima stap om tot verbetering van de dienstverlening te komen.

Wel vragen wij ons af hoe de koppeling van de gegevens in het kader van de privacy zullen verlopen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de kwijtscheldingproblematiek gemeentelijke heffingen en de samenwerking met de Voedselbank, die niet uitgebreid beschreven staan. Hoe worden de handelingen van de belastingdienst gemonitord? Worden de mensen die uit de schuldhulpverlening gaan nog gevolgd?

Voorts vinden wij dat de communicatie een van de belangrijkste punten is, zeker waar het de communicatie met kwetsbare groepen betreft. Naast communicatie is het SMART maken van de (overig geformuleerde) doelen in paragrafen 6.2, 6.4, 6.6, 6.8 en 6.10 een ander punt. Een belangrijke punt is voorts de constatering dat er alleen kwantitatieve criteria worden genoemd (8.2).

Advies aan B&W:

1. Blz. 9 *Onze missie*
Concreet aangeven wat de werkwijze is om de werkzame armen in beeld te krijgen.
2. Blz. 29 *Enquête*
Concreet aangeven wat oplossingen kunnen zijn voor zorgmijders.
3. Blz. 45 *Intensiever samenwerken*
Maatje voor Elkaar is nog in pilotvorm. Wij verwachten dat de evaluatie bruikbare zaken voor de uitvoering kan opleveren. Wij zien die resultaten graag tegemoet. Onze zorg betreft de uitvoerende medewerkers. Wij bevelen aan hier professionals voor in te zetten.
4. Blz. 45 *Wat gaan we nog meer doen*
Mbt de armoederegisseur lijken ons het profiel en de verlangde competenties essentieel. Over welke dit zijn willen wij graag geïnformeerd worden op korte termijn, zodat onze visie hierop mogelijk nog tot bijstelling kan leiden.
5. Blz. 47 *Stimuleringsbudget*
In 2019 wordt een aanbesteding voor schuldhulpverlening aan zelfstandigen voorbereid; op dit ogenblik is dit al uit handen gegevens aan Zuidweg. O.i. dient dit integraal onderdeel van BBZ te zijn.
6. Blz. 50 *Aandacht voor doelgroepen*
Het is raadzaam in samenwerking met bijvoorbeeld Het Taalhuis een plan te ontwikkelen voor de aanpak van het aantal laaggeletterden, omdat deze groep oververtegenwoordigd is binnen de groep waar schuldsanering aan de orde is.
7. Blz. 51 *Integraal communicatieplan*
Communicatie is ook mbt dit beleidstraject essentieel. Wij vinden wel dat de aanpak, zoals hier beschreven, meer SMART gemaakt dient te worden.

*Het Participatieplatform Sociaal Domein geeft aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Uithoorn gevraagd en ongevraagd advies.
Contact: ppsduithoorn@hotmail.com*

8. Blz. 54 *Inwoner centraal*
Ook hier geldt: de voorgestelde communicatie concreet en SMART maken.
9. Blz. 57 *Aanpak werkproces*
Wij adviseren samen te werken met de VNG.
10. Blz. 58 *Saneringskrediet*
Onder deze kop wordt aangegeven dat er een aanbesteding komt tbv budgetbeheer. Argumenten om dit uit te besteden zijn niet gegeven. Wij adviseren echter dit door de gemeente zelf uit te laten voeren, waardoor de regiefunctie daar blijft waar hij hoort.
11. Blz. 63 *Monitoring en verantwoording*
Hier is aangegeven wat de gemeente op effectniveau per doel wil meten. Het betreft voornamelijk kwantitatieve criteria. Wij adviseren sterk daarnaast ook kwalitatieve criteria te benoemen, zeker bij doel 3 en 4. Klantbelevingsonderzoeken kunnen hier uitstekend voor gebruikt worden.

Ook hier wil het PPSD benadrukken, net als in ons ongevraagd advies d.d. 13 september 2018, dat het integrale klantmanagerschap een vereiste is om goed regie te voeren op met name de doelgroep zoals in uw conceptnota beschreven. Alleen een stevige grip op de verschillende ingezette trajecten inclusief de Voedselbank kunnen de zo nodige verandering teweegbrengen om uit de financiële problemen te komen. Iedere burger in onze gemeente die gebruik maakt van de minimaregelingen heeft recht op begeleiding vanuit de gemeente. Ook zijn wij een groot voorstander van een 'regelarm' beleid. Wij zien graag uw visie hierop in uw reactie op bovenstaand advies.

Wij gaan ervan uit dat ons advies een bijdrage zal vormen bij het vaststellen van de definitieve nota. Graag worden wij van deze definitieve versie op de hoogte gebracht en zien wij een reactie op de door ons ingebrachte punten tegemoet.

Met vriendelijke groet,

N. Posthuma-Langendonk,
voorzitter PPSD

*Het Participatieplatform Sociaal Domein geeft aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Uithoorn gevraagd en ongevraagd advies.
Contact: ppsduithoorn@hotmail.com*

contactpersoon **R. Wesselink/K. Woltering**
onderwerp **Adviesaanvraag nota armoede en
bijbehorende verordeningen**
zaaknummer **2018-022250**
datum **13 december 2018**
bijlage(n) **1**

Het Participatieplatform Sociaal Domein
Uithoorn
t.a.v. mw. N. Posthuma- Langendonk
Postbus 8
1420 AA UITHOORN

Geachte mevrouw Posthuma - Langendonk,

Op 12 november 2018 ontvingen wij het advies van het Participatieplatform Sociaal Domein Uithoorn (verder: PPSD) met betrekking tot de nota armoede en schulden 2019-2022 (werktitel) en de bijbehorende verordeningen, te weten de Verordening declaratiefonds kindpakket, maatschappelijke participatie volwassenen en maatschappelijke participatie ouderen Uithoorn 2019 (werktitel) en de Verordening individuele studietoelage en individuele inkomenstoelage Uithoorn 2019.

Wij danken het PPSD voor het uitbrengen van haar advies.

In de bijlage treft u onze reactie op het advies aan. Wij hopen dat we u voldoende antwoord te hebben gegeven op de aangedragen suggesties en voorstellen. Voor vragen en/of opmerkingen kun u contact opnemen met de heer R. Wesselink of mevrouw K. Woltering.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Uithoorn,
de secretaris

(drs. E.M. Voorhorst)

de burgemeester,

(dhr. P.J. Heiliegers)

Bestuursdienst
Gemeente Uithoorn
Laan van Meerwijk 16
1423 AJ Uithoorn
Postadres
Postbus 8
1420 AA Uithoorn
Telefoon
(0297) 513 111
Fax
(0297) 513 222
www.uithoorn.nl
gemeente@uithoorn.nl
@Gen_Uithoorn

Bijlage.

Reactie van het college op het advies van het PPSD inzake de nota armoede en schulden 2019 -2022 en de bijhorende verordeningen.

Algemene opmerkingen

De nota armoede en schulden betreft een plan op hoofdlijnen. In dit plan worden keuzes gemaakt om de richting voor de uitwerking te bepalen. Diverse acties en projecten worden in samenwerking met de in- en externe partners nader uitgewerkt. Deze werkwijze draagt bij aan het creëren van draagvlak en het geeft ruimte voor innovatieve en creatieve oplossingen.

Voorts begrijpen wij de opmerkingen over privacy. Op een aantal plekken in de nota is hieraan aandacht besteed (zie onder andere 5.2 en 6.6). Wij vinden privacyaspecten van belang en wij hanteren als uitgangspunt dat de kaders van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) worden gerespecteerd. Wij wensen het privacyvraagstuk echter te benaderen vanuit wat wel kan, in plaats van wat er niet kan.

Puntsgewijze reactie

In het onderstaande zal puntsgewijs worden ingegaan op het advies.

1. Blz. 9 *Onze missie*

Concreet aangeven wat de werkwijze is om de werkzame armen in beeld te krijgen.

Antwoord van het college van B & W

De missie is om alle Uithoornse inwoners gelijke kansen te geven om mee te doen. Wij willen werkzame armen in beeld krijgen. Bij de beschrijving van doel 2 in hoofdstuk 6 staat welke activiteiten nu worden uitgevoerd om inwoners vroegtijdig in beeld te krijgen en wat de acties zijn die ondernomen zullen gaan worden. Deze activiteiten zijn niet enkel gericht op inwoners die reeds in beeld zijn bij de gemeente, maar ook expliciet gericht op inwoners die (nog) niet in beeld zijn bij de gemeente, waaronder ook werkzame armen. De groep werkzame armen maken integraal onderdeel uit van de benaderingswijze zoals beschreven in doel 2, maar feitelijk ook bij de andere doelen. Gerichte communicatie, samenwerking met het maatschappelijk middenveld, waaronder werkgevers, en het actief opzoeken van inwoners zijn de kerncomponenten van de werkwijze om werkzame armen in beeld te krijgen.

2. Blz. 29 *Enquête*

Concreet aangeven wat oplossingen kunnen zijn voor zorgmijders.

Antwoord van het college van B & W

De gemeente zet in op preventie en vroegsignalering. Daarmee wil de gemeente hulpvragen eerder in beeld krijgen. In hoofdstuk 6 worden diverse oplossingen en denkrichtingen voor verdere uitwerking beschreven.

Met proactieve inzet, met persoonlijk contact, inzet van gespecialiseerde hulp en deskundigheidsbevordering wordt geprobeerd om zorgmijders in beeld te krijgen en hen te verleiden tot een hulpaanbod.

3. Blz. 45 *Intensiever samenwerken*

Maatje voor Elkaar is nog in pilotvorm. Wij verwachten dat de evaluatie bruikbare zaken voor de uitvoering kan opleveren. Wij zien die resultaten graag tegemoet. Onze zorg betreft de uitvoerende medewerkers. Wij bevelen aan hier professionals voor in te zetten.

Antwoord van het college van B & W

Maatje voor Elkaar werkt met vrijwilligers om de drempel voor toegang tot hulp zo laag mogelijk te houden. De maatjes worden aangestuurd door een professionele coördinator die in dienst is bij Uithoorn voor Elkaar.

Wij geven niet de voorkeur aan het uitwisselen van losstaande evaluaties op actie- of projectniveau. We stellen voor om een tussentijdse stand van zaken op te stellen met betrekking tot de uitvoering van de nota en dit met het PPSD te delen. Het maatjesproject wordt hierbij integraal betrokken.

In hoofdstuk 8 is een passage toegevoegd voor het opstellen van een tussentijdse evaluatie van de nota halverwege de uitvoering (medio 2021). Zie verder ook beantwoording van vraag 11.

4. Blz. 45 *Wat gaan we nog meer doen*

M.b.t. de armoederegisseur lijken ons het profiel en de verlangde competenties essentieel. Over welke dit zijn willen wij graag geïnformeerd worden op korte termijn, zodat onze visie hierop mogelijk nog tot bijstelling kan leiden.

Antwoord van het college van B & W

Het profiel en de competenties zijn voor alle vacatures essentieel, dus ook voor de armoederegisseur. Ideeën van het PPSD met betrekking tot het profiel en de competenties zien wij tegemoet voor eind januari 2019.

5. Blz. 47 *Stimuleringsbudget*

In 2019 wordt een aanbesteding voor schuldhulpverlening aan zelfstandigen voorbereid; op dit ogenblik is dit al uit handen gegeven aan Zuidweg. O.i. dient dit integraal onderdeel van BBZ te zijn.

Antwoord van het college van B & W

Voor schuldhulpverlening aan zelfstandigen is specialistische expertise nodig. Deze expertise wordt door de gemeente ingekocht bij Zuidweg & Partners. Bij inkoop gelden financiële spelregels die kunnen leiden tot het (verplicht) aanbesteden. In die zin is aanbesteding niet altijd een keuze.

Schuldhelpverlening aan zelfstandigen maakt deel uit van een breder palet aan instrumenten van schuldhelpverlening. Als een schuldregeling in het kader van een aanvraag Bbz nodig is, kan Zuidweg & Partners hiervoor worden ingeschakeld. Schuldhelpverlening aan zelfstandigen maakt daarom een integraal onderdeel van het Bbz. Het is overigens niet zo dat alle zelfstandigen met financiële problemen een aanvraag indienen in het kader van het Bbz, of daarvoor in aanmerking komen. Dit betekent dat schuldhelpverlening aan zelfstandigen ook los kan staan van het Bbz.

De regie op het proces van schuldhelpverlening aan zelfstandigen ligt bij de gemeente. Dit betekent dat de afweging of een zelfstandige schuldhelpverlening nodig heeft bij de gemeente blijft liggen (in samenspraak met de inwoner) en dat voorts het schuldhelpverleningstraject door de gemeente zal worden gemonitord op voortgang.

6. Blz. 50 *Aandacht voor doelgroepen*

Het is raadzaam in samenwerking met bijvoorbeeld Het Taalhuis een plan te ontwikkelen voor de aanpak van het aantal laaggeletterden, omdat deze groep oververtegenwoordigd is binnen de groep waar schuldsanering aan de orde is.

Antwoord van het college van B & W

Wij nemen uw aanbeveling over. De tekstpassages in hoofdstuk 6.5 onder het kopje aandacht voor doelgroepen is hiertoe aangevuld.

7. Blz. 51 *Integraal communicatieplan*

Communicatie is ook m.b.t. dit beleidstraject essentieel. Wij vinden wel dat de aanpak, zoals hier beschreven, meer SMART gemaakt dient te worden.

Antwoord van college van B & W

In de inleidende passage is hier nader op ingegaan. Wij verwijzen u hiervoor daarom naar die passage.

8. Blz. 54 *Inwoner centraal*

Ook hier geldt: de voorgestelde communicatie concreet en SMART maken.

Antwoord van college van B & W

Zie beantwoording van vraag 7.

9. Blz. 57 *Aanpak werkproces*

Wij adviseren samen te werken met de VNG.

Antwoord van college van B & W

Wij nemen kennis van uw advies. De VNG is een van de partijen die wij spreken en ons kan voorzien van handleidingen en tools om ons werkproces te verbeteren.

10. Blz. 58 *Saneringskrediet*

Onder deze kop wordt aangegeven dat er een aanbesteding komt t.b.v. budgetbeheer. Argumenten om dit uit te besteden zijn niet gegeven. Wij adviseren echter dit door de gemeente zelf uit te laten voeren, waardoor de regiefunctie daar blijft waar hij hoort.

Antwoord van college van B & W

Budgetbeheer is een specialistische expertise wat de gemeente sinds jaren heeft belegd bij een externe partner. De resultaten monitoren wij. Voor de inkoop van budgetbeheer gelden inkoopregels. Op basis van deze regels is de gemeente verplicht om deze dienstverlening aan te besteden.

Budgetbeheer is een van de instrumenten van schuldhulpverlening. De regie op de inzet van budgetbeheer ligt bij de gemeente.

11. Blz. 63 *Monitoring en verantwoording*

Hier is aangegeven wat de gemeente op effectniveau per doel wil meten. Het betreft voornamelijk kwantitatieve criteria. Wij adviseren sterk daarnaast ook kwalitatieve criteria te benoemen, zeker bij doel 3 en 4. Klantbelevingsonderzoeken kunnen hier uitstekend voor gebruikt worden.

Antwoord van college van B & W

Wij onderschrijven het advies van het PPSD.

In de nota hebben wij al een aantal actiepunten opgenomen waarbij we de kwalitatieve inbreng van inwoners betrekken bij uitvoering en beleid (zie bijvoorbeeld hoofdstuk 6.2 klantreis, hoofdstuk 6.8 betrekken kinderen en 6.11 aanpak werkproces). Ook wordt periodiek een cliënttevredenheidsonderzoek uitgevoerd (zie hoofdstuk 8.1).

De uitkomsten van al deze kwalitatieve inbreng wordt betrokken bij de effectmeting. Hoofdstuk 8.2 is daarom aangevuld. Hierin is onder andere verwerkt dat het cliënttevredenheidsonderzoek niet alleen cliënten van schuldhulpverlening betreft, maar ook inwoners die in het kader van armoedebeleid zijn ondersteund. Verder zullen de cliënttevredenheidsonderzoeken niet alleen schriftelijk plaatsvinden, maar zullen cliënten ook door middel van persoonlijke gesprekken of interviews worden gevraagd naar hun ervaringen. Daarnaast zullen ook uitkomsten uit cliënttevredenheidsonderzoeken uit andere domeinen (bijvoorbeeld Wmo, Jeugd), betrokken worden bij de kwalitatieve effectmeting.

BIJLAGE 3. Schuldeiserscoalitie

De schuldeiserscoalitie is een groep van primaire schuldeisers (bedrijven) die als gemeenschappelijk streven heeft om particuliere klanten die slecht of niet kunnen betalen, proactief te helpen. Zij laten zich ondersteunen door een aantal relevante kennispartners, zoals de Hogeschool van Amsterdam/UvA en Stichting Lezen en Schrijven.

Het doel van de schuldeiserscoalitie is om

- probleemschulden bij klanten helpen voorkomen;
- betalingsachterstanden van klanten te helpen oplossen;
- de coalitie werkt met elkaar samen en wisselt kennis uit om een gezond betaalbedrag bij klanten mogelijk te maken.

De schuldeiserscoalitie heeft een ethisch manifest opgesteld met tien regels om klanten met betalingsachterstanden te helpen en te voorkomen dat financiële problemen ontstaan, maar ook dat deze wordt opgelost. De schuldeiserscoalitie richt haar activiteiten op primaire schuldeisers.

*****

Tien regels voor omgang met klanten zijn

1. Wij hebben respect voor onze klanten.
2. Wij gaan om met klanten op een manier die we zelf verwachten van anderen.
3. We werken er zoveel mogelijk aan mee dat klanten kunnen betalen.
4. Wij geven klanten duidelijke informatie over wat we hen aanbieden.
5. Wij maken met onze klanten duidelijke afspraken over wat ze krijgen en hoe ze moeten betalen.
6. Op onze website kunnen klanten duidelijke informatie vinden over wat er gebeurt als ze niet betalen.
7. Als we weten dat klanten geldproblemen hebben, sturen we hen door naar hulpverleners. We houden ons daarbij aan de wetten en regels over privacy.
8. Klanten kunnen ervan uitgaan dat we hen eerlijk behandelen. We behandelen iedereen hetzelfde als de situaties hetzelfde zijn, maar niet als de situaties verschillend zijn.
9. Sommige klanten kunnen niet betalen. Met hen proberen we een oplossing te vinden. Klanten die niet willen betalen, kunnen verwachten dat we hen redelijk maar streng behandelen.
10. We hebben in onze organisatie afspraken over wat we doen om geld te krijgen van klanten die niet betalen. Die afspraken passen bij de inhoud van dit ethisch manifest.

*****

BIJLAGE 4. Bronheffing

Bijstandsgerechtigden en bronheffing

Wanneer mensen een premieachterstand hebben van meer dan zes maanden, komen zij in de bronheffing. Het College van Zorgverzekeringen (afgekort CVZ) voert de bronheffing uit. Het CVZ houdt iedere maand een bedrag in op de bijstand van deze inwoners. Dit bedrag is hoger dan de normale premie. De hoogte van het bedrag is 130% van de standaardpremie. Dit is onwenselijk omdat daardoor mogelijk nieuwe schulden ontstaan, immers het beschikbare budget voor deze mensen is lager door de hogere premie.

Samen met zorgverzekeraar Z&Z, zal worden bekeken hoe inwoners met een bijstandsuitkering uit de bronheffing kunnen krijgen. In verschillende gemeenten zijn hier inmiddels ervaringen mee opgedaan. Om uit deze bronheffing te kunnen komen dient aan drie voorwaarden te worden voldaan:

- de premie voor de zorgverzekering moet maandelijks door de gemeente rechtstreeks aan de zorgverzekeraar worden betaald;
- belanghebbende dient zich aan sluiten bij de collectieve zorgverzekering van de gemeente waardoor het eigen risico is “afgedekt”;
- er dient maandelijks een bedrag van € 38 te worden afgelost op de premieachterstand gedurende 36 maanden. Dit bedrag mag lager worden vastgesteld als er sprake is van beslag en/of andere aflossingen.

Indien aan bovenstaande wordt voldaan, wordt de resterende schuld/premieachterstand kwijtgescholden en kunnen mensen met een schone lei verder.

BIJLAGE 5. Overzicht wijzigingen inkomensondersteunende maatregelen

Regeling	Inkomensgrens	Vermogensgrens	Wijziging
Individuele bijzondere bijstand	110%	Artikel 34 Pw	Nee
* arbeidsperspectief	125%	Artikel 34 Pw	Nee
* geen arbeidsperspectief			
Declaratiefonds kindpakket	125%	Artikel 34 Pw	Ja, inkomensgrens omhoog van 110% Wsm naar 125% Wsm (declaratiefonds maatschappelijke participatie jeugd) en vermogensgrens wordt verruimd van 2x bijstandsnorm naar artikel 34 Pw.
Declaratiefonds ouderen	110%	Artikel 34 Pw, met extra vrijlating i.v.m. uitvaart	Ja, vermogensgrens (met extra vrijlating) geïntroduceerd.
Declaratiefonds maatschappelijke participatie volwassenen (18 – pensioengerechtigde leeftijd)	110%	Artikel 34 Pw	Ja, nieuwe regeling
Individuele inkomensvoet	125%	Artikel 34 Pw	ja, inkomensgrens wordt verhoogd van 110% Wsm naar 125% Wsm
Collectieve verzekering	125%	Artikel 34 Pw	Ja, inkomensgrens wordt verlaagd van 130% naar 125%. Vermogensgrens naar aangepast artikel 34 Pw.

BIJLAGE 6. Bijstandsnormen en afgeleide inkomensgrenzen (bedragen per 1-1-2019)⁵⁰.

Inkomensgrens (netto) 18 t/m 20 jaar	Wsm (bijstand incl. vakantiegeld)	110% Wsm	125% Wsm
Alleenstaande of alleenstaande ouder ⁵¹	€ 253,17	€ 278,49	€ 316,46
Gehuwden ⁵² beide echtgenoten < 21 jaar zonder kinderen	€ 506,34	€ 556,97	€ 632,93
Gehuwden beide echtgenoten < 21 jaar met kinderen	€ 799,35	€ 879,29	€ 999,19
Gehuwden, één echtgenoot 18-20 jaar, andere echtgenoot ≥ 21 jaar zonder ten laste komende kinderen	€ 985,71	€ 1.084,28	€ 1.232,14
Gehuwden één echtgenoot 18 – 20 jaar andere echtgenoot ≥ 21 jaar met ten laste komende kinderen	€ 1.278,72	€ 1.406,59	€ 1.598,40

Tabel 1. Bijstandsnormen en afgeleide inkomensgrenzen inwoners 18 tot en met 20 jaar

Inkomensgrens (netto) 21 jaar tot pensioengerechtigde leeftijd	Wsm (bijstand incl. vakantiegeld)	110% Wsm	125% Wsm
Alleenstaande of alleenstaande ouder ⁵³	€ 1.025,55	€ 1.128,11	€ 1.281,94
Gehuwden beiden < pensioengerechtigde leeftijd	€ 1.465,07	€ 1.611,58	€ 1.831,34

Tabel 2. Bijstandsnormen en afgeleide inkomensgrenzen inwoners 21 tot pensioengerechtigde leeftijd

Inkomensgrens (netto) pensioengerechtigde leeftijd en ouder	Wsm (bijstand incl. vakantiegeld)	110% Wsm	125% Wsm
Alleenstaande of alleenstaande ouder ⁵⁴	€ 1.147,80	€ 1.262,58	€ 1.434,75
Gehuwden beide echtgenoten ≥ pensioengerechtigde leeftijd	€ 1.563,46	€ 1.719,81	€ 1.954,33
Gehuwden één echtgenoot ≥ pensioengerechtigde leeftijd en andere echtgenoot ≥ 21 jaar maar < pensioengerechtigde leeftijd	€ 1.563,46	€ 1.719,81	€ 1.954,33

Tabel 3. Bijstandsnormen en afgeleide inkomensgrenzen inwoners vanaf pensioengerechtigde leeftijd

⁵⁰ Het betreft hier de meest voorkomende bijstandsnormen zonder rekening te houden met kostdelende medebewoners. In de praktijk zijn hiernaast ook nog normen voor kostdelers en personen woonachtig in een inrichting.

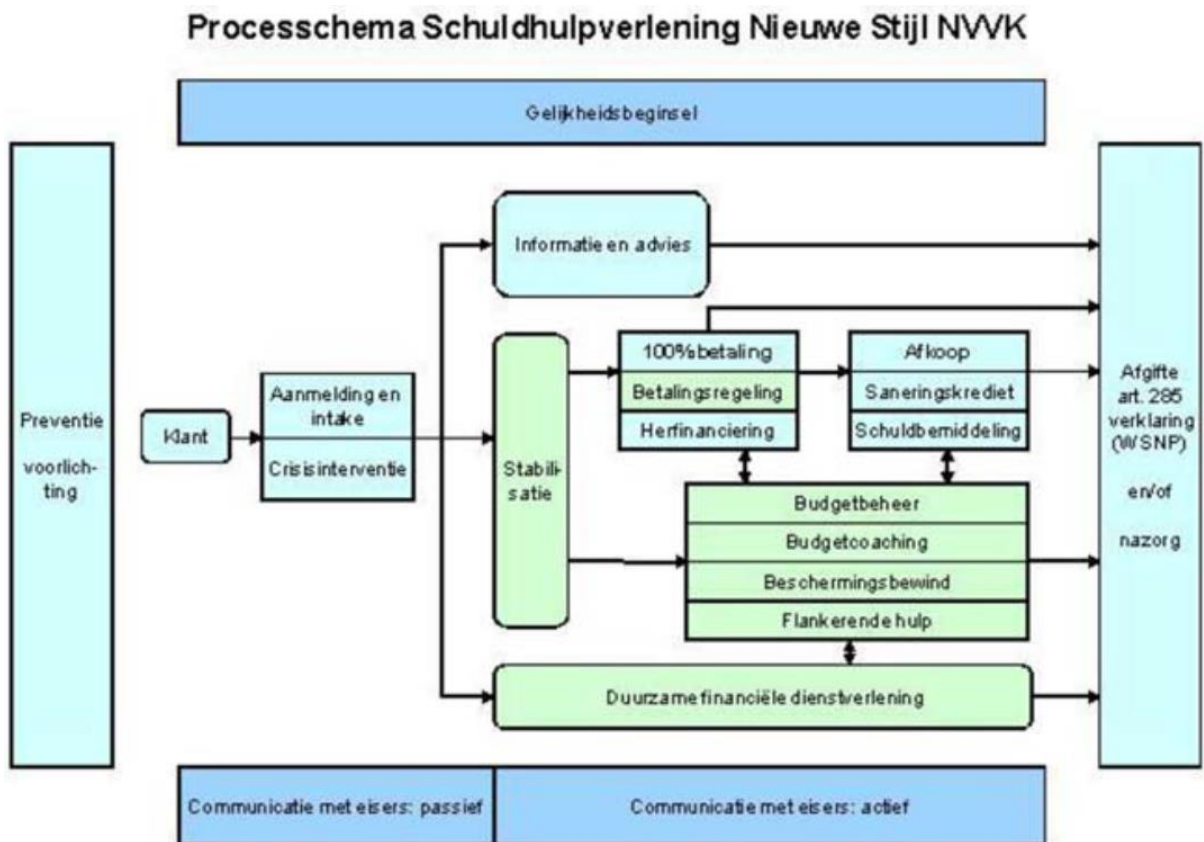
⁵¹ Vanaf 1-1-2015 zijn de bijstandsnormen voor alleenstaanden en alleenstaande ouders gelijkgetrokken. Alleenstaande ouders ontvangen vanaf dat moment een aanvulling via de Belastingdienst (het zgn kindgebonden budget). Dit leidt echter in het kader van een draagkrachtberekening tot een onevenredigheid voor alleenstaande ouders. Een draagkrachtberekening wordt gebruikt om te bepalen of iemand in aanmerking komt voor een (inkomensondersteunende) regeling. Daarbij worden de inkomsten afgezet tegen de bijstandsnorm die van toepassing is. Omdat de bijstandsnorm voor alleenstaande ouders en alleenstaanden gelijk is getrokken, en alleenstaande ouders nu een deel van hun inkomsten krijgen via de Belastingdienst die voorheen in de bijstandsnorm inbegrepen zaten, hebben alleenstaande ouders bij een minimaal hoger inkomen boven de op hun situatie van toepassing zijnde bijstandsnorm, al snel draagkracht, terwijl zij als gevolg van hun gezinssituatie wel meer kosten hebben. In de verordening Declaratiefonds kindpakket en maatschappelijke participatie en de Verordening individuele inkomensvoet zijn daarom de bijstandsnormen voor alleenstaande ouders waartegen draagkracht wordt afgezet, fictief opgehoogd naar de situatie zoals deze gold voor 1-1-2015. Destijds werd in de normensystematiek tussen alleenstaanden en alleenstaande ouders een onderscheid gemaakt. Door toepassing van deze normensystematiek wordt de onevenredigheid voor alleenstaande ouders rechtgezet.

⁵² Lees voor gehuwden (op alle plekken in de tabel) ook daarmee op grond van de Participatiewet gelijkgestelden, zoals geregistreerde partners, alsook de ongehuwde die met een ander een gezamenlijke huishouding voert.

⁵³ Zie noot 51.

⁵⁴ Zie noot 51.

BIJLAGE 7. (werk)Proces schuldhulpverlening

BIJLAGE 8. Extra middelen Rijk

Het Rijk heeft extra middelen bedoeld voor de verbetering van de toegang tot, en effectiviteit van de gemeentelijke schuldhelpverlening en versterking van de lokale regiefunctie van het (kindgericht) armoedebeleid beschikbaar gesteld

Het betreft hier de volgende middelen die nog niet in de begroting (2018/2019) zijn verwerkt:

- Meicirculaire 2018: decentralisatie armoede en schulden:
  - 2018: € 35.355
  - 2019 en 2020: € 29.103 per jaar
  - Totale middelen: € 93.561

Gezien het tijdstip van bekendmaking van de middelen (meicirculaire 2018) is in de tweede turap van 2018 reeds aangekondigd dat via deze armoedenota een voorstel zou volgen voor de besteding van de middelen in 2019 en verder. De middelen 2019 en 2020 worden hier ook bij betrokken.

Deze middelen worden gelijkmatig verdeeld over de jaren 2019 t/m 2022. Dit komt (afgerond) neer op € 24.000 per jaar.

BIJLAGE 9. Begroting 2018 en 2019

Voorziening	Begroot(2018)	Begroot 2019
Bijzondere bijstand	€ 510.000	€ 610.000 ⁵⁵
Individuele inkomenstoelage	€ 40.000	€ 40.000
Individuele studietoelage	€ 0	€ 0
Declaratiefonds jongeren	€ 40.000	€ 40.000
Declaratiefonds ouderen	€ 12.000	€ 12.000
Armoedebeleid overig, bestaande uit:	€ 260.000	€ 260.000
- JFS & C	€ 140.000	€ 140.000
- Andere activiteiten (zie specificatie in tabel 2)	€ 120.000	€ 120.000
Collectieve zorgverzekering (via deelprogramma Wmo)	€ 75.000	€ 75.000
Totaal	€ 937.000	€ 1.037.000

Tabel 1. Begroting 2018 en 2019

Andere activiteiten	Begroot 2018	Begroot 2019
Armoedestimuleringsregeling	€ 15.000	€ 15.000
Voedselbank Uithoorn – De Kwakel	€ 7.000	€ 7.000
Maatje voor elkaar	€ 40.340	€ 41.590
Werkbudget voor samenwerking onderwijs	€ 1.500	€ 1.500
Informatieboekje Nibud 18-jarigen	€ 1.600	€ 1.600
Startpunt geldzaken	€ 1.995	€ 1.995
Overig	€ 52.254	€ 51.004
Totaal	€ 119.689	€ 119.689
	afgerond € 120.000	afgerond € 120.000

Tabel 2. Specificatie van 'andere activiteiten', onderdeel van Armoedebeleid overig

⁵⁵ Via programmabegroting 2019.

BIJLAGE 10. Kosten bestaand beleid

-	Bijzondere bijstand	
•	totale kosten minimabeleid 2017 =	€ 736.664 (zie tabel 4, p.32)
•	af inkomensondersteunende regelingen	<u>€ 127.213 -</u>
•	Uitgegeven	€ 609.451
•	Begroot (per 2019)	€ 610.000
•	Benodigd (afgerond)	€ 0
•	Inverdieneffect medische kosten	
•	bijzondere bijstand en aanpak	
•	bewindvoering vanaf jaar 2	€ 56.000
-	Individuele inkomenstoelage	
•	Totale kosten 2017 =	€ 67.833
•	Begroot	€ 40.000
•	Benodigd (afgerond)	€ 28.000
•	Verhoging bereik (afgerond)	€ 6.000
•	Benodigd na verhoging bereik (afgerond)	€ 74.000
-	Individuele studietoelage	
•	Totale kosten 2017 =	€ 3.228
•	Begroot	€ 0
•	Benodigd (afgerond)	€ 4.000
•	Verhoging bereik (afgerond)	€ 1.000
•	Benodigd na verhoging bereik (afgerond)	€ 5.000
-	Declaratiefonds ouderen	
•	Totale kosten 2017 =	€ 7.522
•	Begroot	€ 12.000
•	Benodigd (afgerond)	€ 7.500
•	Verhoging bereik (afgerond)	€ 1.000
•	Benodigd na verhoging bereik (afgerond)	€ 9.000
-	Collectieve ziektekostenverzekering	
•	Totale kosten 2017 =	€ 77.458
•	Begroot	€ 75.000
•	Benodigd (afgerond)	€ 3.000
•	Verhoging bereik (afgerond)	€ 5.000
•	Benodigd na verhoging bereik (afgerond)	€ 83.000
-	Kosten kindpakket	
•	Begroot	€ 180.000
•	Kosten Kindpakket nieuw ex Computerregeling (incl. verhoging bereik)	€ 187.000
•	Benodigd na verhoging bereik (afgerond)	€ 7.000
•	Inverdieneffect declaratiefonds oud vs nieuw	€ 31.000

In de onderstaande tabel de cijfermatige samenvatting:

Kosten bestand beleid	Begroot (2019)	Benodigd per jaar	Verschil (per jaar)	Inverdieneffect
Bijzondere bijstand	€ 610.000	€ 610.000	€ 0	€ 56.000 (vanaf jaar 2)
Individuele inkomenstoeslag	€ 40.000	€ 74.000	€ 34.000	
Individuele studietoelage	€ 0	€ 5.000	€ 5.000	
Declaratiefonds ouderen	€ 12.000	€ 9.000	- € 3.000	
Collectieve ziektekostenverzekering	€ 75.000	€ 83.000	€ 8.000	
Kindpakket (ex computerregeling)	€ 180.000	€ 187.000	€ 7.000	€ 31.000
Overig	€ 120.000	€ 69.000	- € 51.000	
Totaal	€ 1.037.000	€ 1.037.000	€ 0	€ 31.000 (jaar 1) € 87.000 (vanaf jaar 2)

BIJLAGE 11. Kosten nieuw beleid

Kosten nieuw beleid	Begroot	Benodigd per jaar	Verschil (per jaar)
Armoederegisseur	€ 0	€ 75.000	€ 75.000
Declaratiefonds maatschappelijke participatie volwassenen	€ 0	€ 60.000	€ 60.000
Kindpakket computerregeling	€ 0	€ 45.000	€ 45.000
1,2 FTE i.v.m. - uitbreiding VEOA (0,1) - pilot Naar inwoners toe (0,4) - pilot Kinderarmoede (0,1) - experiment mobility mentoring (0,2) - pilot Bewindvoering (0,2) - aanpak werkproces (0,2)	€ 24.000*	€ 75.000	€ 51.000
Integraal communicatieplan	€ 10.000** (via FCL 660151.04)	€ 10.000	€ 0
Armoedemonitor/inkomens-Effectrapportage/cliëntevredensonderzoek	€ 0	€ 10.000 (eenmalig 2021)	€ 10.000 (eenmalig 2021)
Vindplaats Schulden	€ 0	€ 6.000	€ 6.000
Inzet levensgebeurtenissen	€ 0	€ 15.000	€ 15.000
Deskundigheidsbevordering	€ 10.000 ** (via restant FCL 6601151.04, eenmalig)	€ 15.000	2019: € 5.000 2020: 15.000 2021: € pm 2022: € pm
Totaal	€ 34.000 structureel € 10.000 eenmalig	€ 301.000 structureel € 10.000 eenmalig	2019: € 257.000 2020: € 267.000 2021: € 262.000 2022: € 252.000

*De extra middelen van het Rijk ad € 24.000 per jaar (zie bijlage 8) worden voor deze activiteiten begroot.

**FCL 660151.04 (communicatieplan werk en inkomen) 2018 ad € 50.000 is reeds via turap 2-2018 overgeheveld naar 2019. Van dit bedrag wordt een bedrag ad € 10.000 per jaar over de jaren 2019 t/m 2022 verdeeld en aangewend voor het integraal communicatieplan. Het restant ad € 10.000 wordt aangewend ten behoeve van deskundigheidsbevordering 2019.

Jaren 2021 en 2022 is een bedrag ad € 15.000 per jaar benodigd voor deskundigheidsbevordering, maar wordt als pm post geboekt. Na 2 jaar is er meer zicht op uitputting budget. Er zal worden bekeken in hoeverre er binnen het bestaande budget nog ruimte is, of dat extra budget benodigd is voor deskundigheidsbevordering.

BIJLAGE 12. Overzicht activiteiten en planning

- Doel 1. Intensiever samenwerken
- Doel 2. Meer inwoners vroegtijdig in beeld, minder Uithoornaars raken in schulden
- Doel 3. Alle kinderen doen mee
- Doel 4. De Uithoornse inwoner staat centraal door ondersteuning op maat
- Doel 5. Effectiever schuldhulpverleners

Activiteit	Hoofdoel (subdoel)	Bestaand/Nieuw	Looptijd
Versterking samenwerking maatschappelijke partners ⁵⁶	1 (2 t/m 5)	Bestaand Nieuw	Pm 2019 v.w.b. versterking
Maatje voor Elkaar	1 (2 t/m 5)	Bestaand	Pm
Aanstellen armoederegisseur	1 (2 t/m 5)	Nieuw	2019
Evaluaties Maatje voor Elkaar, Jeugdfonds Sport & Cultuur	1 (2 t/m 5)	Bestaand	2019
Cliënten betrekken bij uitvoering	1 (2 t/m 5)	Nieuw	Vanaf 2020
Versterking samenwerking met werkgevers	1 (2 t/m 5)	Nieuw	Vanaf 2019
Stimuleringsregeling	1 (4,5)	Nieuw	Vanaf 2019
Aanbesteding schuldhulpverlening voor zelfstandigen	1 (2 t/m 5)	Nieuw	2019
Netwerkbijeenkomsten	2 (1,4)	Bestaand	Pm
Informatieboekje Boven 18 jaar	2 (4)	Bestaand	Pm
Evaluatie informatieboekje	2 (4)	Nieuw	2020
Aansluiting Startpunt Geldzaken	2	Bestaand	Pm
Communicatie	2 (1)	Bestaand	Pm
Integraal communicatieplan	2 (1,3 t/m 5)	Nieuw	2019
Armoedemonitor en inkomenseffectrapportage	2 (1,3 t/m 5)	Nieuw	2021
Uitbreiding aanpak VEOA	2 (1,5)	Nieuw	Vanaf 2019
Ontwikkelen risicoprofielen	2 (4,5)	Nieuw	2019
Aanpak betalingsachterstanden: Vindplaats Schulden	2 (1,4,5)	Nieuw	Vanaf 2019
Inzet op levensgebeurtenissen	2 (5)	Nieuw	2020
Deskundigheidsbevordering	2 (1,3 t/m 5)	Bestaand/nieuw	2019 – 2022
Naar inwoners toe- Experiment	2	Nieuw	2019
Inzet sleutelfiguren	2 (1,3 t/m 5)	Nieuw	2019/Pm
Aandacht voor doelgroepen	2 (1,3 t/m 5)	Bestaand/nieuw	2019/Pm
Terugvordering, verhaal en incasso	2 (4,5)	Nieuw	2019/Pm
Afstemming/uitwerken aanpak Bronheffing	2 (1,4,5)	Nieuw	2019/Pm
Verstrekken kindpakket inclusief wijzigingen	3 (4)	Bestaand/nieuw	2019/Pm
Aanpak kinderarmoede kantelen	3 (1,4)	Nieuw	2019
Pilot samenwerking kinderarmoede	3 (1,4)	Nieuw	2019
Onderzoek (met GGD en kinderopvangorganisaties) ondersteuningsbehoefte 0-4 jarigen	3 (4)	Nieuw	2020
Financiële educatie scholen	3 (4)	Nieuw	2019

⁵⁶ Bijvoorbeeld: Uithoorn voor Elkaar, Voedselbank Uithoorn-De Kwakel, Mando, Zuidweg & Partners, scholen.

Verstrekken inkomensondersteunende voorzieningen en kwijtschelding	4 (3,5)	Bestaand/nieuw	2019/Pm
Ondersteuning op werk	4 (1,5)	Bestaand	2019/Pm
Onderzoek samenwerking met Z & Z m.b.t. inzet collectieve zorgverzekering om arbeidsparticipatie te verbeteren	4 (1,5)	Nieuw	2020
Nazorg: integrale aanpak en inwoners in beeld	4 (1,5)	Bestaand/nieuw	Vanaf 2019
Aanpak werkproces en onderzoek naar digitalisering	4 (1 t/m 3,5)	Nieuw	Vanaf 2019
Nieuwe beleidsregels bijzondere bijstand	4 (1 t/m 3,5)	Nieuw	2019
Onderzoek aanpassing collectieve zorgverzekering	4 (1,2)	Nieuw	2019
Onderzoek toegankelijkheid kwijtschelding en kwijtschelding hondenbelasting minima	4 (2, 5)	Nieuw	Vanaf 2019
Cliënttevredenheidsonderzoek	4 (2,5)	Nieuw	2020/2021
Onderzoek naar managementinformatie in relatie tot effect	4 (1 t/3, 5)	Nieuw	Klaar 1-12-2019
Schuldhelp verlenen	5 (1, 2,4)	Bestaand	2019/Pm
Saneringskredieten verstrekken	5 (1, 2,4)	Bestaand	2019/Pm
Budgetbeheer	5 (1, 2,4)	Bestaand/nieuw	2019/Pm
Stress-sensitieve dienstverlening	5 (1, 2,4)	Nieuw	2019
Onderzoek toegang schuldhelpverlening	5 (1, 2,4)	Nieuw	2019
Nieuwe beleidsregels schuldhelpverlening	5 (1, 2,4)	Nieuw	2019
Betrouwbare doorverwijzing	5 (1 t/m 4)	Bestaand/nieuw	2019/Pm
Onderzoek mogelijkheden herfinanciering	5 (1 t/m 4)	Nieuw	2019
Bbz	5 (1 2,4)	Bestaand	2019/Pm
Onderzoek aansluiting 155-help een bedrijf of Stg. MKB Doorgaan	5 (1, 2,4)	Nieuw	2019/2020
Onderzoek aansluiting project Schakel	5 (1, 2,4)	Nieuw	2019/2020
Onderzoek doelgericht gebruik breed moratorium	5 (1, 2,4)	Nieuw	2019/2020
Pilot aanpak bewindvoering	5 (1, 2,4)	Nieuw	2019
Tussentijdse algehele evaluatie	1 t/m 5	Nieuw	Medio 2021

BIJLAGE 13. Profielen van (minima)huishoudens

Voor een preventieve inzet zijn risicoprofielen gemaakt van huishoudens. Er is gekeken naar de resultaten binnen de eigen huishoudtype, leeftijd en herkomst.

Hieruit ontstaat voor minimahuishoudens het volgende profiel:

- *huishoudtype: alleenstaande ouders (met significant verschil)*

Ondanks het feit dat de alleenstaande ouders procentueel het kleinste huishoudtype vormen, hoort ruim 1 op de 5 van alle alleenstaande oudergezinnen tot een minimahuishouden.

Significant vaker is een minimahuishouden een eenoudergezin. Zij hebben dus een groter risico op armoede. Tabel 1 maakt dit duidelijk.

Huishoudtype	Minimahuishoudens		Aandeel van alle huishoudens
Alleenstaand	322	46%	8%
Eenoudergezin	115	16%	22%
Meerpersoons zonder kinderen	112	16%	2%
Meerpersoons met kinderen	156	22%	5%
Totaal	705	100%	5,5%

Tabel 1. Huishoudtype minimahuishoudens (tot 110% Wsm). (Bron: Kwiz, Armoedemonitor).

- leeftijd: 27-45 jarigen

Binnen minimahuishoudens vormen de 45 tot AOW-leeftijdgerechtigden procentueel de grootste groep (43%) op korte maar gepaste afstand gevolgd door de leeftijdsgroep 27-45 jaar. Deze laatste groep is wel het grootst met een aandeel van 8% op de totale groep 27-45 jarigen. Dit betekent dat 27-45 jarigen vaker tot een minimahuishouden behoren dan andere leeftijdscategorieën, alhoewel de verschillen met de andere leeftijdscategorieën niet groot zijn. Zij hebben dus een groter risico op armoede. Zie ook tabel 2.

Leeftijdscategorie	Minimahuishoudens		Aandeel van alle huishoudens
18 tot 27 jaar	19	3%	7%
27 tot 45 jaar	270	38%	8%
45 tot AOW-leeftijd	306	43%	6%
AOW-leeftijd	110	16%	3%
Totaal	705	100%	5,5%

Tabel 2. Leeftijdopbouw minimahuishoudens, inkomen tot 110% (Bron: KWIZ, Armoedemonitor).

- herkomst: niet-westerse migratieachtergrond (met significant verschil)

Van alle huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond behoort meer dan 1 op de 5 van tot een minimahuishouden. Daarmee is deze groep oververtegenwoordigd ten opzichte van de groep Nederlandse achtergrond en niet-westerse migratieachtergrond. Dit blijkt ook uit tabel 3.

Herkomst	Minimahuishoudens		Aandeel van alle huishoudens
Nederlandse achtergrond	312	44%	3%
Westerse migratieachtergrond	79	11%	4%
Niet-westerse migratieachtergrond	314	45%	21%
Totaal	705	100%	5,5%

Tabel 3. Herkomst minimahuishoudens, inkomen tot 110%. (Bron: KWIZ, Armoedemonitor)

Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond zijn significant vaker minima dan de overige groepen. Zij hebben een hoger risico op armoede.

Kinderen

Alhoewel significant meer minimakinderen opgroeien in een meerpersoons huishouden (59%) hebben kinderen in een eenoudergezin meer risico om in een minimagezin op te groeien. Van alle eenoudergezinnen is ruim 1 op 4 (26%) een minimahuishouden ten opzichte van 'slechts' 6% van de meerpersoonshuishoudens met kinderen.

Qua inkomensbron is het risico op armoede verdeeld. Zowel kinderen die opgroeien in huishoudens met bijstand (in 49% van de gevallen) en 'ander inkomen' (48%) ontlopen elkaar niet veel.

Als naar leeftijdscategorie wordt gekeken dan zijn hier ook de risico's over alle leeftijdsgroepen min of meer gelijkelijk verdeeld.

Bij een niet-westerse migratieachtergrond in relatie tot kinderen zit het meeste risico.

Niet alleen in absoluut aantal zijn kinderen van niet-westerse migratieachtergrond met 59% oververtegenwoordigd onder minimahuishoudens, ook ten opzichte van het aandeel van de totale groep kinderen van niet-westerse migratieachtergrond. In 1 op de 4 gevallen (25%)

groeit een kind van niet-westerse migratieachtergrond op in een minimahuishouden. Dit ligt significant hoger dan bij de andere groepen, te weten Nederlandse achtergrond (4%) en westerse migratieachtergrond (5%).

Jongeren

Van alle jongeren in de leeftijd tot 27 jaar, bevindt 5,3% zich in een minimumhuishouden. Dit ligt onder het gemiddelde van alle minimahuishoudens tot 110% Wsm.

In absolute aantallen zijn jongeren van niet-westerse migratieachtergrond oververtegenwoordigd. Maar ook als aandeel van hun eigen groep zien we een significant groot verschil. In 20% van de gevallen behoort een jongere van niet-westerse migratieachtergrond tot een minimahuishouden ten opzichte van Nederlandse achtergrond (2%) en westerse migratieachtergrond (6%). Jongeren van niet-westerse migratieachtergrond hebben een aanzienlijk hoger risico op armoede.

Het vaakst hebben de jongeren een 'ander inkomen' (52%). Deze groep is niet altijd in beeld. Deze twee zaken gecombineerd maakt dat de binnen de groep jongeren, de jongeren met een 'ander inkomen', een hoger risico op armoede heeft.

Ouderen

Van alle huishoudens in Uithoorn, heeft 29% de AOW-leeftijd. Toch bestaat maar 16% van de minimahuishoudens uit inwoners met de AOW-leeftijd. In verhouding zijn ouderen dus minder vaak minima dan andere leeftijdsgroepen op jongeren na. Dit geeft aan dat het risico op armoede (dus tot 110%) bij AOW-leeftijd gerechtigen procentueel aanzienlijk lager ligt dan bij de meeste andere leeftijdsgroepen. Gemiddeld genomen hebben zij vaker een inkomen boven de door ons gehanteerde armoedegrens. Wel is het zo dat ouderen over het algemeen minder mogelijkheden hebben om in inkomen te verbeteren, dus de inkomenspositie is vaak blijvend.

Toch is bij deze groep ook een tegengestelde richting herkenbaar. Het leeuwendeel (68%) van de ouderen met een inkomen tot 110% Wsm, heeft een inkomen op bijstandsniveau, dus lager dan 110%. Er is sprake van een tweedeling: enerzijds een grote groep ouderen met echt een laag inkomen (Wsm). Voor deze groep is sprake van risico. Anderzijds een relatief grote en groter wordende groep met 130% Wsm.

Langdurig

Bij langdurige bijstand ontstaat qua risico's een ander beeld dan bij het algemene profiel.

Ten opzichte van hun eigen groep, hebben langdurige minima met een AOW-inkomen een significant hoger risico op armoede (89%), dan de andere groepen, te weten langdurige minima met bijstand (56%) en 'ander inkomen' (21%). Dit risico is blijvend omdat zij over het algemeen weinig mogelijkheden hebben tot inkomensverbetering.

Bij huishoudtype zien we een opmerkelijk beeld. Zagen we bij het algemene profiel nog de alleenstaande ouders als significante minimahuishoudensgroep naar voren komen. Bij langdurige minima zien we dat de meerpersoonshuishoudens zonder kinderen vaker tot de langdurige minimahuishoudens horen (56%) dan de andere groepen. De alleenstaanden met 50% en eenoudergezinnen met 44% zijn ook stevig vertegenwoordigd.

Ook bij leeftijd is sprake van een risico bij de AOW-leeftijdsgroep. Een overgrote groep (89%) van de AOW-leeftijdgerechtigden is langdurig op een inkomen tot 110% aangewezen. De overige groepen volgen op afstand met (45% en 33%, van 45 naar 27 jaar). Aandeel jongeren in minimahuishoudens is laag met 5%.

Bij herkomst in relatie tot langdurige minima, is ook sprake van een opmerkelijk beeld. Inwoners met een westerse migratieachtergrond behoren vaker tot een minimahuishouden (52%) dan de inwoners met een Nederlandse achtergrond (47%), of niet westerse migratieachtergrond (44%). In tegenstelling tot alle minimahuishoudens, behoren huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond het minst vaak tot langdurige minima. Echter, deze laatste groep verdient in alle opzichten extra aandacht omdat er wel een risico bestaat dat zij tot een langdurig minimahuishouden zullen gaan behoren. Extra focus voor risico op armoede hebben evenwel ook de langdurige minimahuishoudens van westerse migratieachtergrond nodig.

Geografische spreiding

Uit het algemene profiel zagen we naar voren komen dat Zijdelwaard het hoogste aantal minimahuishoudens kent, gevolgd door Thamerdal. Als wordt gekeken naar het aandeel ten opzichte van de eigen wijk, dan ontstaat een iets genuanceerder beeld. Thamerdal blijkt dan de wijk te zijn waar gemiddeld en procentueel genomen, het meeste risico op armoede met zich meebrengt (10%), gevolgd door Zijdelwaard (9%) en Dorpscentrum (7%). Dus risico op armoede in deze wijken is aanwezig.

In Zijdelwaard woont bijna de helft van alle kinderen die tot minimahuishoudens behoren. Toch hoort slechts van alle kinderen uit Zijdelwaard slechts 17% tot minimahuishoudens. Daarentegen groeit in Thamerdal 1 op 5 (20%) van de kinderen op in een minimahuishouden en is ook Dorpscentrum met 9% significant aanwezig. Kinderen in deze drie wijken hebben meer risico op armoede.

Jongeren uit minimahuishoudens wonen in absoluut aantal het vaakst in Thamerdal. Echter van alle jongeren uit dezelfde wijk, woont de jongere uit een minimahuishouden het vaakst in Zijdelwaard en daarna pas in Thamerdal.

BIJLAGE 14. Afkortingen en verklarende woordenlijst

AOW

Algemene ouderdomswet. Verplicht collectief basispensioen van de overheid voor inwoners vanaf de pensioengerechtigde leeftijd.

Armoedemonitor

Beschrijft de doelgroep voor het lokale armoedebeleid en gaat in op het gebruik en het bereik van inkomensondersteunende voorzieningen die de gemeente kent. De gegevens over de omvang en samenstelling van de verschillende groepen minimahuishoudens geven de situatie per 1 juli 2017 weer. In deze armoedemonitor is het gebruik van voorzieningen gemeten over de periode 1 juli 2016 tot 1 juli 2017.

Bewindvoering

Als iemand wegens omstandigheden niet goed voor zijn eigen financiën kan zorgen, kan de kantonrechter op verzoek een beschermingsmaatregel nemen. Als een dergelijke maatregel alleen over de financiën gaat, is sprake van bewind.

BKR

Bureau Krediet Registratie. Stichting met als missie om financieel welzijn te bevorderen en Nederlands kredietregistratiebureau waar kredietverstrekkers leningen aanmelden en (laten) toetsen.

Budgetbeheer

Onder budgetbeheer wordt de maatschappelijke hulpverlening verstaan dat het inkomen van iemand tegen betaling door een onafhankelijke derde wordt beheerd. Budgetbeheer moet voorkomen dat er schulden ontstaan of dat eventuele schulden oplopen.

CBS

Centraal Bureau voor de Statistiek. Zelfstandig bestuursorgaan, onafhankelijk ten opzichte van regering en andere overheidsinstellingen, dat tot taak heeft het publiceren van betrouwbare en samenhangende statistische informatie die inspeelt op de behoefte van de samenleving.

Collectieve ziektekostenverzekering

Verzekeringsovereenkomst waarbij een partij als verzekeringnemer optreedt ten behoeve van een aantal andere partijen of mensen, in dit geval inwoners met een laag inkomen en chronische ziekte. Door schaalgrootte en doelgroepbinding kunnen de pakketten worden afgestemd op de behoeften en kan korting worden gegeven.

Divosa

Vereniging van gemeentelijke directeuren in het sociaal domein gericht op het delen van kennis, netwerk- en belangenbeharting.

Gemeentefonds

Financieel fonds waarmee het Rijk gemeenten voorziet van geld waarmee zij (een deel van) hun uitgaven kunnen betalen. De hoeveelheid te ontvangen geld hangt af van de kenmerken en de belastingcapaciteit van de afzonderlijke gemeente. Gemeenten mogen zelf bepalen waaraan zij het geld besteden en leggen daarover verantwoording af aan de gemeenteraad.

Inkomenseffectrapportage (IER)

Inkomenseffectrapportage biedt inzicht in de financiële positie van minima en in de mate waarin het huidige (lokale) beleid een bijdrage daaraan levert. De rapportage brengt de effecten van het lokale en landelijke beleid op de inkomens van de minima in beeld.

Individuele inkomenstoelage

Toelage voor personen van 21 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd die langdurig op een laag inkomen leeft, geen in aanmerking te nemen vermogen heeft en geen uitzicht heeft op inkomensverbetering. Onder langdurig wordt in Uithoorn verstaan minimaal drie jaar. De gemeente is verantwoordelijk voor verstrekking.

Individuele studietoelage

Toelage voor personen van 18 jaar en ouder, die recht hebben op de Wet studiefinanciering 2000 of een tegemoetkoming op de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten, geen in aanmerking te nemen vermogen hebben en van wie is vastgesteld dat hij/zij niet in staat is tot het verdienen van het wettelijk minimumloon, maar wél mogelijkheden heeft tot arbeidsparticipatie. Bedoeld voor mensen met een arbeidshandicap die volgens de regering een extra steuntje in de rug nodig hebben om te gaan studeren, omdat het voor deze mensen moeilijk is om de studie te combineren met een bijbaan.

Jeugdfonds Sport & Cultuur (voorheen Jeugdsport en Cultuurfonds Noord-Holland)

Een CBF-gekeurde stichting, die zich inzet om kinderen te ondersteunen die, door het ontbreken van financiële middelen bij de ouders, niet bij een sportvereniging kunnen sporten of kunnen deelnemen aan culturele activiteiten. Het Jeugdfonds Sport & Cultuur betaalt de contributie / het lesgeld voor kinderen en jongeren uit gezinnen waar te weinig geld is om te sporten, muziek te maken, te dansen, schilderen, toneel te spelen of iets anders creatiefs te doen.

Jeugdwet

In werking getreden per 1 januari 2015. Wet waarin de verantwoordelijkheid en plicht van de gemeente om jeugdhulp en ondersteuning te bieden waarbij de gemeente in ieder geval de jeugdige moet adviseren welke hulp het beste past, in samenspraak met de jeugdige de juiste vorm van hulpverlening te kiezen en zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is.

Kindpakket

Het totaal aan voorzieningen voor kinderen in de leeftijd van 0-18 jaar en bestaat uit het Declaratiefonds maatschappelijke participatie jeugd, declaratiefonds Jeugdfonds Sport & Cultuur en declaratiefonds computerregeling.

Langdurige armoede

In het kader van het verrichte onderzoek met betrekking tot de armoedemonitor en inkomenseffectrapportage: personen die langer dan 3 jaar op of rond 110% Wsm leven.

LEA

Lokaal Educatieve Agenda: diverse thema's op het gebied van onderwijs worden in samenhang gebundeld in de Lokale Educatieve Agenda. De inhoud van de LEA is in Uithoorn ingericht aan de hand van de verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeente. De gemeente en de schoolbesturen bepalen gezamenlijk welke thema's prioriteit hebben. Jaarlijks worden in Uithoorns Directeuren Overleg en in het Besturenoverleg inhoudelijke en procesmatige afspraken gemaakt over de invulling en uitwerking van de Lokale Educatieve Agenda.

Maatje voor Elkaar

Een laagdrempelige, outreachende aanpak met een maatjes voor bewoners met een hulpvraag. Maatje voor Elkaar werkt met een coördinator en vrijwilligers die bewoners ondersteunen bij financiële en belastingvragen, maar ook andere hulpvragen. Maatjes komen bij de mensen thuis, verlenen ondersteuning en signaleren.

Maatwerk

De oplossing die passend is binnen de specifieke context van de inwoner.

Minimahuishouden

In het kader van de armoedemonitor en inkomenseffectrapportage een huishouden dat een inkomen heeft tot 110% van het wettelijk sociaal minimum.

Minimascan

Onderzoeksmethodiek uitgevoerd door Stimulansz waarbij de huidige omvang en samenstelling van de doelgroep van het gemeentelijk armoedebeleid in een gemeente of provincie in beeld wordt gebracht. De minimascan draagt bij aan een effectief armoedebeleid, zodat burgers betere ondersteuning kunnen ontvangen.

Mobility monitoring

Nieuwe aanpak om mensen blijvend uit de armoede te helpen en waarbij gebruik wordt gemaakt van inzichten uit de hersenwetenschap. De Nederlandse vertaling is 'stress sensitieve dienstverlening'.

Nibud

Onafhankelijk voorlichtingsinstituut dat onderzoek doet naar, en voorlichting geeft over, de huishoudportemonnee.

Niet-westerse migratieachtergrond

De inwoner, of een van de ouders van de inwoner, die niet in Nederland is geboren maar wel in één van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (inclusief Turkije, maar exclusief Indonesië en Japan).

NVVK

Nederlandse vereniging voor volkskrediet. Een Nederlandse koepelorganisatie gericht op (verbeteren van) schuldhulpverlening en sociaal bankieren.

Preventie

Het voorkomen dat er financiële problemen ontstaan door van te voren in actie te komen.

Participatiewet (Pw)

Participatiewet. Per 1 januari 2015 in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet werk en bijstand (WWB), Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong). De Participatiewet moet er voor zorgen dat meer mensen, met en zonder beperking, werk vinden bij een reguliere werkgever.

Speaking Minds

Methodiek waarbij jongeren en beleidsmakers aan elkaar worden gekoppeld om beleidsvragen die te maken hebben met het terugdringen van armoede en het voorkomen van sociale uitsluiting te tackelen. De jongeren buigen zich over de vraag en brengen advies uit aan de gemeente. Voordelen zijn dat gemeenten een advies op maat krijgen dat bijdraagt aan een effectiever en inclusiever armoedebeleid. Voor de jongeren is het voordeel dat de afstand tussen hen en gemeenten wordt verkleind, dat ze ontdekken waar hun talenten liggen en vaardigheden ontwikkelen waar ze de rest van hun leven baat bij hebben. Doordat jongeren actief meedenken, neemt hun zelfvertrouwen én het vertrouwen in de overheid toe.

Stimulansz

Stichting gericht op kennisdeling, advies en praktijkgerichte oplossingen aan gemeenten. Samenwerkingspartner van (onder andere) de Vereniging van Nederlandse gemeenten, Divosa en Nibud.

UDO

Uithoorns Directeuren Overleg. Overleg van directeuren van primair en secundair onderwijs in Uithoorn.

Vroegsignalering

Vroegsignalering binnen de schuldhulpverlening is het in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld brengen van mensen met financiële problemen om vroegtijdige hulpverlening mogelijk te maken door gebruik te maken van daadwerkelijke signalen en outreachende hulpverlening.

Westerse migratieachtergrond

De inwoner, of een van de ouders van de inwoner, die niet in Nederland is geboren maar wel één van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië.

Wgs

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is per 1 juli 2012 in werking getreden. Voorheen was de invulling van schuldhulpverlening een gemeentelijke aangelegenheid, waardoor schuldhulpverlening puur was gebaseerd op richtlijnen van o.a. de NVVK en gemeentelijk beleid. De Wgs is een kaderwet waarop de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is.

Wmo

Wet maatschappelijke ondersteuning is per 1 januari 2015 in werking getreden. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een wet in het kader van hulp en ondersteuning. Het doel van de wet is om burgers te helpen, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en deel kunnen nemen aan de maatschappij. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor uitvoering van de Wmo.

WRR

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. De WRR heeft tot taak de regering te informeren en adviseren over vraagstukken die van groot belang zijn voor de samenleving. De adviezen van de WRR zijn sector- en departementoverstijgend en multidisciplinair. Ze gaan over de richting van het overheidsbeleid voor de langere termijn.

Wsm

Wettelijk sociaal minimum. De bijstandsnorm die van toepassing is op de huishoudsituatie (alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden/samenwonenden). De bijbehorende netto bedragen (inclusief vakantiegeld) van de meest voorkomende bijstandsnormen zijn opgenomen in [bijlage 6](#).

WSNP

Wet schuldsanering natuurlijke personen. Het wettelijke traject die het mogelijk maakt om na 36 maanden weer schuldevrij te zijn. Toelating tot de WSNP kan alleen indien het gemeentelijke schuldhulpverleningstraject niet is gelukt. De rechtbank spreekt de WSNP uit.

Wsw

Wet sociale werkvoorziening. Per 1 januari 2015 is toegang tot de Wsw niet meer mogelijk en wordt langzaam afgebouwd.

ZZP

Zelfstandig ondernemer zonder personeel.